

แนวทางต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020
สำหรับหน่วยงานความมั่นคงไทย

โดย

นายกิติภณ รื่นสัมฤทธิ์
ผู้อำนวยการสำนัก 6
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 65
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2565 - 2566

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 สำหรับหน่วยงานความมั่นคงไทย ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์ ของ นายกิติภณ รื่นสัมฤทธิ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 65 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2565 - 2566

พลโท

(ชาติชาย ชัยเกษม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020
สำหรับหน่วยงานความมั่นคงไทย

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

ผู้วิจัย นายกิติภณ รื่นสัมฤทธิ์ **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ 65

การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามสำคัญของประชาคมโลกมาตั้งแต่ทศวรรษ 17 โดยมี การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย สังคม และ เทคโนโลยี ทำให้การก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามที่มีความรุนแรง และมีแนวโน้มจะเพิ่มความ สลับซับซ้อนยากต่อการปราบปรามหรือป้องกันมากยิ่งขึ้น โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน แนวโน้มการก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต ปัญหาและข้อจำกัดของการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่ผ่านมา รวมทั้ง แนวทาง ต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นการศึกษาข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ เชิงลึก เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านต่อต้านการก่อการร้ายของไทย

ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การก่อการร้ายในต่างประเทศในทศวรรษ 2020 มีแนวโน้มทวีความรุนแรงและยังคงเป็นภัยคุกคามหลักของโลก โดยกลุ่มก่อการร้ายใช้ประโยชน์จาก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการก่อการร้ายมากขึ้น รวมทั้ง ใช้ประโยชน์จากการสื่อสาร ทางออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูล ถ่ายทอดอุดมการณ์ และชักชวนสมาชิกใหม่ ซึ่งมุ่งเป้าไปที่กลุ่มเยาวชน โดยข้อจำกัดสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายของไทยคือ การขาดกฎหมายต่อต้าน การก่อการร้าย กฎหมาย ที่ยังพัฒนาไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการขาดความตระหนักรู้ ของสังคม โดยรัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงการกระทำ ความผิดในลักษณะของการพยายามให้เกิดเหตุก่อการร้าย การให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการสืบสวน เพื่อป้องกันเหตุรุนแรง รวมทั้ง ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแนวทางการป้องกันและการสร้าง ภูมิคุ้มกันในการรับมือภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายให้มากขึ้น

Abstract

Title The guidelines of Thai security agencies for Anti and Prevention terrorism in the 2020s
Field Strategy
Name Mr. Kitiphon Reunsumrit **Course** NDC **Class** 65

The terrorism has been a major threat to the global community since the 17th century. And has adjusted and developed according to the changes of the world, society and technology. So the terrorism still a serious threat and there is a tendency to increase the complexity that is difficult to suppress or prevent. The purpose of this research is to study the threats of terrorism that occurred from the past to the present, trends of terrorism that will occur in the future, problems and limitations of counter-terrorism, including counter-terrorism approaches that are suitable for the current changing conditions. This research is a qualitative research. Emphasis is placed on studying data from documentary research and in-depth interviews security officers with knowledge and experience in counter-terrorism in Thailand.

The results showed that the situation of terrorism abroad in the 2020s is likely to intensify and remain a major threat to the global. Terrorist groups are increasingly taking advantage of technology advancements to support terrorism and use online communications to disseminate information convey ideology and persuade new members which is aimed to the youth peoples. The key limitations of countering and preventing terrorism in Thailand are Lack of Anti-Terrorism Laws and laws has not developed as much as the changes in technology, including lack of social awareness. The government should encourage the improvement of relevant laws to cover offenses in the form of attempted terrorism. Empowering officials to investigate and prevent violent incidents, including focusing on the implementation of prevention measure and building immunity in prevent with terrorism.

คำนำ

ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาประชาคมโลกเผชิญกับภัยคุกคามที่สำคัญมาโดยตลอด โดยภัยคุกคามบางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม วิถีชีวิตของประชาชน รวมทั้ง ข้อกำหนดของประชาคมโลกหรือองค์การระหว่างประเทศที่ทำให้ประชาคมโลกอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายที่เป็นภัยคุกคามที่สำคัญของประชาคมโลก ไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือลดน้อยลง ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของโลกในทศวรรษ 2020 ที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของประชาชนทำให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ในอีกทางหนึ่งได้ทำให้กลุ่มก่อการร้ายใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อช่วยให้การก่อการร้ายบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากขึ้น โดยเฉพาะการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงไปยังกลุ่มเยาวชนที่จะส่งผลให้เกิดการก่อมลพิษตัวเองไปสู่แนวทางรุนแรงและการก่อการร้ายในที่สุด

จุดมุ่งหมายสำคัญของเอกสารวิจัยนี้ มุ่งที่จะศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้าย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แนวโน้มการก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปัญหาและข้อจำกัดของการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่ผ่านมา รวมทั้ง แนวทางต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานความมั่นคงของไทย ในการรับมือกับการก่อการร้ายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคงภายในประเทศและส่งเสริมให้เกิดความสงบเรียบร้อยของสภาพสังคม ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนใช้ชีวิตอย่างสงบสุขและเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าและมั่นคงต่อไป

(นายกิตติภณ รื่นสัมฤทธิ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 65

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความ	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580	9
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2566 – 2570	11
แผนปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2566 – 2570	13
พรบ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562	14
ยุทธศาสตร์พระราชทานด้านการพัฒนา (เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา)	15
แนวความคิดด้านผลประโยชน์แห่งชาติ	16
แนวความคิดเรื่องยุทธศาสตร์	19
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กลุ่มก่อการร้ายนำมาใช้ประโยชน์	20
กรอบแนวคิดของการวิจัย	22
สรุป	22
บทที่ 3 สภาพปัญหาและผลกระทบจากการก่อการร้าย	24
สถานการณ์การก่อการร้ายโลกในปี 2565	25
แนวโน้มการก่อการร้ายในทศวรรษที่ 2020	28
รูปแบบการก่อการร้ายในยุคปัจจุบันที่มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุดูวัตถุประสงค์	30
มาตรการเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาการก่อการร้ายของต่างประเทศ	39
มาตรการและกลไกการแก้ปัญหาการก่อการร้ายของไทย	44
สรุป	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 แนวทางการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020	48
วิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงกฎหมายหรือมาตรการเพื่อป้องกันการก่อการร้าย	51
การกำหนดแนวทางการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020	59
สรุป	63
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	65
สรุป	66
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	72
ประวัติย่อผู้วิจัย	75

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
3 - 1	ภาพถ่ายกรณีเหตุระเบิดฆ่าตัวตายที่มัสยิด เมือง Peshawar ปากีสถาน เมื่อ 30ม.ค.66	27
3 - 2	ภาพถ่ายกรณีกลุ่ม ISKP ก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตายที่กระทรวง การต่างประเทศในกรุงคาบูล อัฟกานิสถานเมื่อ 11 ม.ค.66	27

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามสำคัญของประชาคมโลกมาตั้งแต่ทศวรรษ 17 โดยมีจุดเริ่มต้นจากการใช้ความรุนแรงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การปฏิวัติในฝรั่งเศสเมื่อ ค.ศ.1789 (2332) ต่อมาเป็นการใช้ความรุนแรงเพื่อเรียกร้องให้นานาชาติหันมาสนใจปัญหาทางการเมืองหรือมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง จึงเป็นเสมือนการต่อสู้ทางอุดมการณ์ โดยมีรัฐสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง (State - sponsor Terrorism) โดยการสนับสนุนมีทั้งด้านอาวุธ การให้ที่พักพิง สถานที่ฝึก รวมไปถึงด้านเงินทุน ซึ่งบางกรณีรัฐสนับสนุนให้กลุ่มต่อต้านรัฐศัตรูดำเนินการก่อการร้ายเพื่อขัดขวางหรือลดทอนความสามารถของรัฐศัตรู จึงทำให้การก่อการร้ายในยุคสงครามเย็นมีลักษณะเชื่อมโยงกับรัฐและอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐ โดยปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายมักจะเกี่ยวพันกับผลประโยชน์ทางการเมืองของรัฐ

ภายหลังการยุติของสงครามเย็นหลังการประกาศรวมชาติของเยอรมนีและการล่มสลายของสหภาพ โซเวียตเมื่อ ค.ศ.1983 (2532) ทำให้สภาวะทางการเมืองและความมั่นคงเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายไม่ได้ยุติไปด้วย แต่เปลี่ยนไปใช้รูปแบบความรุนแรงอีกรูปแบบหนึ่งที่ความรุนแรงและร้ายแรงมากขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางศาสนาทำให้เกิดความนิยมสุดโต่ง (Extremism) ทำให้การก่อการร้ายเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นการปล้นยึดสถานที่หรือยานพาหนะ การลักพาตัวบุคคลสำคัญเพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ต้องการต่อรัฐบาล รวมทั้ง การจับตัวประกันไว้ในสถานที่และการบุกยึดสถานที่สำคัญ เช่น โรงพยาบาล สถานทูต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การปล่อยตัวนักโทษที่เป็นสมาชิกของกลุ่มก่อการร้าย เป็นต้น

การก่อการร้ายเดินทางมาถึงจุดเปลี่ยนสำคัญ คือ กรณีการก่อเหตุจี้เครื่องบินพาณิชย์ พุ่งชนอาคาร World Trade Centre หรือตึกแฝดในนครนิวยอร์ก และพุ่งชนตึก Pentagon ในรัฐเวอร์จิเนีย เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ซึ่งเป็นโศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ของสหรัฐฯ ทำให้มีผู้เสียชีวิต 2,996 คน (วินาศกรรม 11 กันยายน, วิกีพีเดีย, 2544) ซึ่งทำให้รูปแบบการก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่สงครามต่อต้านการก่อการร้ายโดยมีสหรัฐฯ เป็นผู้นำ ขณะที่กลุ่มก่อการร้ายนำโดยกลุ่มอัลกออิดะห์ก็มุ่งใช้การก่อเหตุรุนแรงขนาดใหญ่เป็นการตอบโต้ เพื่อต้องการให้เกิดความเสียหายในวงกว้างต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ โดยไม่สนใจที่จะยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลอีกต่อไป อาทิเช่น การก่อเหตุโจมตีเครื่องบินพาณิชย์ โดยใช้จรวดแซมยิงสายการบิน Arkia Israeli Airlines เที่ยวบินที่ 582 ที่เมือง Mombasa ประเทศเคนยา เมื่อ พ.ศ.2545 แต่จรวดพลาดเป้าหมาย (Mombasa attacks, วิกีพีเดีย, 2002) การก่อเหตุในสถานที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยไม่รัดกุม หรือ Soft Target เช่น กรณีการก่อเหตุวางระเบิดสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะบาห์ลีซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมแห่งหนึ่งของประเทศ

อินโดนีเซีย เมื่อ พ.ศ.2545 ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 202 คน และได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก (วิกิพีเดีย, 2545) การก่อเหตุวางระเบิดรถยนต์ที่โรงแรม Paradise ในเมือง Mombasa ประเทศเคนยา เมื่อ พ.ศ.2545 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 16 คน และได้รับบาดเจ็บ 80 คน (Mombasa attacks, วิกิพีเดีย, 2002) เป็นต้น

หลังการเสียชีวิตของนายโอซามา บิน ลาเดน (Osama bin Laden) ผู้นำกลุ่มอัลกออิดะห์ จากปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐฯ ในเมืองอับบอตตาบัด ปากีสถาน เมื่อ 2 พฤษภาคม 2554 ทำให้สถานการณ์ของกลุ่มอัลกออิดะห์เสื่อมถอยลงอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ส่งผลให้เกิดการแยกตัว และกำเนิดขึ้นของกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State) หรือ IS โดยอาบู มูซาบ อัล-ซากาวิ ได้นำกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่แยกตัวออกมาจากกลุ่มอัลกออิดะห์ในอิรักเนื่องจากเกิดความขัดแย้งกับ อัยมาน อัลซาวาฮิรี มือขวาของบิน ลาเดนที่ขึ้นเป็นผู้นำกลุ่มอัลกออิดะห์ หลังจากทีบิน ลาเดน เสียชีวิตลง ซึ่งทำให้รูปแบบการก่อการร้ายเปลี่ยนไปในอีกมิติหนึ่ง มีการพัฒนารูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เช่น

1. การก่อเหตุโดยใช้กองกำลังนักรบกลุ่มใหญ่ เข้าโจมตีและยึดครองพื้นที่เมืองสำคัญ ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยกลุ่ม ISIS (Islamic State in Iraq and Syria) ได้เริ่มใช้กองกำลังเข้ายึดพื้นที่ในอิรักตั้งแต่ พ.ศ.2557 โดยกลุ่ม ISIS สามารถยึดเมืองสำคัญทางภาคเหนือของอิรักไล่ลงมาถึงตอนกลางของประเทศ เช่น ฟาลูกาห์ ซะมรรเราะห์ โมซูล อันบาร์ติกริต นินาวา บาอิจ และขยายขอบเขตไปยึดเมืองชายแดนที่ติดกับซีเรีย ซึ่งต่อมาสามารถขยายพื้นที่ยึดครองได้ถึงร้อยละ 80 ของพื้นที่อิรักและซีเรีย และได้ประกาศจัดตั้งรัฐอิสลามในวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2557 และเปลี่ยนชื่อเป็นกลุ่ม IS (Islamic State) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวของกลุ่ม IS ได้ดึงดูดกลุ่มหัวรุนแรงจากทุกมุมโลกให้เข้าไปร่วมสู้รบในพื้นที่อิรักและซีเรีย ทำให้เกิดกลุ่มนักรบหัวรุนแรงในชื่อ Foreign Terrorist Fighters หรือ FTFs โดยประมาณการณ์ว่ามีกลุ่ม FTFs อยู่ในอิรักและซีเรียประมาณ 35,000 - 40,000 คน (Foreign Terrorist Fighters (unodc.org) ซึ่งต่อมาได้กระจายตัวไปในทุกภูมิภาคทั่วโลก

2. การก่อเหตุโดยกองกำลังขนาดเล็กหรือโดยลำพัง เป็นการก่อเหตุโจมตีสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีประชาชนจำนวนมาก เช่น กรณีผู้ก่อการร้าย 8 คน ก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตายและกราดยิงในโรงละครกรุงปารีส ฝรั่งเศส เมื่อ 13 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 โดยผู้ก่อเหตุใช้อาวุธปืนกลอาทัก และระเบิดบูจิมตีกรุงปารีส 4 จุด ซึ่งเป็นเขตท่องเที่ยว เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 153 คน และบาดเจ็บ 352 คน (วิกิพีเดีย,เหตุโจมตีในปารีส เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558) และกรณีที่มือปืน 2 คน ใช้อาวุธปืนกราดยิงนักท่องเที่ยวที่กำลังเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์บาร์โด ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในกรุงตูนิส เมืองหลวงของประเทศตูนิเซีย เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2558 ทำให้มีผู้เสียชีวิต 19 คน ได้รับบาดเจ็บอีก 22 คน (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ,ฉบับวันที่ 19 มีนาคม 2558) รวมถึงการก่อเหตุโดยลำพังเพียงคนเดียว (Lone Wolf/Lone Actor) เช่น กรณีคนร้ายขับรถพุ่งชน ผุ้ชนที่กำลังชมการแสดงพลุดอกไม้ไฟเนื่องในวันชาติฝรั่งเศส ในย่านพรอมนาเดส อองเกลส์เมืองนิซ ประเทศฝรั่งเศส เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2559 ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 86 คน ได้รับบาดเจ็บอีกเกือบ 500 คน (Nice truck attack, วิกิพีเดีย, 2016) และกรณีคนร้ายขับรถพุ่งชนผุ้ชน ในย่านสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2560 ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 14 คน และได้รับบาดเจ็บอย่างน้อย 100 คน (เหตุโจมตีในกาตาลูญา พ.ศ. 2560, วิกิพีเดีย, 2560) ซึ่งผู้ก่อเหตุในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ได้รับการปลุกฝังอุดมการณ์หรือแนวคิดรุนแรงผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ ออนไลน์ ทั้งการติดตามข้อมูลการ

เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ และการเข้าไปสนทนากับกลุ่มหัวรุนแรงผ่านทางแอปพลิเคชันที่จะตั้งเป็นกลุ่มลับ

ปัจจุบัน กลุ่มก่อการร้ายพยายามก่อเหตุในรูปแบบอื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หันไปแสวงประโยชน์จากนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่พัฒนาและดัดแปลงเป็นเครื่องมือและอาวุธในการก่อเหตุโจมตี เพื่อให้มีสมรรถนะและประสิทธิภาพตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้านมากขึ้น โดยอาศัยสมาชิกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านดังกล่าว ขณะเดียวกัน ยังพบการเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อกระตุ้นผ่านเว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรงต่างชาติ เรียกร้องให้สมาชิกและผู้สนับสนุนเลือกใช้อาวุธประเภทอื่น รวมทั้งใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการทำลายหรือโจมตีฝ่ายตรงข้าม นอกเหนือจากอาวุธมีดและปืน ซึ่งการดำเนินการของกลุ่มก่อการร้ายในอนาคตมีแนวโน้มจะใช้กลวิธีที่ซับซ้อน และใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนให้การก่อการร้ายบรรลุผลมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การสืบสวน พิสูจน์ทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายทำได้ยากขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม เป็นประเด็นท้าทายของหน่วยงานความมั่นคงที่ต้องศึกษา วิเคราะห์แนวโน้มด้านการก่อการร้าย ทั้งมิติทางกายภาพ รูปแบบการก่อเหตุ เทคนิควิธีการที่กลุ่มก่อการร้ายใช้ดำเนินการทั้งการก่อเหตุและสนับสนุนการก่อการร้าย เพื่อที่จะกำหนดแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับประเทศไทยได้เผชิญกับภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เหตุการณ์วิกฤตตัวประกันสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลประจำประเทศไทย เมื่อ พ.ศ.2515 เหตุระเบิดสำนักงานบริษัทเอ.อี.นานา เมื่อ พ.ศ.2525 การบุกยึดสถานทูตพม่าของกลุ่มก่อการร้ายเมื่อ พ.ศ.2542 การบุกยึดโรงพยาบาลศูนย์ราชบุรีของกลุ่มก่อการร้ายเมื่อ พ.ศ.2543 เหตุระเบิดที่บริเวณซอยปรีดิพนมยงค์ 71 เมื่อ พ.ศ.2555 และเหตุระเบิดที่ศาลท้าวมหาพรหม แยกราชประสงค์เมื่อ พ.ศ.2558 (การก่อการร้ายในประเทศไทย, วิกีพีเดีย, 2558) ล่าสุด ข้อมูลจากดัชนีการก่อการร้ายทั่วโลก ปี 2565 (2022 Global Terrorism Index) ประเทศไทยได้คะแนนอยู่ในอันดับที่ 22 จาก 163 ประเทศทั่วโลก ซึ่งแม้ว่าอันดับของไทยปรับสูงกว่าปี 2564 ที่อยู่ในอันดับที่ 19 แต่ก็แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายในระดับที่ค่อนข้างสูง (visionofhumanity, ออนไลน์, 2565)

จากสภาพปัญหาที่ผ่านมา เห็นได้ว่าภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามหลักที่สร้างความเสียหายให้กับประเทศอย่างรุนแรงและกว้างขวาง ทั้งในด้านชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้ง ผลกระทบด้านความมั่นคงปลอดภัยภายในประเทศซึ่งจะส่งผลกระทบถึงเศรษฐกิจ สภาพความสงบเรียบร้อยในสังคม รวมไปถึงภาพลักษณ์ของไทยและความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อไทย ซึ่งในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้ความสำคัญกับปัญหาการก่อการร้ายโดยบรรจุอยู่ในแผนย่อยด้านความมั่นคงจำนวน 5 แผนย่อย ได้แก่ 1) การรักษาความสงบภายในประเทศ 2) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง 3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ 4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาคีรัฐและมิใช่ภาครัฐ และ 5) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

โดยในประเด็นที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง มีเป้าหมายเพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจังให้หมดไปให้หมดไปเร็วที่สุด (ภายใน 10 ปี) พร้อมทั้งพัฒนากลไก ฝักระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพ โดยมีแผนย่อยที่จะรองรับประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงในปัจจุบัน (2) การติดตาม ฝักระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ (3) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (4) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งสิ้น 15 แนวทาง ประกอบด้วย (1) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ (3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ (4) การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง (5) การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ (6) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (7) การป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมข้ามชาติ (8) การฝักระวังและป้องกันประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง (9) การป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (10) การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (11) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติในพื้นที่ชายแดน (12) การรักษาความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (13) การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน (14) การพิทักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (15) การแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงเฉพาะกรณี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยสนับสนุนการก่อการร้าย แนวโน้มการก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดของการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่ผ่านมา
3. เพื่อศึกษาและกำหนดแนวทางต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในทศวรรษ 2020

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งเน้นศึกษารูปแบบและพัฒนาการของการก่อการร้าย ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน รูปแบบและวิธีการที่กลุ่มก่อการร้ายใช้ปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไร รวมทั้ง การวิเคราะห์แนวโน้มการก่อการร้ายและปัจจัยเกื้อหนุนที่จะเกิดการก่อการร้ายในอนาคต และข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินมาตรการต่อต้านก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ขอบเขตด้านการวิจัยเชิงพื้นที่

เป็นการศึกษารูปแบบและพัฒนาการของการก่อการร้ายโดยเทียบเคียงกับเหตุก่อการร้ายที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ โดยไม่นับรวมสถานการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ใช้ระยะเวลา 6 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2565 ถึง เดือน พฤษภาคม 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ศึกษาโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ประมวล วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารราชการ บทความ สื่อสิ่งพิมพ์ ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานวิเคราะห์ประเมินผลของหน่วยงานความมั่นคงในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้ง องค์การระหว่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดซึ่ง ได้แก่ รูปแบบความเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้าย การประเมินสถานการณ์ก่อการร้ายและแนวโน้มที่เกิดขึ้นทั้งในต่างประเทศและในไทย มาตรการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายของไทย รวมทั้งมาตรการเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาการก่อการร้ายของหน่วยข่าวกรองต่างประเทศ และผลการสัมภาษณ์ประสบการณ์และความรู้ด้านต่อต้านการก่อการร้ายมาประมวล วิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพแนวทางรับมือและป้องกันการก่อการร้ายของไทย รวมทั้ง ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน ปัญหาอุปสรรคที่ลดทอนศักยภาพในการรับมือการก่อการร้ายและแนวทางแก้ไข

3. การนำเสนอข้อมูล

ด้วยการจัดทำเป็นรายงานเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา โดยประมวลข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวมตามวิธีข้างต้น ร่วมกับความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของผู้วิจัย เพื่อนำเสนอแนวทาง มาตรการ การปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของการก่อการร้าย รูปแบบการก่อการร้ายในปัจจุบัน รวมทั้ง แนวโน้มการก่อการร้ายในอนาคต
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัดของมาตรการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในปัจจุบัน

3. ได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในทศวรรษ 2020

คำจำกัดความ

ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security)

หมายถึง

ภาวะที่ประเทศปลอดจากภัยคุกคามต่อเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ความปลอดภัยของ ประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน หรือที่กระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติหรือการ ปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รวมทั้งความพร้อมของประเทศที่จะ เผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ อันเกิดจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (ค่านิยมตาม พระราชบัญญัติสภาความมั่นคง แห่งชาติ พ.ศ. 2559)

การก่อการร้าย (Terrorism)

หมายถึง

การใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิด อันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ หรือการกระทำ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบขนส่ง สาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์สาธารณะ หรือการกระทำอัน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใดหรือต่อสิ่งแวดลอม อันก่อให้เกิด หรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่าง สำคัญ ถ้าการกระทำนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญ หรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือ องค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำ การใด อันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วน โดยให้เกิดความ หวาดกลัวในหมู่ประชาชนไม่ว่าการกระทำนั้นจะ เกิดขึ้นภายในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักร

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats)

หมายถึง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อความ มั่นคงและความเป็นอยู่ของคนในชาติ ซึ่งมีแนวโน้ม จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นและยากที่จะคาดการณ์ได้ ล่วงหน้า ลักษณะของภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความ

สลับซับซ้อน มีรูปแบบไม่ชัดเจน เป็นกรณีที่ไม่อาจคาดการณ์สาเหตุ วัน เวลา และสถานที่ที่จะเกิดเหตุได้ เนื่องจากมีความซับซ้อนและมีลักษณะข้ามพรมแดน จึงยากต่อการรับมือ และจะส่งผลกระทบในทุกมิติ หากไม่สามารถควบคุมหรือแก้ไขให้ทันการ จะส่งผลให้ขยายเป็นปัญหาความมั่นคงที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ

ภัยคุกคามรูปแบบเก่า (Traditional Threats)

หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความเป็นอยู่ของคนในชาติซึ่งมีรูปแบบชัดเจน เช่น ความขัดแย้งและการต่อสู้กันโดยใช้กำลังทหาร ทำสงครามระหว่างรัฐ ที่ถือเป็นภัยคุกคามหลักในยุคสงครามเย็น หรืออาจเป็นภัยที่มีรัฐอยู่เบื้องหลัง (State Sponsored) ไม่ว่าจะแสดงตัวหรือไม่ก็ตาม ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติและอุดมการณ์ทางการเมืองของประเทศนั้น ๆ

การต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorist)

หมายถึง มาตรการการป้องกันไม่ให้เกิดก่อการร้ายและติดตามกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ รวมทั้งมาตรการในการตอบโต้ เมื่อมีการก่อการร้ายเกิดขึ้น ส่วนมากบทบาทของหน่วยรบพิเศษ จะอยู่ในรูปแบบของการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการจับตัวประกันโดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่มีข้อเรียกร้องทางการเมืองระหว่างประเทศ และข้อเรียกร้องด้านชาติพันธุ์ ศาสนา

การเตรียมความพร้อม (Preparedness)

หมายถึง ความพยายามในการเตรียมการรับมือกับสาธารณภัย มุ่งเน้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้คนมีความสามารถในการคาดการณ์ เฝ้าระวังเหตุ และจัดการกับผลกระทบจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ หากมีการเตรียมความพร้อมได้ดีจะทำให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดสาธารณภัย และเพิ่มโอกาสในการรักษาชีวิตให้ปลอดภัยจากเหตุการณ์สาธารณภัยได้มากขึ้น

การป้องกัน (Prevention)	หมายถึง	มาตรการหรือแนวทางต่าง ๆ เพื่อช่วยขจัดผลกระทบ เชิงลบจากเหตุการณ์สาธารณสุขที่อาจเกิดกับบุคคล หรือทรัพย์สินให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง
ทศวรรษ 2020	หมายถึง	ยุคของห้วงเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม ค.ศ.2020 (พ.ศ.2563) ถึง 31 ธันวาคม ค.ศ.2029 (พ.ศ.2572)

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 สำหรับหน่วยงานความมั่นคงไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไปจากการก่อการร้ายในอดีต โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และตั้งคำถามในการวิจัย การตรวจเอกสาร ครั้งนี้จึงมุ่งเน้นประเด็นสำคัญดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 - 2580
2. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2566 - 2570
3. แผนปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2566 - 2570
4. พรบ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562
5. ยุทธศาสตร์พระราชทานด้านการพัฒนา (เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา)
6. แนวความคิดด้านผลประโยชน์แห่งชาติ
7. แนวความคิดเรื่องยุทธศาสตร์
8. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กลุ่มก่อการร้ายนำมาใช้ประโยชน์
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดของการวิจัย
11. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 - 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศคือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐ ของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ 4) ความเท่าเทียม และความเสมอภาคของสังคม 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืน ของทรัพยากรธรรมชาติ 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา

เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) ความสุขของประชากรไทย 2) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ 3) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง 4) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ และ 5) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมโดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อย และสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง โดย 1) การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคงและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา 2) การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ 3) การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ 4) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไข ปัญหาเดิม และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดย 1) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน 2) การติดตามเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ 3) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบกและทางทะเล

3. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อ ความมั่นคงของชาติเพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง โดย 1) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและ

รักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ และ 3) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

4. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน โดย 1) การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ 2) การเสริมสร้างและดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และ 3) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ

5. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดย 1) การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาคความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม 2) การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ และ 3) การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2566 - 2570

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 กำหนดให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย ตลอดจนกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2560 มีหลักการให้การกำหนดนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2559 เพื่อให้เป็นกรอบหรือทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ้งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามในการดำรงไว้ ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหาร กับการเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการของหน่วยงานของรัฐ สามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566 - 2570) เป็นแผนระยะปานกลาง 5 ปี ที่มีสถานะเป็นแผนระดับที่ 2 รองรับการดำเนินการในห้วงที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1) โดยนโยบายและแผนระดับชาติฯ ฉบับนี้มีความเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และประเด็น

การต่างประเทศ ตลอดจนมีการกำหนดขอบเขต และหลักเกณฑ์พิจารณา “ประเด็นความมั่นคง” เพื่อตอบสนองค่าเป้าหมายที่ต้องเห็นผลสัมฤทธิ์ภายในปี 2570 การยกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคง โดยมุ่งขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีกรอบจัดทำแผนระดับที่ 3 โดยนำเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ไปกำหนดแผนงาน โครงการ หรือการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดทำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ผ่านมา (ฉบับแรกที่มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ พ.ศ.2541 - 2544) จนถึงฉบับปัจจุบัน มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลง ในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ดังนั้น นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566 - 2670) จึงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานความมั่นคงของประเทศ โดยเริ่มต้นจากหน่วยย่อยของสังคม คือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะภาคประชาชน รวมถึงการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ให้มุ่งเน้นไปที่พื้นที่ตำบลเป้าหมาย เพื่อขยายแนวคิดการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ และแผนตำบล “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยเร่งป้องกันและแก้ไขเฉพาะปัญหาคความมั่นคงที่สำคัญจากการประเมินสถานการณ์ และแนวโน้มความเสี่ยงในระยะ 5 ปี ผ่านกระบวนการคัดเลือก และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นความมั่นคง ที่มีผลกระทบและความเสี่ยงสูง (High Risk, High Impact) จากบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การประเมินขีดความสามารถของประเทศเพื่อเสริมสร้างกำลังอำนาจของชาติเพื่อกำหนดจุดยืน หรือตำแหน่งของประเทศ และเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของประเทศให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่างทันท่วงที โดยขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวมในการเชื่อมโยงมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ นอกจากนี้ มีการกำหนดจุดเน้น (Focus) และแนวทางสำคัญเชิงลึก (Highlight) ของเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ให้เห็น ผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม การเติมเต็มช่องว่างของแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนเป็นกรอบทิศทางการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของประเทศ โดยนำเป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่ต้องการมุ่งเน้นในแต่ละปีผนวกเข้ากับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณสำหรับแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

โดยภาพรวมสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในห้วง 5 ปี ข้างหน้าประเทศไทยยังคงต้องเผชิญความเสี่ยงหลายประการที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในหลายระดับ โดยภัยคุกคามและปัญหาคความมั่นคงมีความซับซ้อน และเชื่อมโยงกับมิติต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ บริบท และแนวโน้มมิติความมั่นคงจะเป็นการผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเก่าและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “ภัยคุกคามแบบผสมผสาน” ซึ่งการพิจารณามุมมองผลกระทบภายนอกที่ส่งผลต่อไทย และมุมมองสถานการณ์ภายในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อภายนอก สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ได้แก่ 1) ระดับโลก กลุ่มประเทศมหาอำนาจ การรวมกลุ่มระหว่างประเทศ ยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อบริบทความมั่นคงในระดับโลก ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือวิกฤตการณ์ความมั่นคงเพื่อลดความเสี่ยงต่อความมั่นคงแห่งชาติ และคุณภาพชีวิตของคนในชาติ โดยมีแนวโน้มการแข่งขันระหว่างประเทศที่สำคัญจากการสะสมอาวุธและการแพร่ขยายอาวุธ และการแสวงประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2) ระดับภูมิภาค พื้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ เนื่องจากเป็นเส้นทางคมนาคมและแหล่งทรัพยากรพลังงานที่สำคัญ ส่งผลให้มีแนวโน้มการแข่งขันและขยายอิทธิพลเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศมหาอำนาจและขั้วอำนาจต่าง ๆ โดยเฉพาะกรณีพิพาทในทะเลจีนใต้และอนุภาคลุ่มน้ำโขง และ 3) ระดับประเทศ ความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ สถานการณ์ภายในประเทศต่าง ๆ อาทิ ปัญหาทางการเมือง ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้หลบหนีเข้าเมืองและผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติยาเสพติด การทุจริตคอร์รัปชัน สาธารณภัย ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเตรียมพร้อมความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาจากทัศน์ของบริบทความมั่นคงในระดับประเทศ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566 - 2570) กำหนดนโยบาย และแผนความมั่นคง รวมทั้งสิ้น 17 นโยบายและแผนความมั่นคง โดยแบ่งออกเป็น 2 หมวด ได้แก่ 1. หมวดประเด็นความมั่นคง เป็นประเด็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบและแนวโน้มความเสี่ยงสูงต่อความมั่นคงแห่งชาติและผลประโยชน์แห่งชาติ รวม 13 นโยบายและแผนความมั่นคง และ 2. หมวดประเด็นศักยภาพความมั่นคง เป็นประเด็นเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในการป้องกันและแก้ไขประเด็นความมั่นคงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวม 4 นโยบายและแผนความมั่นคง โดยในหมวดประเด็นความมั่นคง ได้กำหนดนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 11 คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันในการรับมือกับภัยก่อการร้าย มีขีดความสามารถในการตอบโต้ต่อเหตุวิกฤตจากการก่อการร้าย และมีศักยภาพในการฟื้นตัวจากภัยก่อการร้ายให้กลับสู่ภาวะปกติ โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและข่าวกรองด้านการก่อการร้ายทั้งภายในและต่างประเทศ ปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญและพื้นที่เปราะบาง มีระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย ตลอดจนสร้างความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาคประชาชนในการป้องกันภัยก่อการร้าย พัฒนากลไกการรับมือ ขณะเกิดเหตุและระบบการแจ้งเตือน การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ต่อเหตุวิกฤติจากการก่อการร้าย เพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยงานเจ้าภาพ

แผนปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2566 - 2570

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้จัดทำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายครั้งแรกเมื่อปี 2536 เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานของไทยได้ถือปฏิบัติ และได้พัฒนาปรับแก้เพื่อให้นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพเท่าทัน

สถานการณ์มาโดยตลอด หลังการปรับทบทวนแนวทางดำเนินการของนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2562 - 2565) ประเด็นการก่อการร้ายได้รับการพิจารณาเป็นประเด็นเร่งด่วนประเด็นหนึ่ง และถูกบรรจุเป็นนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 11 นโยบายและแผนด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ภายใต้หมวดประเด็นความมั่นคงจึงจำเป็นต้องมีแผนระดับ 3 เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการดำเนินงาน สมช. ในฐานะหน่วยนโยบายด้านความมั่นคงจึงดำเนินการทบทวนและจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (พ.ศ.2566 - 2570) เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการในรูปแบบบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เกิดความต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์ฉบับเดิม และรองรับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 - 2580) (ฉบับปรับปรุง) รวมถึงนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566 - 2570)

แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (พ.ศ.2566 - 2570) ให้ความสำคัญกับการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายใน 3 แนวทางหลัก ได้แก่ แนวทางหลักที่ 1 การป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันในการรับมือกับภัยการก่อการร้าย (Prevention) แนวทางหลักที่ 2 การเสริมสร้างการตอบโต้ต่อวิกฤตจากการก่อการร้าย (Countering) และ แนวทางหลักที่ 3 การเสริมสร้างการฟื้นตัวภายหลังเกิดเหตุวิกฤต (Resilience) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันในการรับมือภัยจากการก่อการร้าย ประเทศไทยมีศักยภาพในการตอบโต้ต่อเหตุวิกฤตจากภัยการก่อการร้าย และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการฟื้นตัวจากภัยการก่อการร้ายให้กลับสู่ภาวะปกติ

พรบ.ข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “การข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย กำลังความสามารถ และความเคลื่อนไหว รวมทั้งวิถีทางของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การใด ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ที่อาจกระทำการอันเป็นพฤติกรรมเป็นภัยคุกคาม ทั้งนี้ เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐและให้รัฐบาลนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายแห่งชาติ “การต่อต้านข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อต่อต้านการกระทำของต่างชาติ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การใด ที่มุ่งหมายจะให้ได้ไปซึ่งความลับของชาติ หรือทำลายความมั่นคงแห่งชาติ โดยการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย หรือการอื่นใดอันเป็นภัยคุกคาม เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐ “การข่าวกรองทางสารสื่อสาร” หมายความว่า การใช้เทคนิคและการดำเนินการวิธีทางเทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในการข่าวกรอง และการต่อต้านข่าวกรอง “การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า การให้คำแนะนำช่วยเหลือและกำกับดูแลส่วนราชการ ฝ่ายพลเรือน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ในการดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ สถานที่ ข้อมูลข่าวสาร และสิ่งของอื่น ๆ ของทางราชการให้พ้นจากการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย

มาตรา 5 ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางสารสื่อสาร และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

(2) ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ และรายงานต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ

(3) กระจายข่าวกรองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติให้หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม

(4) ศึกษา วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

(5) เป็นศูนย์กลางประสานกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัย ฝ่ายพลเรือนกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ

(6) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานกิจการการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรองกับหน่วยข่าวกรองของต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

(7) เสนอแนะนโยบายและมาตรการ ตลอดจนให้ข้อมูล คำแนะนำ และคำปรึกษา ด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือ สภาความมั่นคงแห่งชาติมอบหมาย

ยุทธศาสตร์พระราชทานด้านการพัฒนา (เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา)

หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงยึดหลักผลประโยชน์ของปวงชนและการพัฒนาคนเป็นสำคัญ นับเป็นกระบวนการทำงานแบบบูรณาการ และกระบวนการคิดบนรากฐานของ “การเข้าใจมนุษย์” ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมจากความเข้าใจ ศึกษา ผู้คนด้วยการสังเกตและใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธาน และน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ที่ใช้ทรงงานผ่านโครงการพระราชดำริ หลาย ๆ โครงการ อาทิ เช่น โครงการฝนหลวง โครงการทฤษฎีใหม่ โครงการแก้มลิง และโครงการกั้นน้ำชัยพัฒนา ให้กลายมาเป็นบทเรียนเพื่อให้ได้เรียนรู้กระบวนการคิดบนรากฐานของการเข้าใจมนุษย์ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อให้การสร้างสรรค์นั้นตอบสนองความต้องการ การพัฒนาด้วยความรู้และภูมิปัญญาที่ไม่จำกัดอยู่แค่มิติใดมิติหนึ่ง ตลอดจนการทดลองและปรับปรุงจนได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน และสามารถประยุกต์ใช้ได้

การใช้หลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั้นคือ ก่อนจะทำอะไรต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างดำเนินการนั้นจะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาหรือทำงาน ให้เขานั้น “เข้าใจ” เราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียวโดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้ “เข้าถึง” ก็เช่นกัน เมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้วก็ต้องเข้าถึง เพื่อให้นำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ และเมื่อเข้าถึงแล้ว จะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย ดังนั้น จะเห็นว่าเป็นการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรกได้สำเร็จ เรื่อง “การพัฒนา” จะลงเอยได้อย่างดี เพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากจะทำถึงกันแล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ” ดังนั้น จะเห็นว่า เป็นการสื่อสารทั้งทางไปและกลับ ถ้าสามารถทำทั้งสองประการ

ได้สำเร็จ เรื่อง “การพัฒนา” จะลงเอยได้อย่างดี เพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากจะเข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้ และผู้รับ

หลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนานั้น ทรงใช้กับทั้ง คน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีความลุ่มลึกและมีโครงการพระราชดำริหรืองานอื่นที่ทรงทำเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” คือ การเรียนรู้กระบวนการคิดบนรากฐานของการเข้าใจมนุษย์ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อให้การสร้างสรรค์นั้นตอบสนองความต้องการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และการพัฒนาด้วยความรู้และภูมิปัญญาที่ไม่จำกัดอยู่แค่ด้านใดด้านหนึ่ง ตลอดจนการทดลองและปรับปรุงจนได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างไม่รู้จักจบจากนี้ หลักการทรงงาน 23 ข้อ ที่พระองค์ท่านใช้ในการดำเนินงานใด ๆ ให้ประสบผลสำเร็จและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ปวงชนชาวไทย มีอยู่หลายข้อที่สามารถปรับใช้ในงานด้านความมั่นคงได้ เช่น ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ, ระเบิดจากข้างใน (สร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่จะเข้าไปพัฒนา), การแก้ปัญหาจากจุดเล็ก, ทำตามลำดับขั้น, การคิดอย่างองค์รวม หรือมองอย่างครบวงจร, การมีส่วนร่วม, มุ่งประโยชน์ส่วนรวม และการรู้-รัก-สามัคคี ซึ่งหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เป็นหลักการแก้ปัญหาที่ควรแก่การยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ได้ ในทุกลำดับขั้นของการแก้ปัญหาได้ตั้งแต่ในระดับครัวเรือน ชุมชน จนถึงระดับสังคมโดยรวม ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างก้าวหน้าโลกในยุค Thailand 4.0 ซึ่งจะนำมาซึ่งความมั่นคงของชาติด้วย

แนวความคิดด้านผลประโยชน์แห่งชาติ

แนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ(National Interest) แนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกชาติทุกภาษา ต้องคำนึงถึงเป็นสิ่งแรกในการดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อรัฐด้วยกัน ศาสตราจารย์เจมส์ เอ็น รอสเนา (James N. Rosenau) อธิบายแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติว่า “ใช้ในการวิเคราะห์ทางการเมืองและการดำเนินการทางการเมือง ในด้านเครื่องมือการวิเคราะห์การเมือง (ผลประโยชน์แห่งชาติ) สามารถใช้อธิบาย บรรยาย หรือประเมินแหล่งข้อมูลและนโยบายต่างประเทศ ส่วนการดำเนินการทางการเมือง (ผลประโยชน์แห่งชาติ) ใช้ในการให้เหตุผลและชาติในเรื่องการต่างประเทศ ตัวแสดงทางการเมืองไม่เพียงแต่จะรับรู้และโต้เถียงกันในเรื่องเป้าหมายในแง่ผลประโยชน์แห่งชาติ แต่ยังเหมารวมกันว่าเป้าหมายของพวกเขาคือ ผลประโยชน์แห่งชาติ ศาสตราจารย์โจเซฟ แฟรงเกิล (Joseph Frankel) อธิบายว่าแม้ผลประโยชน์แห่งชาติจะเป็นหลักในการดำเนินนโยบายต่างประเทศแต่โดยความหมายของคำว่าผลประโยชน์แห่งชาติแต่ละประเทศนั้นตีความกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอำนาจแห่งรัฐ ระบบของรัฐบาล โครงสร้างทางสังคม หรือขึ้นอยู่กับรัฐอื่น และปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป ทำให้การนิยามและทำความเข้าใจผลประโยชน์แห่งรัฐเป็นไปได้ค่อนข้างยากยิ่ง

ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ตามความคิดของศาสตราจารย์ อรุณ ภาณุพงศ์ เชื่อว่าเป็นหัวใจของการกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศ ซึ่งท่านจำแนกผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลักสำคัญ 4 ประการคือ 1) การอยู่รอดปลอดภัย (Self-Preservation) คือ ทำให้ชาติอยู่รอดในฐานะที่เป็นเอกราช การมีเอกราชอธิปไตย การมีบูรณภาพทางอาณาเขตที่สมบูรณ์ ไม่ถูกทำลาย

ไม่ถูกลูกล่า และไม่ถูกลดอำนาจของรัฐบาลที่จะใช้อำนาจอธิปไตย 2) ความมั่นคงของชาติ ทั้งในทางบูรณภาพของอาณาเขต ความมั่นคงของประชาชนคือการอยู่ดีกินดีของประชาชน รัฐบาลสามารถดำรงการปกครองของตนเองได้ ความมั่นคงในเอกลักษณ์ที่ค่านิยมไม่ถูกรบกวนถูกทำลาย 3) ความเจริญของชาติ หรือการพัฒนาประเทศ ทั้งทางวัตถุและทางอื่นที่ไม่ใช่วัตถุ 4) เกียรติภูมิของชาติ นอกจากนี้ ศาสตราจารย์อรุณ ภาณุพงศ์ ยังอธิบายด้วยว่าในบรรดาผลประโยชน์แห่งชาติข้างต้นนั้นมีอยู่หลายเรื่อง ดังนั้น ควรที่จะลำดับความสำคัญของประโยชน์นั้น ๆ (Priority) ก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือก แม้ว่าจะมีผลประโยชน์บางอย่างที่อาจขัดแย้งกันเองกันเอง และสิ่งที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ ความเร่งด่วนว่าในเรื่องใดเป็นเรื่องที่ควรดำเนินการก่อนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ผลประโยชน์แห่งชาติที่มีอาจแบ่งได้ออกเป็นผลประโยชน์ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว และการกำหนดประโยชน์ของชาติต้องคิดว่าสิ่งใดเป็นจุดหมายปลายทางและเราต้องการอะไร สิ่งใดเป็นเป้าหมาย และสิ่งใดเป็นวิธีการ ซึ่งสมควรต้องกำหนดให้แน่ชัด อย่างไรก็ตาม ศาสตราจารย์ อรุณ ภาณุพงศ์ ย้ำว่าเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติเป็นเรื่องที่มีความยากลำบากมากในการที่จะกำหนด บางเรื่องสามารถมองเห็นได้ชัดแต่บางเรื่องมองเห็นได้อย่างคลุมเครือ และในการคิดคำนวณเพื่อดำเนินการนั้นนอกจากจะมองผลประโยชน์แห่งชาติของตนเองแล้ว ยังต้องมองผลประโยชน์แห่งชาติของผู้อื่นด้วยว่าอยู่ที่ใด ว่าคิดอย่างไร ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศให้ถูกต้อง

สำหรับ ศาสตราจารย์ พี.เอ. เรย์โนลด์ (Foreign Policy as the Pursuit of the National Interest, First Published 1994) มองว่าแท้จริงแล้ว ผลประโยชน์แห่งชาติเป็นแนวคิดรวบยอดของเป้าหมาย (goals) ซึ่งศาสตราจารย์ เรย์โนลด์ ให้อยู่ 3 ประการ 1) การอยู่รอดของรัฐ (State Survival) 2) ความมั่งคั่งสูงสุด (Wealth Maximization) 3) การรักษาส่งเสริมค่านิยม Preservation and Promotion of Values) ศาสตราจารย์ เรย์โนลด์ ยังอธิบายต่อว่า ผลประโยชน์ทั้งสามสิ่งเป็นสิ่งที่อาจขัดแย้งกันได้ แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องตอบสนองผลประโยชน์ที่แท้จริงของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่รับรู้ได้ยากจะเห็นได้แต่ในทฤษฎีเท่านั้นแต่ในทางปฏิบัติของผู้ใช้เป็นสิ่งที่ผู้นำแต่ละคนมองแตกต่างกันออกไปในแต่ละมุมมอง

ศาสตราจารย์ เค เจ โฮลสตี (National Role Conceptions in the Study of Foreign Policy : International Studies Quarterly, Vol. 14, No. 3 (Sep., 1970) ได้กล่าวถึงผลประโยชน์แห่งชาติเอาไว้สามารถแบ่งออกเป็น 5 ข้อหลัก คือ 1) ความมั่นคงปลอดภัย (Security) นโยบายในการตอบโต้เพื่อลดภัยคุกคามต่าง ๆ ของรัฐพบเห็นได้ทั่วไป เช่น การโดดเดี่ยวตนเอง การพึ่งพาตนเองและไม่ฝักใฝ่ใด 2) เอกราชและอธิปไตย (Autonomy) 3) ความมั่งคั่ง (Welfare) เช่น การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ ลัทธิพาณิชนิยม 4) การมีเสรี สถานะ และเกียรติภูมิ (Status and Prestige) 5) วัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น การปกป้องผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน ผู้ที่มีเชื้อชาติและอุดมการณ์เดียวกัน ความฝันที่จะสร้างอาณาจักรโลกใหม่

ผลประโยชน์แห่งชาติ หมายถึง "แนวความคิดที่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบที่สุดแล้วจากบรรดาองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งประมวลขึ้นเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ชาติจะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้รวมถึงการคุ้มครองตนเอง ความเป็นเอกราชบูรณภาพแห่งชาติ ความมั่นคงทางทหาร เสถียรภาพทางเศรษฐกิจกับบรรดาความมั่งคั่งทั้งหลายที่จะพึงมี" (เอกสาร วปอ. หมายเลข 009 คู่มือการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน ประจำปีการศึกษา 2552 - 2553)

นอกจากนั้นสถาบันปรุกกิ้ง ให้คำจำกัดความไว้ว่า ผลประโยชน์แห่งชาติได้แก่ "จุดหมายปลายทางทั่วไปและต่อเนื่องที่ชาติมุ่งกระทำให้บรรลุผล และเป็นจุดหมายปลายทางที่ชาติรู้สึกว่าจะมีความสำคัญแก่ความมั่นคงและความมั่งคั่งแห่งชาติ" ผลประโยชน์แห่งชาติจำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) จำแนกตามลักษณะความสำคัญ (Degree of Primacy) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติที่มีความสำคัญสูงสุด (Vital Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติระดับรอง (Secondary Interests) 2) จำแนกตามลักษณะความยั่งยืน (Degree of Permanence) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติถาวร (Permanent Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติไม่ถาวร (Variable Interests) 3) จำแนกตามลักษณะความเจาะจง (Degree of Generality) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติทั่วไป (General Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติเฉพาะ (Specific Interests) การจำแนกผลประโยชน์แห่งชาติออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการพิจารณากำหนดผลประโยชน์แห่งชาติในช่วงที่จะวางแผนยุทธศาสตร์ชาติ คือ จะวางแผนในช่วงระยะสั้น 2 ปี ข้างหน้า หรือช่วงระยะปานกลาง 3 - 10 ปี ข้างหน้า หรือช่วงระยะยาวซึ่งครอบคลุมจาก 11 - 20 ปี ข้างหน้า อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ผลประโยชน์แห่งชาติจะต้องเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ประเทศชาติจะขาดเสียมิได้

การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ ผลประโยชน์แห่งชาติโดยทั่วไปมักจะกำหนดขึ้น โดยชาติทุกชาติ จะต้องถือว่าความเกษมสุขสมบูรณ์กับความมั่นคงปลอดภัยนั้น เป็นผลประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของชาติ แต่สำหรับชาติเล็ก นอกจากจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของชาติเป็นผลประโยชน์ที่สำคัญแล้ว ความมีศักดิ์ศรีและได้รับการยอมรับจากประชาคมโลกนับว่าเป็นผลประโยชน์ที่สำคัญอย่างยิ่งด้วย อย่างไรก็ตาม ความมุ่งหมายในการกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติย่อมขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของประชาชนภายในชาติเป็นสำคัญ และมักจะแฝงอยู่ในเอกสารสำคัญ ๆ ของชาติในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น ในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา กล่าวไว้ว่า "เราประชาชนแห่งสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติและสถาปนารัฐธรรมนูญสำหรับสหรัฐอเมริกา เพื่อสร้างเอกภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อสถาปนาความยุติธรรม เพื่อเป็นหลักประกันความเรียบร้อยภายใน เพื่อจัดให้มีการป้องกันร่วมกันเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพทั่วไป และเพื่อรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพสำหรับตัวเราเองและอนุชนของเรา" ตัวอย่างจากอารัมภบทในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า สหรัฐอเมริกา ถือว่าความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ เอกภาพก็ดี ความยุติธรรมก็ดี ความมั่นคงแห่งชาติทั้งภายในและภายนอกก็ดี รวมทั้ง ความเกษมสุขสมบูรณ์ และความมีเสรีภาพนั้น เป็นผลประโยชน์แห่งชาติสำหรับสหรัฐอเมริกา

เรื่องของผลประโยชน์แห่งชาติ นั้น หากได้พิจารณาและวิเคราะห์ จากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ มักจะพบว่าผลประโยชน์แห่งชาติส่วนมากมักจะมียุทธศาสตร์ในการกำหนดคล้ายคลึงกัน แต่ชาติทุกชาติย่อมจะมีผลประโยชน์เฉพาะของตนบางประการ อย่างเช่น ญี่ปุ่นในสมัยจักรพรรดิเมจิได้ตั้งเป็นปณิธานไว้อย่างแน่วแน่ที่จะต้องตามหรือเอาชนะฝรั่งเศสให้ได้ภายในรัชสมัยของท่านนั้น ย่อมจะเป็นผลประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของญี่ปุ่นในสมัยนั้น และญี่ปุ่นสามารถดำเนินนโยบายได้สำเร็จจนมีความเจริญก้าวหน้าได้ตราบเท่าทุกวันนี้ สำหรับผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศไทยนั้น คงเป็นไปในลักษณะคล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้ว จะแตกต่างกันอยู่บ้างก็เฉพาะการวางน้ำหนัก หรือการเน้นหนักในแต่ละหลักการซึ่งอาจจะไม่เท่ากัน ตัวอย่างผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศไทย

ประการหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้กล่าวไว้ว่า "ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวที่จะแบ่งแยกไม่ได้" กล่าวคือ ประเทศไทยถือหลักการเป็นเอกราชเป็นผลประโยชน์สำคัญของชาติ นอกจากนั้น ยังมีหลักความยุติธรรม ความมีอิสระเสรี ตลอดจนสวัสดิภาพของประชาชน และความอยู่รอดปลอดภัยแห่งรัฐ เป็นต้น

แนวความคิดเรื่องยุทธศาสตร์

คำว่า “ยุทธศาสตร์” (Strategy) ใช้เป็นครั้งแรกในวงการทหาร และการทำสงครามที่เกี่ยวข้องกับการรบ หมายถึง วิชาว่าด้วยการพัฒนา และการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหารตามความจำเป็นทั้งในยามสงบ และยามสงคราม ต่อมาได้มีการนำคำว่า “ยุทธศาสตร์” มาใช้ทางด้านอื่น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านการบริหารองค์กร ซึ่งหมายถึง วิธีการดำเนินงาน หรือแนวทางปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรขององค์กร และมาตรการขององค์กร เพื่อสร้างโอกาส และป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ขององค์กร อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยแผนปฏิบัติการนั้นจะต้องมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร เพื่อใช้ในการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

การจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic management) เป็นกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ที่มีจุดหมายเพื่อให้องค์กรสามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และการนำแผนยุทธศาสตร์ลงสู่การปฏิบัติ ที่เกิดจากความร่วมมือของทุกคนและทุกฝ่าย เซอร์โต และ ปีเตอร์ (Certo & Peter, 1991) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการยุทธศาสตร์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment analysis) โดยพิจารณา “จุดแข็ง - จุดอ่อน” ภายในองค์กร และ “โอกาส - อุปสรรค” จากภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขในระยะเวลาที่ผ่านมา และที่จะเป็นเงื่อนไขในอนาคต 2) การจัดวางทิศทางขององค์กร (Establishing organization direction) โดยพิจารณาภารกิจขององค์กร (Organizational mission) ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กรและเป้าประสงค์ขององค์กร (Organizational objectives) ซึ่งเน้นประโยชน์ที่ได้รับจากการมีองค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation) โดยพิจารณาออกแบบ และเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่าง ๆ 4) การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategy implementation) โดยดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ให้เป็นไปอย่างราบรื่น โดยคำนึงถึงโครงสร้างขององค์กร (Organization structure) และวัฒนธรรมขององค์กร (Organizational culture) เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่พึงประสงค์ และ 5) การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic control) โดยทำการติดตามผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลกระบวนการ และประเมินผลสำเร็จขององค์กร

การจัดการเชิงยุทธศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อ จัดตั้งยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และการนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติที่เกิดจากความร่วมมือของทุกคนและทุกฝ่าย กระบวนการจัดการยุทธศาสตร์ (Strategy management model) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพ และปัจจัยแวดล้อม (Environment scanning) 2) การวางแผนยุทธศาสตร์

(Strategy planning) 3) การแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (Strategy implementation) 4) การควบคุมติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน (Strategy evaluation)

ในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานของการจัดการเชิงยุทธศาสตร์จะต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic planning) ซึ่งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาจจะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ (ช่วงโชติ พันธุเวช, 2552) คือ 1. แผนยุทธศาสตร์ระยะยาว (ประมาณ 10 ปีขึ้นไป) เป็นนโยบายที่กำหนดหลักการพื้นฐานของการบริหารนโยบาย อาจจะประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ปณิธาน และพันธกิจขององค์กรที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ริเริ่มและกำหนด 2. แผนยุทธศาสตร์ระยะกลาง (ประมาณ 5-7 ปี) เป็นนโยบายที่กำหนดการจัดการทรัพยากรสนับสนุน การพยากรณ์และคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงและสิ่งที่เกิดขึ้น การประยุกต์การจัดการเชิงยุทธศาสตร์สู่การเปลี่ยนแปลง และตั้งเป้าหมายที่ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผน และ 3. แผนยุทธศาสตร์ระยะสั้น (ประมาณ 1-4 ปี) เป็นนโยบายที่ต้องระบุวัตถุประสงค์โครงการและกิจกรรมที่จะปฏิบัติ ระบุผลลัพธ์ที่จะได้จากวัตถุประสงค์และดำเนินการประจำปี พัฒนาแผนปฏิบัติงาน และจำแนกตามวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ถ่ายทอดและนำลงสู่การปฏิบัติในทุกฝ่าย รวมทั้งการติดตามผลแผนการปฏิบัติงาน การใช้หลักสถิติวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและการแก้ไข และการประเมินผลประกอบการในรอบปีขององค์กร เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปการจัดการเชิงยุทธศาสตร์เป็นการบริหารจัดการองค์กรที่มีกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงคุณภาพทั่วไปทั้ง องค์กร กระบวนการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกขององค์กร การกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ลงสู่การปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานในการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ องค์กรประกอบสำคัญที่องค์กรต้องดำเนินการคือ การวางแผนยุทธศาสตร์ เพราะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการพัฒนา และการจัดทำแผนงานอนาคตขององค์กรในระยะยาว ที่มุ่งถึงการตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร จากการประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งหลาย และเลือกกลยุทธ์ในการดำเนินงานโดยเชื่อมโยงทรัพยากรต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ยุทธวิธีหรือกลยุทธ์แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ สู่การปฏิบัติในระดับต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กลุ่มก่อการร้ายนำมาใช้ประโยชน์

สถานการณ์การก่อการร้ายในปี 2565 มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แม้อัตราการก่อเหตุจะไม่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่จำนวนผู้เสียชีวิตจากการก่อการร้ายลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในหลายพื้นที่ ขณะที่ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและความขัดแย้งในประเทศเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการก่อการร้าย นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความแพร่หลายของการใช้อินเทอร์เน็ต ประกอบกับวิกฤตการระบาดของ Corona Virus Disease 2019 หรือ Covid-19 มีผลต่อสถานการณ์การก่อการร้ายในปีที่ผ่านมาในแง่ที่ก่อให้เกิดช่องทางการขยายแนวคิดและอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายที่สะดวกยิ่งขึ้น

แม้ปัญหาการก่อการร้ายจะมีรากฐานมาจากมิติทางการเมืองระหว่างประเทศ แต่ปัจจุบันประชาคมโลกมีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการพึ่งพาอาศัยทรัพยากรระหว่างประเทศ อีกทั้งการก่อการร้ายในปัจจุบันสามารถเกิดขึ้นได้จากทุกแห่งผ่านการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ดังนั้น การก่อการร้ายจึงเป็นความท้าทายความมั่นคงร่วมกันของประชาคมโลก เนื่องจากผลกระทบจากการก่อการร้าย ไม่เพียงแต่จะเกิดขึ้นโดยตรงต่อประเทศที่ถูกโจมตี หากแต่อาจส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับประเทศอื่นได้อีกด้วย ดังนั้น การต่อต้านการก่อการร้ายจึงต้องอาศัยความร่วมมืออย่างบูรณาการเพื่อการจัดการปัญหามีประสิทธิภาพและครอบคลุม

แม้ว่าสถานการณ์ COVID-19 โดยเฉพาะจำนวนผู้ติดเชื้อที่ยังคงเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดจะเป็น Talk of the World ซึ่งพื้นที่ข่าวอื่นไปจนหมด รวมทั้งทำให้ข่าวความเคลื่อนไหวและการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้ายหลัก เช่น กลุ่ม Islamic State (IS) และกลุ่ม Al-Qaeda (AQ) ดูเหมือนจะเงียบ ๆ ลงไป แต่จริง ๆ แล้วเป็นอย่างนั้นรึเปล่าก็ยังไม่แน่ ทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ก็ยังกังวลและปวดหัวกับเรื่องนี้อยู่ และก็ยังประเมินโดยมองไปอีก 20 ปี ข้างหน้าว่า ถึงจะมีโรคระบาดหรือโลกร้อนจนหลอมละลาย กลุ่มก่อการร้ายหลักก็น่าจะยังคงอยู่และเกาะอุดมการณ์เหนียวแน่น รวมทั้งจะใช้เทคโนโลยีช่วยในการก่อเหตุมากขึ้น (ภาพรวมการก่อการร้ายปี ค.ศ.2021 ท่ามกลางยุคแห่งเทคโนโลยี และวิกฤตการระบาดของ COVID-19, Law of ASEAN 31 มีนาคม 2565)

ตามรายงานประเมินแนวโน้มโลกในห้วง 20 ปี ข้างหน้า (Global Trend 2040 : A More Contested World) ของสภาข่าวกรองแห่งชาติสหรัฐฯ (National Intelligence Council หรือ NIC) ที่เผยแพร่เมื่อ 8 เม.ย.2565 ได้ประเมินไว้ว่าในอีก 20 ปี ข้างหน้า ผู้ก่อการร้ายก็เลยยังก่อเหตุให้ประชาคมโลกหวาดกลัวด้วยอาวุธแบบเดิม ๆ เช่น อาวุธขนาดเล็กและระเบิดแสวงเครื่อง แต่ที่เพิ่มเติมขึ้นมาคือ ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence : AI) เทคโนโลยีชีวภาพโดรน และระบบอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things) หรืออุปกรณ์ที่เชื่อมโยงถึงกันด้วยอินเทอร์เน็ต ที่สามารถควบคุมการก่อเหตุจากระยะไกลและการปฏิบัติการข้ามชาติ มาติดปีกให้กับกลุ่มของตัวเอง นอกจากนี้ เพื่อให้สมกับอนาคตยุคดิจิทัล กลุ่มก่อการร้ายอาจใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality-AR) เหมือนที่กำลังฮิตกันเวลาเล่นเกมส์ มาสร้างค่ายฝึกเสมือนจริง โดยจะสามารถนำสมาชิกระดับที่อปตัวจริงเสี่ยงจริงที่เชี่ยวชาญในการวางแผนและก่อเหตุเข้าร่วมฝึกได้จากระยะไกล แถมยังสามารถใช้เทคโนโลยีดังกล่าวปิดบังสถานที่หลบซ่อนตัวได้อีกด้วย ซึ่งการฝึกแบบ AR นี้ก็จะช่วยเพิ่มศักยภาพของขบวนการก่อการร้ายได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีพวกนี้มีประโยชน์หากรู้จักหยิบใช้ พระเอกอย่างภาครัฐก็สามารถนำเทคโนโลยี เช่น การระบุอัตลักษณ์ทางชีวภาพ กล้องวงจรปิดที่มีความคมชัดสูง เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หรือแม้กระทั่งจรวดนำวิถีสำหรับโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มก่อการร้ายได้อย่างแม่นยำ มาใช้ในการต่อต้านการก่อการร้ายได้เช่นกัน (การก่อการร้ายในยุคดิจิทัลจะใช้เทคโนโลยีช่วยในการก่อเหตุมากขึ้น, Sharing Intelligence Center)

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นจะมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการก่อการร้ายในปัจจุบันซึ่งอาจ คล้ายกับสมรภูมิสงครามที่ต้องนำระบบอาวุธที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงเข้าปฏิบัติการรบฉันทใด เราก็ยังคงจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบและอุปกรณ์ไฮเทคเข้าต่อกรกับขบวนการก่อการร้าย ฉันทนั้น หน่วยงานรัฐในทุกระดับต้องให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงภายในยิ่งขึ้นซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมิได้ใช้เพื่อหยุดยั้ง ผู้ก่อการร้ายเท่านั้น แต่ยังเป็นการปฏิรูป

ระบบราชการให้มีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยีจากหน่วยงานนโยบาย หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ไปจนถึงหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ที่สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม การลงทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นมักจะมีมูลค่าสูง ซึ่งอาจกระทำเป็นลำดับขั้นตอนแบบค่อยเป็นค่อยไป และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในสาขาวิทยาการต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับกระบวนการและการบริหารจัดการที่ดีจึงจะช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในที่สุดจะทำให้การรักษาความมั่นคงภายในของประเทศเป็นไปด้วยความเข้มแข็งและจะช่วยรักษาชีวิตประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้เป็นจำนวนมาก (การใช้เทคโนโลยี ICT เพื่อการตรวจหาและป้องกันการก่อการร้าย, สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ /องค์การมหาชน)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประภัสสร เทพชาตรี (2550) งานวิจัยเรื่อง การก่อการร้ายสากล ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการก่อการร้ายสากลในยุคหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน โดยได้สร้างองค์แห่งความรู้เกี่ยวกับการก่อการร้ายสากล และได้ประเมินผลในการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล และได้ประเมินผลในการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล และได้ชี้ให้เห็นว่าสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ และยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหการก่อการร้ายสากล พร้อมทั้งได้เสนอแนะว่า จะต้องมีการทบทวนยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายใหม่ โดยได้เสนอการแก้ปัญหาแบบบูรณาการ โดยจะต้องเน้นไปที่การแก้ที่รากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริงและจะเป็นการบูรณาการการแก้ปัญหาทั้งในลักษณะการแก้ปัญหาในเชิงลบที่เน้นการแก้ปัญหาโดยใช้กำลัง และการบังคับใช้กฎหมาย และการแก้ปัญหาในเชิงบวกโดยเน้นการแก้ที่รากเหง้าของปัญหาการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การทำสงครามอุดมการณ์เพื่อเอาชนะจิตวิญญาณของประชาชน การแก้ปัญหาสิทธิครองความเป็นเจ้าของสหรัฐฯ การปรับนโยบายของสหรัฐฯ ใหม่ โดยเฉพาะนโยบายตะวันออกกลาง การแก้ปัญหการปะทะกันระหว่างอารยธรรมและการแก้ปัญหาภายในโลกมุสลิมด้วย

สุรชาติ บำรุงสุข, ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม, สัญญา ทองบุศย์, กุลนันท์ คันธิก, และ ศิบัติ นพประเสริฐ (2564) งานวิจัยเรื่อง ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายต่อเมืองใหญ่ในปัจจุบัน (The Current Terrorist Threat to Major Cities) ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของสงครามในโลกร่วมสมัย การก่อการร้าย ความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เกิดในทั่วโลก สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการสงครามที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นแบบแผนของสงครามใหม่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ เช่น การสงครามในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนไป เป็นสงครามนอกแบบ (Unconventional warfare) และมีลักษณะเป็นสงครามสมมาตร (Symmetric warfare) สงครามใหม่ของรัฐกลายเป็นตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อแบบแผนการรบ ในสงครามสมมาตรแบบแผนการรบมีลักษณะที่ไม่ตายตัวและเปลี่ยนแปลง (หรือไหลเลื่อน) ไปตามเงื่อนไขและสถานะแวดล้อมของผู้ใช้ความรุนแรง ทำให้การวางแผนรับมือและการใช้กำลังของฝ่ายรัฐต้องปรับตัวไปตามการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ด้วย

ความเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้าย ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เมืองใหญ่ทั่วโลกเผชิญกับการก่อการร้าย มีแง่มุมต่าง ๆ ในมิติความมั่นคงควรจะต้อง เช่น เมืองได้กลายเป็นพื้นที่ที่เผชิญกับความรุนแรงและการก่อการร้าย การก่อการร้ายในปัจจุบันมุ่งปฏิบัติการในพื้นที่สาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญ (Critical infrastructure) มากขึ้น การเพิ่มขึ้นของผู้ก่อการร้ายที่เกิดจากภายในหรือเป็นผู้ก่อการร้ายจากผลผลิตของปัญหภายใน (Home-grown terrorists) ผู้ก่อการร้ายกลุ่มนี้อาจรับเอาแนวคิดที่ขบวนการก่อการร้ายเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ จนท้ายที่สุดพวกเขาเข้าเป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมปฏิบัติการกับกลุ่มก่อการร้าย ในอีกด้านหนึ่งการกล่อมเกลாதางอุดมการณ์และการจัดตั้งทางความคิดของกลุ่มก่อการร้ายผ่านการโฆษณาชวนเชื่อโดยเฉพาะทางช่องทางออนไลน์ ไม่เพียงแต่ทำให้ประชาชนบางส่วนมีความเห็นอกเห็นใจกลุ่มก่อการร้ายเท่านั้น แต่อาจเป็นปัจจัยผลักดันให้คนเหล่านี้ก่อปฏิบัติการในลักษณะ “หมาป่าตัวเดียว” (Lone wolf) เช่นที่เห็นได้บ่อยครั้งจากการก่อเหตุในปัจจุบัน นอกจากนั้น เหตุก่อการร้ายในปัจจุบันยังแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ผลักดันให้คนหนุ่มสาวเข้าสู่โลกของการก่อการร้าย เช่น ความไม่เป็นธรรม ความคับแค้นใจ และการเติบโตภายใต้แรงกดดันของสังคม ท้ายที่สุดปัจจัยเหล่านี้ อาจเอื้อให้คนหนุ่มสาวตัดสินใจใช้ความรุนแรง เพื่อทำลายสังคมที่พวกเขามองว่าไร้ซึ่งความยุติธรรม

สำหรับข้อเสนอในทางทฤษฎีของงานวิจัยชิ้นนี้ นำเสนอว่า ความรุนแรงที่เกิดในโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะในกรณีของการก่อการร้ายหรือการก่อความไม่สงบนั้น ทำให้สงครามมีรูปแบบใหม่ คือเป็นสงครามของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-state actor warfare) ในขณะที่แนวคิดเดิมของวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะเป็นสงครามระหว่างรัฐ (Inter-state warfare) หรืออีกนัยหนึ่งคือสงครามของตัวแสดงที่เป็นรัฐ (State-actor warfare) และก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การขยายบทบาทเช่นนี้ทำให้การศึกษาประเด็นความมั่นคงระหว่างประเทศต้องให้ความสนใจกับเรื่องของบทบาทและศักยภาพทางทหารของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เพราะความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเป็นภัยคุกคามที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการก่อการร้าย

ลัฐกา เนตรทัศน์ (2561) งานวิจัยเรื่อง สถานการณ์การก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และกลไกการจัดการปัญหาของอาเซียน นำเสนอเกี่ยวกับบริบทการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยอันเกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ทำให้อุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายแพร่ขยายไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อบริบทการก่อการร้ายในภูมิภาค มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า Lone Wolf กลายเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของภูมิภาค ที่ยากแก่การรับมือแก้ไข เนื่องจากรัฐไม่สามารถใช้วิธีการในรูปแบบเดิมด้วยการใช้กำลังทหารปราบปรามได้อีกต่อไป เพราะไม่สามารถที่จะคาดการณ์ได้ว่าบุคคลใดคือผู้ก่อเหตุหรือบุคคลใดคือเครือข่ายของกลุ่มก่อการร้าย นอกจากนี้ ปรากฏการณ์ที่สร้างความวิตกกังวลให้กับรัฐในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกหนึ่งประการคือความเชื่อมโยงกันระหว่างกลุ่มก่อการร้ายภายในภูมิภาคกับกลุ่มก่อการร้ายสากล ปรากฏการณ์ดังกล่าวนำมาซึ่งความเสี่ยงของระดับการก่อการร้ายที่อาจรุนแรงและสร้างความเสียหายมากยิ่งขึ้นด้วย

อย่างไรก็ดี กลุ่มอาเซียนได้มีการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นเห็นได้จากการสร้างกลไกในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อปัญหาการก่อการร้าย ทั้งในรูปของการเจรจาหารือระหว่าง

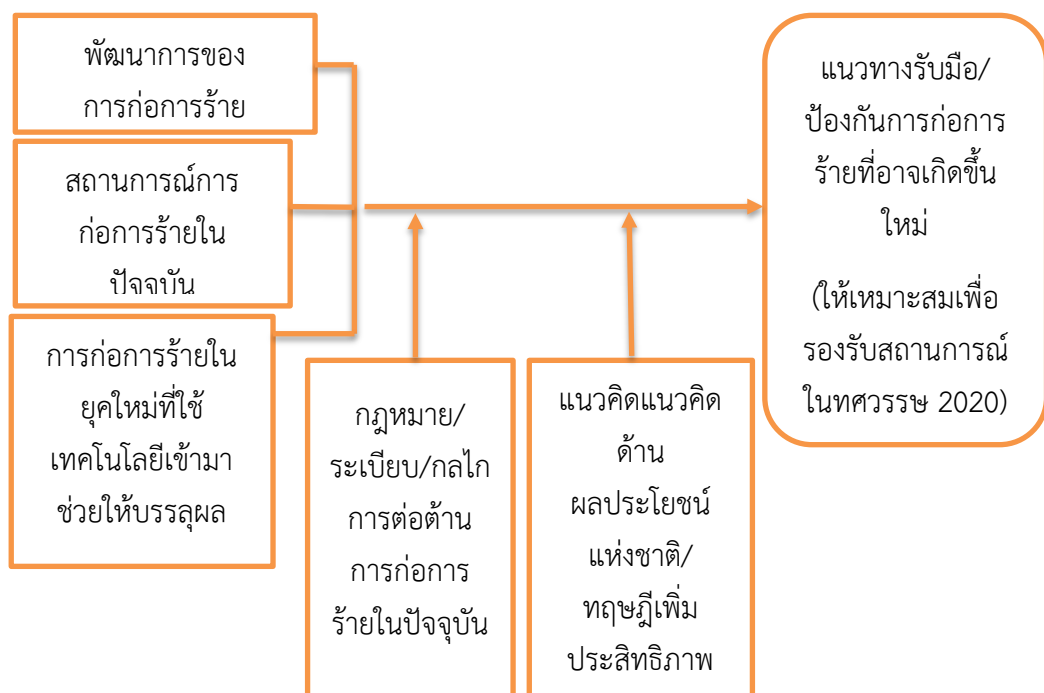
ระดับนโยบายและเจ้าหน้าที่เฉพาะด้าน และการจัดทำเอกสารด้านความมั่นคงล้วนแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ประเด็นปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่อันเป็นภัยท้าทายความสามารถในการจัดการและแก้ไขอาเซียน ซึ่งผลจากความร่วมมือดังกล่าวนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการตระหนักในภัยก่อการร้ายผ่านคำแถลงการณ์ของผู้นำประเทศในเวทีการประชุมหรือการพบปะระหว่างผู้นำ ยังสะท้อนให้เห็นความพยายามในการสร้าง กระบวนการรับรู้และความเข้าใจระหว่างกันในเรื่องของปัญหาการก่อการร้าย ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ เหล่านี้ยังนำมาซึ่งการสร้างบรรทัดฐานอันเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายอีกด้วย

ปอ บุญพรประเสริฐ (2565) งานวิจัยเรื่อง การก่อการร้ายในโลกร่วมสมัย: การศึกษาเกี่ยวกับรากเหง้าในเชิงอัตถิภาวะของการก่อการร้าย ซึ่งมีเนื้อหาที่จะตอบปัญหาในเชิงปรัชญาและเชิงอัตถิภาวะเกี่ยวกับการที่ปัจเจกบุคคลหนึ่งตกอยู่ภายใต้ความหวาดกลัวและหันไปใช้การก่อการร้ายในการเอาชนะความหวาดกลัวนั้นมีความหมายว่าอย่างไร และอะไรคือแหล่งหรือต้นตอของสิ่งเหล่านั้น รวมทั้ง อะไรคือเงื่อนไขที่ทำให้การก่อการร้ายนั้นมีสถานะทั้งมีความเป็นร่วมสมัยและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทำการศึกษาโดยการสำรวจไปยังการสร้างมโนทัศน์ (Conception) เกี่ยวกับอัตบุคคล (Subject) ในบริบทของปรัชญาตะวันตก ในลักษณะร่วมสมัยคือการศึกษาในสถานการณ์ร่วมสมัยซึ่งสิ่งนี้เป็นผลพวงมาจากการเกิดขึ้นของความเคลื่อนไหวในทางความคิดและปรัชญา และการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับอัตบุคคลนั้นถูกประกอบสร้างขึ้นโดยการเมืองซึ่งผันแปรไปตามประวัติศาสตร์และเจือปนไปด้วยอุดมการณ์ ดังนั้นเมื่อนำมาประกอบกับข้อแรก อัตบุคคลสมัยใหม่ (Modern Subject) สามารถถูกอธิบายและเข้าใจได้ภายในขอบเขตของยุคสมัยใหม่เอง โดยงานวิจัยชิ้นนี้ค้นพบการสร้างมโนทัศน์ของปรัชญาสมัยใหม่เกี่ยวกับอัตบุคคล การบวนการในการสร้างความเป็นปัจเจก (Individualization) ของอัตบุคคลสมัยใหม่นั้นคือการบวนการของการสร้างคู่ขัดแย้ง (Opposition) ดังนั้นในกระบวนการนี้อัตบุคคลตระหนักรู้ถึงตัวตนของตัวเองโดยผ่านคู่ขัดแย้ง เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่ากระบวนการเช่นนี้ก่อให้เกิดความรุนแรงซึ่งแอบแฝงอยู่ในอัตบุคคลสมัยใหม่และการสร้างมโนทัศน์อัตบุคคลสมัยใหม่นั้นเกิดขึ้นจากการปราบปราม (Suppression) คู่ตรงข้าม และโดยผ่านความพยายามที่จะทำการศึกษาในเชิงอัตถิภาวะไปยังรากเหง้าของความรุนแรงของอัตบุคคลสมัยใหม่นี้เอง งานวิจัยนี้ค้นพบว่าความรุนแรงที่แอบแฝงอยู่ในอัตบุคคลสมัยใหม่นั้นเป็นปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงตรรกะและโดยธรรมชาติต่อ “ความหวาดกลัว” (Terror) ซึ่งเป็นการตอบสนองทางอารมณ์ต่อใจกลาง (Core) ของเงื่อนไขของความเป็นมนุษย์ ซึ่งนั่นก็คือ “ความว่างเปล่า” (Nothingness) ในใจกลางของความเป็นมนุษย์

สุนันทา พามেলা วอร์ด (2566) งานวิจัยเรื่อง แนวโน้มการก่อการร้ายและนโยบายรับมือของสหรัฐฯ รัสเซีย และสหประชาชาติ ได้เสนอแนะการป้องกันการก่อการร้ายอย่างยั่งยืน โดยประการแรก ต้องระบุถึงต้นเหตุของการก่อเหตุในพื้นที่นั้น ๆ โดยเจาะลึกไปถึงประเด็นปัจจัยต่าง ๆ ที่ผลักดันไปสู่การก่อการร้ายเช่น ความยากจน การเลือกปฏิบัติ การถูกกีดกันทางการเมือง และปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถนำไปสู่ความรู้สึกสิ้นหวังและความคับข้องใจ และนั่นสามารถเป็นรากฐานที่อุดมสมบูรณ์สำหรับการก่อการร้ายที่จะหยั่งราก โดยปัจจัยเหล่านี้อาจแตกต่างกันไปในบริบทของแต่ละประเทศ ประการที่สอง ต้องมีการศึกษากลุ่มลัทธิหัวรุนแรงสุดโต่งอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งออกมาตรการต่อต้านซึ่งรวมถึงการพัฒนาและการดำเนินโครงการใหม่ ๆ เพื่อป้องกันแนวคิดสุดโต่ง โดยการส่งเสริมความเชื่อ

ที่ยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้แนวคิดชวนเชื่อของกลุ่มสุดโต่งอ่อนกำลังลงและสนับสนุนการบำบัด พื้นฟู และการกลับคืนสู่สังคมของบุคคลที่เคยถูกกลุ่มหัวรุนแรงครอบงำ ประการที่สาม ควรมีการปรับปรุง ข้าราชการ และการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานและระหว่างประเทศ เพื่อให้หน่วยข่าวกรองและ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายสามารถรวบรวม วิเคราะห์และเผยแพร่ข่าวกรองเกี่ยวกับภัยคุกคามที่อาจ เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องมากขึ้นในส่วนของประเทศไทย การก่อการร้ายถูกจัดให้เป็นปัญหา ระหว่างประเทศ และเน้นปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศเป็นหลัก ทำให้มาตรการรับมือ ไม่ครอบคลุมถึงการป้องกันจากการก่อเหตุภายในประเทศในภาพรวมมากนัก การจะป้องกันการเกิด เหตุที่ครอบคลุมมากขึ้นในไทย จะต้องมีการติดตามปัญหาที่เป็นรากเหง้าแห่งความขัดแย้ง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมได้มากขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

ในการดำเนินมาตรการด้านการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด คือ การป้องกันไม่ให้เกิดการก่อการร้ายขึ้นในประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องใช้การข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง สนับสนุนการกำหนดมาตรการป้องกัน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้มีความเข้าใจสถานการณ์ อย่างถ่องแท้ เพื่อจะสามารถกำหนดมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายได้อย่างเหมาะสม โดยการดำเนินการ ดังกล่าวจะเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมากำหนดเป็นนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติ และถอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย โดยกำหนดแนวคิดและแนวทาง

ปฏิบัติโดยเป็นการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งการป้องกัน ตอปปี้ และฟื้นฟู เพื่อให้การต่อต้านการก่อการร้ายเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลให้เกิดความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของกระแสวิวัฒนาการและการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในทุกภูมิภาค โดยเฉพาะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้งการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ต่างล้วนเป็นภัยคุกคามข้ามชาติและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการช่วยสนับสนุนให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ไม่มีประเทศใดในโลกที่จะสามารถแก้ไขปัญหาภัยคุกคามนี้ได้โดยลำพัง จำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ในลักษณะของการเป็นพันธมิตร โดยการสร้างความไว้วางใจและเชื่อมร้อยกัน โดยเฉพาะความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนข่าวกรองที่จะเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศ

นอกจากนั้น ความก้าวหน้าในยุคแห่งเทคโนโลยีและวิกฤตการระบาดของไวรัสโควิด - 19 ความแพร่หลายของการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษที่ 20 ครอบคลุมถึงการดำเนินการขององค์กรก่อการร้าย ซึ่งได้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาอาวุธเพื่อการโจมตี และมีการตั้งข้อสังเกตว่าอาจมีการนำระบบปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการก่อการร้ายได้อีกด้วย ดังนั้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจึงอาจเป็นความเสี่ยงที่มีส่วนผลักดันยุทธวิธีวิธีการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายได้ในอนาคต นอกจากนี้ ในปีที่ผ่านมาประชาคมโลกได้เผชิญกับวิกฤตการระบาดของไวรัสโควิด - 19 ส่งผลให้การก่อการร้ายในพื้นที่ยุโรปตะวันตกลดลงอันเนื่องมาจากการใช้มาตรการการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหว การเดินทาง และการชุมนุมในที่สาธารณะ ตลอดจนภัยคุกคามต่อสุขภาพของบุคคลที่มีส่วนในการทำให้การก่อการร้ายในพื้นที่ดังกล่าวลดลง อย่างไรก็ตาม กลุ่มความคิดรุนแรงยังคงพยายามที่จะใช้ประโยชน์จากสถานการณ์การระบาดเพื่อเผยแพร่อุดมการณ์ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมออนไลน์ และอาศัยความไม่พอใจของประชาชนในประเทศที่ต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ มาตรการฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในการโฆษณาชวนเชื่อแนวคิดและอุดมการณ์โจมตีรัฐบาล

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงจากภัยคุกคามด้านการก่อการร้าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินมาตรการด้านความมั่นคงอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมไปถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่และบูรณาการกับหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการดำเนินโครงการที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อีกทั้ง ควรมีมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงทางออนไลน์ เพื่อให้การป้องกันการก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้นในทศวรรษ 2020 มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3

สภาพปัญหาและผลกระทบจากการก่อการร้าย

จากพัฒนาการของการก่อการร้ายตั้งแต่ในทศวรรษที่ 19 ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 1 การก่อการร้ายมีพัฒนาการมาเป็นลำดับจนถึงจุดเปลี่ยนสำคัญคือ เหตุการณ์วินาศกรรม 11 กันยายน ปี 2544 ที่กลุ่มก่อการร้าย อัลกออิดะห์ก่อเหตุโจมตีตึกแฝดเวิลด์เทรด เซ็นเตอร์ นครนิวยอร์ก สหรัฐฯ ซึ่งทำให้เมื่อ 20 กันยายน 2544 อดีตประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ประกาศทำสงครามกับกลุ่มก่อการร้าย เพื่อตอบโต้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยระบุว่า “สงครามกับการก่อการร้ายของเราเริ่มต้นจากกลุ่มอัลกออิดะห์ แต่มันจะไม่จบแค่กลุ่มนี้ จะไม่จบจนกว่ากลุ่มก่อการร้ายทุกกลุ่มในโลกจะถูกค้นพบ ยับยั้ง และพ่ายแพ้” ทำให้โลกเข้าสู่สงครามต่อต้านการก่อการร้ายและเกิดภารกิจไล่ล่ากลุ่มก่อการร้ายเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกตลอด 20 ปีที่ผ่านมา ทั้งในอิรัก ซีเรีย และอัฟกานิสถาน ซึ่งทำให้พลเรือนเสียชีวิตหลายหมื่นคน โดยใช้งบประมาณมหาศาลหลายล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และแม้ว่าเหล่าแกนนำกลุ่มอัลกออิดะห์ ที่พัวพันเหตุการณ์ 9/11 จะถูกสหรัฐฯ จับกุมหรือสังหารไปแล้ว รวมถึง "โอซามา บิน ลาดิน" ซึ่งถูกหน่วยซีลสหรัฐฯ สังหารในประเทศปากีสถาน เมื่อปี 2554 ซึ่งทำให้กลุ่มอัลกออิดะห์ลดบทบาทลง แต่ก็ยังสามารถปรับตัวและยังคงมีกลุ่มเครือข่ายในอย่างน้อย 17 ประเทศ ทั้งในแอฟริกา ตะวันออกกลาง และเอเชีย

นอกจากนั้น การกำเนิดขึ้นของกลุ่มรัฐอิสลาม หรือ IS ที่เป็นการรวมตัวของกลุ่มนักรบหลายเครือข่าย เกิดขึ้นตั้งแต่สงครามอิรักเมื่อปี 2546 เดิมเป็นเครือข่ายย่อยของกลุ่มอัลกออิดะห์ในประเทศอิรัก แต่ต่อมาแยกตัวไปตั้งกลุ่มใหม่ และค่อย ๆ แข็งแกร่งขึ้น และมีบทบาทมากกว่ากลุ่มอัลกออิดะห์เดิม ซึ่งทำให้รูปแบบของการก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงไป โดยมีการยึดครองพื้นที่อย่างกว้างขวางในอิรักและซีเรีย และเป็นจุดดึงดูดให้กลุ่มแนวคิดรุนแรงจากทุกภูมิภาคทั่วโลก เดินทางเข้าไปร่วมสู้รบในพื้นที่จนเกิดกลุ่มที่เรียกว่า กลุ่มนักรบต่างชาติ หรือ Foreign Terrorist Fighter /FTFs โดยหลังจากกองกำลังของประเทศพันธมิตรดำเนินการปราบปรามกลุ่ม IS อย่างหนัก จนสามารถยึดพื้นที่ส่วนใหญ่กลับคืนมาได้ แต่ผลกระทบอีกด้านหนึ่งก็คือ การทำให้กลุ่มกลุ่มนักรบต่างชาติ หรือ FTFs กระจายตัวไปในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก

อย่างไรก็ตาม แม้ประชาคมโลกจะร่วมมือกันดำเนินการด้านต่อต้านการก่อการร้ายมานานกว่า 20 ปี ไม่เพียงกลุ่มก่อการร้ายไม่หมดไป แต่ยังคงเกิดกลุ่มใหม่ขึ้นเป็นภัยคุกคามของโลกอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มก่อการร้ายได้มีการปรับตัวมาโดยตลอด อาทิเช่น การจัดตั้งมีความเป็นองค์กรหรือจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการน้อยลง ไม่มีการรวมตัวกันอย่างชัดเจน กระจายตัวกันไปในทุกภูมิภาค โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการก่อเหตุรุนแรงโดยตรง เช่น การใช้โดรน หรืออากาศยานไร้คนขับ (UAV) ในการโจมตีเป้าหมาย เครื่องพิมพ์ 3 D ที่สามารถใช้ผลิตอาวุธเพื่อใช้ก่อเหตุโจมตี และการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการก่อการร้าย รวมทั้ง การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการก่อการร้าย เช่น การเผยแพร่แนวคิดรุนแรงผ่านเครือข่าย

อินเทอร์เน็ต การใช้ Application สมัยใหม่ที่มีการเข้ารหัสในการติดต่อสื่อสารเพื่อรักษาความปลอดภัย การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อปลูกฝังแนวคิดรุนแรง และกระตุ้นให้มีการก่อเหตุด้วยตัวเอง โดยลำพัง (lone wolf) การใช้อาชญากรรมทางดิจิทัลในการจัดหาทุน หรือการใช้เงินดิจิทัลเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ โดยมีกรณีศึกษาเกี่ยวกับการก่อการร้ายในยุคใหม่ที่จะทำให้สามารถประเมินแนวโน้มการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 ได้ ดังนี้

สถานการณ์การก่อการร้ายโลกในปี 2565

สถาบันเศรษฐกิจและสันติภาพ (The Institute for Economics & Peace: IEP) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การก่อการร้ายในปี 2564 โดยภาพรวมมีอัตราผู้เสียชีวิตจากการก่อการร้ายจำนวน 7,142 ราย ลดลงร้อยละ 1.2 จากจำนวนผู้เสียชีวิตในปี 2563 ขณะที่ 86 ประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอัตราการเกิดและผลกระทบจากการก่อการร้ายที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ผลกระทบจากการก่อการร้ายจะลดลงดังที่สะท้อนให้เห็นจากจำนวนผู้เสียชีวิต แต่การโจมตีในรูปแบบของการก่อการร้ายทั่วโลกมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 หรือจำนวน 5,226 ครั้ง จำนวนประเทศที่เผชิญกับการก่อการร้ายและมีผู้เสียชีวิตมีทั้งหมด 44 ประเทศ และอีก 105 ประเทศเป็นประเทศที่ไม่มีการเสียชีวิต (Global Terrorism Index 2022,online)

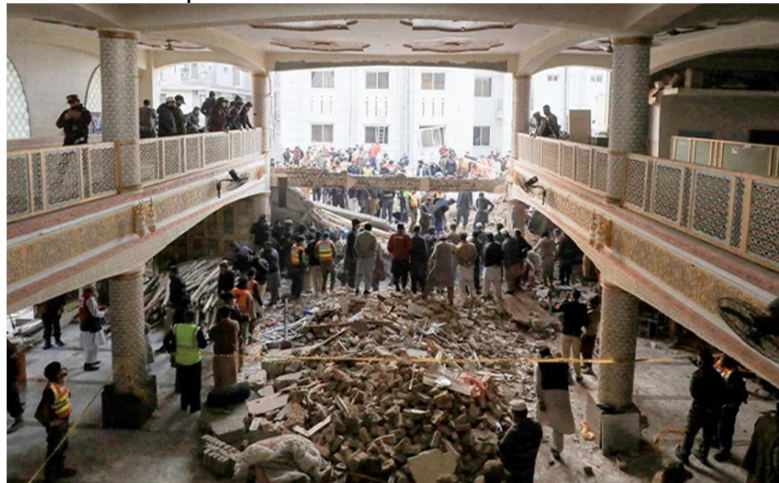
เมื่อพิจารณาในระดับภูมิภาคตามรายงานแสดงข้อมูลความรุนแรงของการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในภูมิภาคแอฟริกา โดยมีผู้เสียชีวิตจากการก่อการร้ายมีอัตราลดลงร้อยละ 48 หรือเป็นจำนวน 3,461 รายในปี 2564 ขณะที่การเสียชีวิตจากการก่อการร้ายในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ลดลงร้อยละ 14 หรือจำนวน 1,139 ราย ซึ่งเป็นจำนวนต่ำสุดตั้งแต่ปี 2550 อย่างไรก็ตาม แม้อัตราการก่อเหตุจะคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เสียชีวิตโดยเฉลี่ยคิดเป็น 1 รายต่อการโจมตีในภูมิภาคนับเป็นอัตราการเสียชีวิตที่ต่ำสุดในทศวรรษ นอกจากนี้ตามรายงานดังกล่าวระบุว่าบริเวณพื้นที่ซาเฮล (Sahel) ซึ่งเป็นเขตรอยต่อแบ่งทวีปแอฟริกาเหนือและใต้เป็นพื้นที่ที่มีการก่อการร้ายอย่างรุนแรงส่งผลให้มีอัตราการเสียชีวิตจากการก่อการร้ายในพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงและเป็นที่น่ากังวลอย่างยิ่ง เนื่องจากมีการขยายตัวของกลุ่มรัฐอิสลามและองค์กรเครือข่ายที่อาจนำไปสู่การก่อการร้าย ในพื้นที่ใกล้เคียง สำหรับภูมิภาคยุโรป ตะวันตกอัตราการก่อการร้ายลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 และในปี 2563 มีการก่อเหตุ 59 ครั้งและมีผู้เสียชีวิต 10 ราย ซึ่งเป็นอัตราที่ลดลงร้อยละ 68 และร้อยละ 70 ตามลำดับตั้งแต่จุดสูงสุดในปี ค.ศ. 2018 สำหรับประเด็นของเป้าหมายการก่อการร้ายจากรายงานระบุเป้าหมายของการก่อเหตุที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการก่อเหตุในปี 2564 มักมุ่งเน้นไปที่ภูมิภาคและประเทศที่ประสบปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและความขัดแย้ง เช่น บริเวณพื้นที่ซาเฮล ประเทศอัฟกานิสถาน ซึ่งปัญหาความขัดแย้งที่มีการใช้ความรุนแรงผลักดันให้เกิดการก่อการร้ายได้ในที่สุด โดยอัตราการก่อเหตุมากกว่าร้อยละ 97 เกิดขึ้นในประเทศที่มีความขัดแย้งทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายสูงสุด 10 ประเทศล้วนเป็นประเทศมีความเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางทหารมาตั้งแต่ปี 2560 นอกจากนี้ การก่อการร้ายในประเทศที่มีความขัดแย้งมีส่วนทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้มากกว่าการโจมตีในประเทศที่มีความสงบสุขได้ถึงหกเท่า

กลุ่ม Islamic State (IS) และกลุ่ม Al-Qaeda (AQ) และสาขา ยังคงเป็นภัยคุกคามหลักด้านการก่อการร้ายของโลก เนื่องจากทั้งสองกลุ่มยังคงมีศักยภาพด้านการปฏิบัติการและเจตนาในการก่อเหตุต่อเป้าหมายตามแนวทางของกลุ่ม โดยพื้นที่ที่ปรากฏการเคลื่อนไหวและการก่อเหตุมากที่สุดในปี 2565 ได้แก่ แอฟริกา รองลงมา คือ เอเชียกลาง ตะวันออกกลาง เอเชียใต้ ขณะที่เหตุก่อการร้ายส่วนใหญ่ในปี 2565 เกิดจากผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง (Lone actor) หรือกลุ่มปฏิบัติการขนาดเล็ก (Small cell) ซึ่งมักก่อเหตุด้วยอาวุธที่หาได้ในท้องถิ่น อาทิ ระเบิดแสวงเครื่อง อาวุธปืน อาวุธมีด และใช้วิธีการตามทักชะคามเชี่ยวชาญหรือความถนัด อาทิ การลอบวางระเบิด การกราดยิง การใช้อาวุธมีดไล่แทง การใช้ระเบิดฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ สาขากลุ่ม IS และกลุ่ม AQ ในภูมิภาคต่าง ๆ ยังคงรักษาระดับความเข้มแข็ง กำลังพล และรายได้ของกลุ่ม ซึ่งบางส่วนได้มาจากการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ปศุสัตว์ ทองคำ รวมทั้งจากเครือข่ายอาชญากรรม

กลุ่มก่อการร้ายทั่วโลกยังคงหิบบกประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเทศเพื่อข่มขู่ ชี้นำ กระตุ้น หรือยุยงให้ก่อเหตุ เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มก่อการร้ายที่อิหร่านให้การสนับสนุน ที่ประกาศจะแก้แค้นประเทศคู่ขัดแย้งต่อการลอบสังหารสมาชิกกองกำลัง Quds Force (QF) ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการพิเศษในต่างประเทศ สังกัดกองกำลังพิทักษ์การปฏิวัติอิสลาม (Islamic Revolutionary Guard Corps: IRGC) ตลอดจนวิศวกร และนักวิทยาศาสตร์ชาวอิหร่านอีกหลายคน (สำนักข่าวซินหัวไทย, ออนไลน์, 2566) นอกจากนี้ ในปี 2565 ยังมีการตรวจพบขบวนการของอิหร่านและแผนโจมตีผลประโยชน์ของอิสราเอลในหลายประเทศ อาทิ ในสหรัฐฯ ฝรั่งเศส เยอรมนี ตุรกี จอร์เจีย ไชปรัส เคนยา โซมาเลีย เอธิโอเปีย ซูดาน อาร์เจนตินา ซึ่งบ่งชี้ถึงอิทธิพลและการขยายพื้นที่เคลื่อนไหวของอิหร่านจากภูมิภาค ตอ.กลาง ไปยังภูมิภาคอื่นที่เพิ่มขึ้น

ขณะเดียวกัน กลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรงยังคงแสวงประโยชน์จากความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศ กระแสความเกลียดชังบุคคลต่างเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และศาสนา ความหลากหลายทางเพศ และความเชื่อทางศาสนา เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกและผู้สนับสนุนก่อเหตุ ดังเช่นกรณีโฆษณาของพรรครัฐบาลอินเดียกล่าวดูหมิ่นศาสดาของศาสนาอิสลามเมื่อพฤษภาคม 2565 (ไทยรัฐ, ออนไลน์) ซึ่งทำให้สาขาของกลุ่ม IS และกลุ่ม AQ ขู่จะก่อเหตุต่อผลประโยชน์ของอินเดียเพื่อแก้แค้น ส่วนผู้นิยมแนวคิดรุนแรงขวาจัดยังคงเป็นภัยคุกคามลำดับต้นของชาติตะวันตก อาทิ สหรัฐฯ เยอรมนี ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร สวีเดน นอร์เวย์

แผนภาพที่ 3-1 ภาพถ่ายกรณีเหตุระเบิดฆ่าตัวตายที่มัสยิด เมือง Peshawar ปากีสถาน เมื่อ 30ม.ค.66

ที่มา : ndtv, ออนไลน์, 2566

ในปี 2565 ทัวโลกยังคงหวงกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ในอัฟกานิสถานและผลกระทบต่อการก่อการร้าย เนื่องจากอัฟกานิสถานยังคงเสี่ยงเป็นศูนย์กลางและแหล่งบ่มเพาะกลุ่มก่อการร้ายของโลก แหล่งดึงดูดนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters: FTFs) เช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นในอิรักและซีเรีย โดยในปี 2565 กลุ่ม Islamic State in Khorasan Province (ISKP) ก่อเหตุโจมตีพื้นที่ทางการทหาร ศาสนาสถานของนิกายชีอะห์และซิกข์ และผลประโยชน์ของต่างชาติทั้งจีน ปากีสถาน และรัสเซียในอัฟกานิสถาน เพื่อบั่นทอนความน่าเชื่อถือของรัฐบาลตอลิบาน ขณะที่การสู้รบระหว่างรัสเซียกับยูเครนอาจทำให้ FTFs สมาชิก และผู้สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย เฉพาะอย่างยิ่งผู้มีแนวคิดรุนแรงขวาจัด ใช้อุเครนเป็นสถานที่ฝึกการสู้รบและสร้างเครือข่ายข้ามภูมิภาค ซึ่งทำให้อุเครนเสี่ยงเป็นศูนย์กลางการเคลื่อนไหวแห่งใหม่ของกลุ่มก่อการร้ายในอนาคต (Global Trend 2040, The National Intelligence Council online, 2021)

แผนภาพที่ 3-2 ภาพถ่ายกรณีกลุ่ม ISKP ก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตายที่กระทรวงการต่างประเทศ ในกรุงคาบูล อัฟกานิสถานเมื่อ 11 ม.ค.66

ที่มา : Aljazeera, ออนไลน์, 2566

ส่วนภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังคงมีความเสี่ยงสูงจากการก่อการร้าย เฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม IS แม้ว่ากลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่นในภูมิภาคก่อเหตุได้สำเร็จน้อยลงในปี 2565 เนื่องจากถูกทางการปราบปรามอย่างต่อเนื่อง แต่ทุกกลุ่มยังคงเจตนาที่จะเคลื่อนไหวก่อเหตุ เฉพาะอย่างยิ่งในฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ขณะที่รัฐซาบาห์ของมาเลเซียยังคงถูกใช้เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกและแหล่งหลบซ่อนตัวของสมาชิกกลุ่มก่อการร้าย ทั้งจากอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ รวมทั้งแหล่งรายได้ของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งมีทั้งการปลูกต้นปาล์มและเป็นแรงงานก่อสร้าง นอกจากนี้ กลุ่ม IS ในแอฟริกาได้พยายามชักชวนชาวมุสลิมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้ไปร่วมจัดตั้งฐานปฏิบัติการแห่งใหม่ของกลุ่ม IS ในแอฟริกา เห็นได้จากการปลุมนักเคลื่อนไหวเชื้อเป็นภาษาอินโดนีเซียในสื่อออนไลน์ที่สนับสนุนความเคลื่อนไหวของกลุ่ม IS

แนวโน้มการก่อการร้ายในทศวรรษที่ 2020

กลุ่มก่อการร้ายสากลจะเคลื่อนไหวทั้งทางกายภาพและในโลกออนไลน์มากขึ้น และมีแนวโน้มจะขยายความเคลื่อนไหวออกนอกพื้นที่อิทธิพล ส่งผลให้ภัยคุกคามจากกลุ่ม IS และกลุ่ม AQ และสาขา รวมทั้งจากผู้ก่อเหตุโดยลำพังมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยพื้นที่ที่พบความเคลื่อนไหวและก่อเหตุมากที่สุดมีแนวโน้มอยู่ในแอฟริกา ตะวันออกกลาง เอเชียกลางและเอเชียใต้ ขณะที่การก่อเหตุในชาติตะวันตก อาทิ ในยุโรป สหรัฐฯ แคนาดา ออสเตรเลีย มีแนวโน้มเป็นการก่อเหตุโดยลำพัง ขณะที่ผลประโยชน์ต่างชาติในต่างประเทศ อาทิ ของสหรัฐฯ อิสราเอล รัสเซีย จีน มีแนวโน้มตกเป็นเป้าหมายในการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายและผู้สนับสนุนมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากความขัดแย้งระหว่างประเทศที่ยืดเยื้อ เฉพาะอย่างยิ่งระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์ สหรัฐฯ-อิหร่าน หรือประเด็นเกาหลีเหนือ ทำให้การก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ นอกจากนี้ ประเด็นอัฟกานิสถาน ซึ่งน่าจะต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่งเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศและปัญหาทางเศรษฐกิจที่ยืดเยื้อ อาจทำให้อัฟกานิสถานเป็นแหล่งบ่มเพาะกลุ่มก่อการร้าย และดึงดูดให้ FTFs จากภูมิภาคอื่นเดินทางไปยังพื้นที่หรือประเทศใกล้เคียงที่มีกลุ่มก่อการร้ายหรือกลุ่มหัวรุนแรงท้องถิ่นเคลื่อนไหวอยู่ รวมทั้งอาจกระตุ้นให้สาขากลุ่ม IS ในภูมิภาคอื่นแข่งขันสร้างผลงานมากขึ้นเช่นกัน

ขณะเดียวกัน แนวคิดและมูลเหตุจูงใจที่นำไปสู่การก่อเหตุจะไม่จำกัดอยู่เพียงแค่ความเชื่อทางศาสนาและมีหลากหลาย โดยเฉพาะแนวคิดเชิดชูคนผิวขาว แนวคิดเหยียดเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา และอัตลักษณ์ทางเพศ รวมถึงแนวคิดต่อต้านรัฐบาล อีกทั้งเป็นที่สังเกตว่า ปัจจุบัน แนวคิดทางการเมืองเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่การก่อเหตุในประเทศตะวันตก มากกว่าความเชื่อทางศาสนาอีกด้วย เนื่องจากความไม่พอใจในหลายกรณี อาทิ สภาวะทางเศรษฐกิจที่ถดถอย ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศ ความไม่พอใจต่อนโยบายรับมือกับภาวะโลกร้อน (Climate Change) รวมทั้งการแข่งขันชิงทรัพยากรที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงก่อเหตุต่อฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายยังมีแนวโน้มก่อเหตุโจมตีโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้น ทั้งระบบสื่อสาร คมนาคม และพลังงาน มากขึ้น เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เสาส่งไฟฟ้าแรงสูง ท่อส่งน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายด้านพลังงาน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สงครามเศรษฐกิจ (Economic War) ของกลุ่ม IS ที่ชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งและผู้นำงานและผู้สนับสนุนโจมตีเป้าหมายที่ส่งผลกระทบ

ทางเศรษฐกิจมากขึ้น รวมทั้งอาจโจมตี Soft-target มากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจฝ่ายตรงข้าม ให้ตอบสนองข้อเรียกร้องมากขึ้นและเร็วขึ้น

ทั้งนี้ เทคโนโลยีสมัยใหม่จะมีบทบาทสนับสนุนการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่อง เฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ WhatsApp TikTok Facebook Hoop Instagram Telegram Messenger Rocket.Chat Element เกมออนไลน์ ตลอดจนเทคโนโลยี ดังเช่น ChatGPT ซึ่งเป็นปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถสื่อสารผ่านข้อความกับมนุษย์ (AI chatbot) ได้ เนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายจะยังคงใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการเผยแพร่ข่าวสาร โฆษณาชวนเชื่อ บ่มเพาะ แนวคิดรุนแรง ชักชวนสมาชิก ชี้นำวิธีก่อเหตุและเป้าหมาย แสดงการฝึกยุทธวิธี ติดต่อสื่อสารระหว่าง สมาชิกเพื่อวางแผนและกระตุ้นผู้สนับสนุนให้ก่อเหตุ แทนการชักชวนและพบปะกันโดยตรง รวมทั้ง จะมีปรับเปลี่ยนแพลตฟอร์มอยู่บ่อยครั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจพบของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ในประเทศตะวันตก จะยังพบการถ่ายทอดสด (livestreaming) การใช้เทคโนโลยีเครื่องพิมพ์ 3 มิติ (3D-printing) เพื่อผลิตอาวุธ ตลอดจนการใช้อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle: UAV) หรือโดรน (Drone) ซึ่งยังคงเป็นที่นิยมของกลุ่มก่อการร้าย อาทิ กลุ่ม IS กลุ่มกบฏซูซีในเยเมน โดยเฉพาะในการก่อเหตุต่อฝ่ายตรงข้ามในพื้นที่เข้าถึงยาก มีการรักษาความปลอดภัยสูง และเสี่ยงต่อการใช้ผู้ปฏิบัติการ อาทิ พื้นที่ในภูมิภาคตะวันออกกลาง และดินแดนสหภาพจัมบูและแคชเมียร์ใน อินเดีย

นอกเหนือจากการระดมทุนด้วยสกุลเงินดิจิทัล สินทรัพย์ดิจิทัลที่พัฒนามาจากคริปโต เคอร์เรนซี อาทิ สกุลเงินดิจิทัล สินทรัพย์ดิจิทัล Non-Fungible Token (NFT) หรือ Crypto Art ซึ่งเป็นหนึ่งในสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทคริปโตเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) จะยังคงถูกนำมาใช้เพื่อ เผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อและระดมเงินทุน ซึ่งเทคโนโลยีข้างต้นเป็นปัจจัยที่ทำให้การบ่มเพาะแนวคิด รุนแรงด้วยตัวเองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ประกอบกับอินเทอร์เน็ตที่เร็วและเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น ทำให้สื่อสังคมออนไลน์ถูกใช้เป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ บ่มเพาะแนวคิดรุนแรง และชักชวนผู้สนับสนุนหรือสมาชิกใหม่ที่เป็นเยาวชนมากขึ้น และทำให้ประเด็นถูกขยายผลต่อได้อย่าง รวดเร็ว นอกจากนี้ ยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงความเชื่อและแนวคิดเป็นหัวรุนแรง ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากติดตามข้อมูลเพียงด้านเดียวต่อเนื่องจนเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง และการบ่มเพาะ แนวคิดรุนแรงด้วยตนเองนี้ สามารถพัฒนาเป็นผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง ทั้งการก่อเหตุเชิงสัญลักษณ์ ต่อเป้าหมายทางศาสนาหรือคู่ขัดแย้งทางอุดมการณ์

ด้านการก่อการร้ายทางไซเบอร์ นั้น ปัจจุบัน การแสวงประโยชน์จากเทคโนโลยีทาง ไซเบอร์ของกลุ่มก่อการร้ายและผู้สนับสนุนมีแนวโน้มขยายจากการสนับสนุนหรือดำเนินกิจกรรมของ กลุ่ม อาทิ การเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ การระดมทุน การกระตุ้นและชี้นำให้ก่อเหตุ ไปสู่การก่อเหตุ โจมตีทางไซเบอร์ แต่ปัจจุบัน ยังคงมีความเป็นไปได้น้อย เนื่องจากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่ทำให้ ในอีก 10 ปี ข้างหน้า ระบบทุกอย่างในโลกถูกควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์/เป็นระบบดิจิทัล และมีการ เชื่อมต่อกันของอุปกรณ์ (Internet of Things/IoT) ซึ่งจะทำให้พัฒนาการด้านเทคโนโลยีกลายเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการโจมตีที่เข้าถึงง่าย ทันสมัย มีราคาถูก และด้วยวิธีที่หลากหลายและมีศักยภาพสูง ในการสร้างผลกระทบ อาทิ Malwares ไวรัสดคอมพิวเตอร์ การ Hack ประกอบกับบุคลากรที่มีความ เชี่ยวชาญ ทำให้สามารถเข้าถึงระบบของเป้าหมายสำคัญได้ อาทิ โครงสร้างพื้นฐานที่ส่วนใหญ่มี

การรักษาความปลอดภัย แนวนโยบาย เพื่อให้สามารถสร้างความเสียหายเป็นวงกว้างอย่างเป็นรูปธรรม สะท้อนได้จากกรณีผู้สนับสนุนกลุ่ม IS ในอินโดนีเซีย กระตุ้นให้ผู้สนับสนุนรุ่นใหม่เรียนภาษาคอมพิวเตอร์ หรือการเขียนโปรแกรม (Coding) เพื่อใช้ในการโจมตีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งเพิ่มความเสี่ยง ที่การโจมตีทางไซเบอร์โดยกลุ่มก่อการร้ายอาจเกิดขึ้นได้ในระยะถัดไป

รูปแบบการก่อการร้ายในยุคปัจจุบันที่มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุ วัตถุประสงค์

ความแพร่หลายของการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษที่ 2020 ครอบคลุมถึงการดำเนินการขององค์กรก่อการร้าย ซึ่งได้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการ พัฒนาอาวุธเพื่อการโจมตี ในรายงานฉบับดังกล่าวได้ยกตัวอย่างการพัฒนาอาวุธที่เป็นระเบิดแสวง เครื่อง (Improvised explosive device) ของกลุ่มก่อการร้ายที่ใช้โจมตีประเทศอิรัก ตั้งแต่ปี 2544 และส่งผลให้กองกำลังสหรัฐอเมริกา เสียชีวิตมากกว่าร้อยละ 70 และเมื่อเทคโนโลยีมีการพัฒนามาก ยิ่งขึ้นก็ได้ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการก่อการร้าย เช่น การใช้ระบบนำทางในสมาร์ตโฟนนำ ทางอากาศยานไร้คนขับ (Drone) เพื่อการโจมตีด้วยขีปนาวุธ และมีการตั้งข้อสังเกตว่าอาจมีการนำ ระบบปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการก่อการร้ายได้อีกด้วย ดังนั้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจึงอาจ เป็นความเสี่ยงที่มีส่วนผลักดันยุทธวิธีการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายได้ในอนาคต นอกจากนี้ ในปีที่ผ่านมา ประชาคมโลกได้เผชิญกับวิกฤตการระบาดของไวรัสโควิด - 19 ซึ่งส่งผลให้การก่อการร้ายในพื้นที่ ยุโรปตะวันตกลดลงอันเนื่องมาจากการใช้มาตรการการจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหว การเดินทาง และการชุมนุมในที่สาธารณะ ตลอดจนภัยคุกคามต่อสุขภาพของบุคคลที่มีส่วนในการทำให้การก่อการร้าย ในพื้นที่ดังกล่าวลดลง อย่างไรก็ตามกลุ่มความคิดรุนแรงยังคงพยายามที่จะใช้ประโยชน์จาก สถานการณ์การระบาดเพื่อเผยแพร่อุดมการณ์ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม ออนไลน์ และอาศัยความไม่พอใจของประชาชนในประเทศที่ต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพตามมาตรการ ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในการโฆษณาชวนเชื่อแนวคิดและอุดมการณ์โจมตีรัฐบาล อย่างไรก็ตาม รายงานได้เสนอข้อสังเกตว่าเมื่อสถานการณ์การระบาดมีแนวโน้มที่ดีขึ้นจึงมีความเป็นไปได้ที่การ ก่อการร้ายจะมีอัตราการก่อเหตุเพิ่มขึ้น อีกด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงดังกล่าวสังคม ควรดำเนินมาตรการด้านความมั่นคงอย่างเป็นระบบ และบูรณาการกับหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น การสำรวจสุขภาพจิตของประชาชน การสร้างความมั่นคงให้กับระบบการเมืองและเศรษฐกิจ ตลอดจนการดำเนินโครงการที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาของประเทศ

บทบาทของอินเทอร์เน็ตและกิจกรรมออนไลน์ที่เพิ่มมากขึ้นอันเป็นผลมาจากวิกฤตการ ระบาดของไวรัสโควิด - 19 มีนัยสำคัญต่อปัญหาการก่อการร้ายในแง่ของการเป็นช่องทางสำหรับกลุ่ม ผู้ก่อการร้ายและกลุ่มความคิดรุนแรงในการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเสมือนจริงในอินเทอร์เน็ต เผยแพร่แนวคิดและข้อมูลบิดเบือนเพื่อบ่อนทำลายความเชื่อมั่นของรัฐบาลและรวมกลุ่มบุคคลเพื่อ สนับสนุนอุดมการณ์ ขณะที่กลุ่มก่อความไม่สงบอื่น ๆ ได้ใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการสร้าง และเผยแพร่ข้อมูลปลอมเพื่อสร้างความเกลียดชัง ทางเชื้อชาติศาสนา และกลุ่มผู้อพยพ โดยมักใช้

แพลตฟอร์มทางอินเทอร์เน็ตสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาเกี่ยวกับอุตสาหกรรม โดยพบว่าเทคโนโลยีที่กลุ่มก่อการร้ายนำไปใช้ประโยชน์ทั้งการใช้เป็นอาวุธและใช้เพื่อสนับสนุนให้บรรลู่วัตถุประสงค์ ได้แก่

การใช้เครื่องพิมพ์ 3D เทคโนโลยีการพิมพ์ 3D เริ่มพัฒนามาตั้งแต่ช่วงปี 2513 และเริ่มได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นในห้วงตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา เนื่องจากเครื่องพิมพ์มีราคาลดลงและชุดโปรแกรมซึ่งใช้ในการออกแบบสามารถออกแบบอุปกรณ์ได้หลากหลายขึ้น โดยผู้ใช้ต้องมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบ สามารถใช้โปรแกรมแบบคอมพิวเตอร์ช่วยการออกแบบได้ (Computer aided design)

ปัจจุบัน เครื่องพิมพ์สามารถพิมพ์อาวุธปืนโดยแบ่งเป็น 3 แบบ คือ 1) แบบพิมพ์อาวุธปืนทั้งกระบอก (Fully 3D-Printed) ยกตัวอย่างกรณีปืนรุ่น Liberator ออกแบบโดยบริษัท Defense Distributed ซึ่งบริษัทได้นำไฟล์ซึ่งสามารถพิมพ์กับเครื่องพิมพ์ได้ทันที เปิดให้บุคคลทั่วไปใช้ได้ฟรี โดยหลังจากที่บริษัทเปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในสหรัฐฯ ได้มีข้อคำสั่งศาลให้บริษัทนำแบบดังกล่าวออกจากเว็บไซต์บริษัท อย่างไรก็ตาม ยังสามารถหาแบบปืนดังกล่าวได้ทั่วไป ทั้งนี้ ข้อจำกัดของปืนที่พิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ทั้งกระบอก คือ ไม่ทนทานเท่ากับปืนที่ผลิตจากโรงงาน เนื่องจากวัสดุที่ใช้พิมพ์เป็นพลาสติก ซึ่งเมื่อใช้เป็นเวลานาน อาจแตกหักได้ อีกทั้งในปัจจุบัน ยังต้องบรรจุกระสุนครั้งละ 1 นัด 2) แบบพิมพ์บางชิ้นส่วน (Hybrid 3D-printed) เป็นกรณีที่ชิ้นส่วนบางชิ้นของอาวุธสามารถหาได้ตามเว็บไซต์จำหน่ายชิ้นส่วนอาวุธปืนทั่วไป อาทิ ท่อเหล็กทำเลียนแบบ ลากล่องปืน พานท้ายปืน ลวดสปริง ไกปืน ขณะที่ชิ้นส่วนบางชิ้นผลิตด้วยเครื่องพิมพ์ แล้วจึงนำมาประกอบเป็นอาวุธปืน อย่างไรก็ตาม ปืนชนิดนี้ยังคงไม่ทนทานเท่ากับอาวุธปืนที่ผลิตจากโรงงาน และ 3) แบบ PKC ซึ่งลักษณะคล้ายกับปืนที่ผลิตด้วยการพิมพ์บางชิ้นส่วน (Hybrid 3D-printed) แต่ชิ้นส่วนสำคัญ อาทิ ลากล่องปืน ผลิตจากโรงงาน ซึ่งมีความทนทาน ส่วนด้ามปืนและไกปืนเป็นชิ้นส่วนที่พิมพ์ขึ้น จึงเห็นได้ว่า อาวุธปืนที่พิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ 3D เอื้อให้ผู้ก่อการร้ายสามารถเข้าถึงอาวุธปืนได้ง่ายขึ้น โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบและลงทะเบียน โดยมีผู้ก่อการร้ายนำอาวุธปืนที่ผลิตจากเครื่องพิมพ์ 3D มาใช้แล้วเมื่อปี 2563 จากกรณีสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายชาวจิตในยุโรปวางแผนจะก่อเหตุด้วยระเบิดและใช้อาวุธ ซึ่งจากการตรวจค้นของตำรวจพบว่า ผู้ก่อเหตุครอบครองเครื่องพิมพ์ 3D จำนวน 2 เครื่อง และพบแบบ 3D อาวุธปืน นอกจากนี้ เครื่องพิมพ์ 3D ยังสามารถพิมพ์วัตถุอื่น ๆ ตามความต้องการ อาทิ กลุ่มก่อการร้ายสามารถพิมพ์ภาชนะเพื่ออำพรางวัตถุระเบิดให้แนบเนียน ทำให้มีโอกาสที่กลุ่มก่อการร้ายหรือผู้มีความคิดสุดโต่งจะนำแบบอาวุธปืนหรืออุปกรณ์ในการก่อเหตุไปพิมพ์ใช้เพื่อก่อเหตุ

อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle: UAV) หรือโดรน การใช้อากาศยานไร้คนขับในการก่อการร้ายเป็นเทคโนโลยีที่เริ่มคืบคลานและวิจัยจากความต้องการด้านการทหารเพื่อลดการสูญเสียกำลังพล ต่อมาเทคโนโลยีมีราคาลดลง และเริ่มมีบริษัทเอกชนผลิตอากาศยานไร้คนขับได้ ทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถซื้อใช้ได้ โดรนส่วนใหญ่ที่บุคคลทั่วไปซื้อได้มีขนาดเล็ก มีน้ำหนักเบา ไม่มีนักบินอยู่บนเครื่อง ควบคุมการบินทั้งแบบระบบอัตโนมัติและระบบกึ่งอัตโนมัติด้วยอุปกรณ์ส่งสัญญาณระยะไกล ทั้งนี้ โดรนจำแนกได้ตามรูปร่างและลักษณะการใช้งาน โดยแบ่งตามรูปร่างมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) โดรนชนิดปีกตรึง (Fixed wing) ซึ่งมีลักษณะคล้ายเครื่องบิน ต้องอาศัยเครื่องบินปล่อยตัว (launcher) อาทิ โดรนทางทหาร และ 2) โดรนประเภทปีกหมุน (Rotary Wing) มีใบพัดหลายใบ

บินขึ้น-ลงในแนวตั้งได้ เหมาะสำหรับการบินในพื้นที่จำกัด และหากพิจารณาตามลักษณะการใช้งาน แบ่งเป็นโดรนใช้ประโยชน์ทางทหาร อาทิ โดรนลาดตระเวน โดรนทิ้งระเบิด โดรนโจมตีฆ่าตัวตาย (kamikaze) และโดรนที่ใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อาทิ โดรนถ่ายภาพ โดรนบันทึกวิดีโอโดรนส่งของ ด้านกลุ่มก่อการร้ายมีแนวโน้มนำโดรนมาใช้ก่อเหตุมากขึ้น นอกเหนือจากการก่อเหตุรูปแบบเดิม อาทิ อาวุธปืน มีด ระเบิดแสวงเครื่อง ระเบิดฆ่าตัวตาย เฉพาะอย่างยิ่งเพื่อก่อเหตุต่อฝ่ายตรงข้ามในพื้นที่เข้าถึงยาก มีการรักษาความปลอดภัยสูง และเสี่ยงต่อการใช้ผู้ปฏิบัติการ

กรณีกลุ่มก่อการร้ายนำโดรนมาใช้ในการก่อเหตุ ได้แก่ 1) เมื่อปี 2556 กลุ่ม AQ ในปากีสถานนำโดรนที่มีขายอยู่ทั่วไปมาดัดแปลงเพื่อเตรียมก่อเหตุ แต่ทางการปากีสถานจับกุมได้ก่อน 2) เมื่อปี 2557 กลุ่ม IS นำโดรนทั่วไปมาดัดแปลงให้สามารถบรรทุกระเบิดและสามารถปล่อยระเบิดได้ 3) กลุ่ม Houthi ใช้โดรนโจมตีโรงเก็บน้ำมันของซาอุดีอาระเบีย ที่กรุงริยาด ซาอุดีอาระเบีย เมื่อเดือน มีนาคม 2565 ทั้งนี้ กลุ่ม Houthi ซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่อิหร่านให้การสนับสนุนและมีพื้นที่เคลื่อนไหวหลักอยู่ในเยเมน เป็นกลุ่มที่นำเทคโนโลยีการใช้โดรนมาใช้ก่อเหตุโจมตีได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด โดยกลุ่ม Houthi ได้โจมตีฐานทัพอากาศ Al-Anad ของเยเมน ในจังหวัด Lahij ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ ด้วยขีปนาวุธและอากาศยานไร้คนขับ ส่งผลให้มีเจ้าหน้าที่ทหารเสียชีวิต อย่างน้อย 30 คน และบาดเจ็บกว่า 60 คน โดยการใช้โดรนสำหรับการก่อการร้ายพบเห็นได้เป็นระยะล่าสุด เมื่อมกราคม 2566 ฐานทัพสหรัฐ Al-Tanf ในซีเรีย ถูกกองทัพโดรนของกลุ่มก่อการร้ายที่อิหร่านให้การสนับสนุน นำโดรนพุ่งชน โดยการโจมตีด้วยโดรนส่วนใหญ่ เกิดขึ้นในพื้นที่เปิดโล่งในอิรักและซีเรีย (กลุ่มกบฏฮูตียิงโดรน-ขีปนาวุธ โจมตีแหล่งอุตสาหกรรม, ออนไลน์)

สำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เคยตรวจพบผู้สนับสนุนกลุ่ม IS วางแผนใช้โดรนทิ้งระเบิดโจมตีสถานีตำรวจในมาเลเซียเมื่อปี 2559 ขณะที่กลุ่มก่อการร้ายที่สวามิภักดิ์ต่อกลุ่ม IS เช่น กลุ่ม Maute ในฟิลิปปินส์ เคยใช้โดรนในการลาดตระเวนและโฆษณาชวนเชื่อเมื่อปี 2560 อีกทั้งเมื่อปี 2563 เคยตรวจพบว่า ขบวนการกลุ่ม Jemaah Islamiyah (JI) ในอินโดนีเซีย มีโดรนพร้อมแบตเตอรี่ในครอบครอง ส่วนไทย แม้ไม่ปรากฏภัยคุกคามจากการใช้โดรนเพื่อการก่อการร้าย แต่ไทยเคยเผชิญปัญหาจากโดรน อาทิ การใช้โดรนละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและสถานที่สำคัญ การใช้โดรนลักลอบบินในพื้นที่หวงห้าม การใช้โดรนลักลอบขนยาเสพติดเข้าไปในเรือนจำ

มาตรการป้องกันและต่อต้านโดรน มีลำดับขั้นตอน ได้แก่ ตรวจพบ ติดตาม ระบุประเภท และจำกัดหรือสกัดกั้นความเคลื่อนไหว โดยวิธีการที่ใช้ ประกอบด้วย การรบกวนสัญญาณวิทยุเพื่อตัดสัญญาณ หรือส่งสัญญาณรบกวนให้เปลี่ยนเส้นทางหรือบินกลับที่ตั้ง (Spoofing) การใช้โดรนต่อต้านโดรน (Interceptor Drones) การใช้เลเซอร์ยิงสกัดกั้น การใช้คลื่นไมโครเวฟแรงสูง การใช้สเปรย์เหนียว และการใช้สัตว์ต่อต้านโดรน อย่างไรก็ตาม การต่อต้านโดรนยังมีข้อจำกัดหรือมีปัญหาอุปสรรคอยู่ อาทิ การต่อต้านโดรนขนาดเล็กและโดรนอัตโนมัติ เนื่องจากยากต่อการตรวจพบ การต่อต้านด้วยการส่งสัญญาณรบกวนซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของระบบอื่นสำหรับแนวโน้มเกี่ยวกับวิธีการในการต่อต้านโดรน หลายประเทศปรับปรุงแก้ไขและออกกฎหมาย ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและต่อต้านการใช้โดรน อาทิ สหรัฐฯ มีกฎหมายกำหนดเขตห้ามบินโดรนและพื้นที่หวงห้าม ทั้งยังมีการติดตั้งระบบตอบโต้ทันทีที่ สหราชอาณาจักรออกกฎหมายอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้โดรนในการตรวจค้นหาโดรนผิดกฎหมาย ญี่ปุ่นมีกฎหมายโดยระบุ

เกี่ยวกับพื้นที่ห้ามบินโดรน เช่น พื้นที่ที่มีภารกิจทางการทูต หรือโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ และมาตรการต่อต้าน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการเข้าระงับการใช้โดรนได้หากปรากฏการฝ่าฝืนสำหรับไทย ใช้วิธีการลงทะเบียนและกำหนดเขตห้ามบิน และทางกองทัพอากาศไทยจัดหาระบบต่อต้านอากาศยานไร้คนขับขนาดเล็ก หรือ Anti Drone Jammer (Anti-Drone Solution, online)

การใช้เครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มก่อการร้าย

อาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาที่นานาประเทศให้ความสำคัญ เนื่องจากมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการที่ซับซ้อนโดยใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของโลก โดยในยุคโลกาภิวัตน์ การติดต่อสื่อสารและคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงข้ามพรมแดนมีความสะดวกรวดเร็ว มีระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่เปิดกว้างมากขึ้น ในขณะที่กลุ่มก่อการร้ายจะใช้ประโยชน์จากกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อสนับสนุนหรือจัดหาสิ่งอุปกรณ์ อาทิ เอกสารปลอม อาวุธวัตถุระเบิด โดยในปัจจุบันการก่อการร้ายได้แพร่ขยายเข้าไปในทุกพื้นที่ทั่วโลก ทำให้การเชื่อมต่อกับกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติทำได้สะดวกและปลอดภัยมากขึ้น โดยปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

เยอรมนี เมื่อ 6 ตุลาคม 2564 เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติการพิเศษของเยอรมนีกวาดล้างเครือข่ายฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้าย โดยบุกตรวจค้นที่פקอาศัย สำนักงานและสถานประกอบการ กว่า 80 แห่ง ในรัฐ North Rhine-Westphalia รัฐ Lower Saxony และรัฐ Bremen พบผู้ต้องสงสัยเกี่ยวข้อง รวม 67 คน ในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่เป็นชาวซีเรีย ที่เหลือประกอบด้วยชาวเยอรมัน จอร์แดน เลบานอน ตุรกี และยูเครน โดยเครือข่ายดังกล่าวดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2559 มีความเชื่อมโยงกับขบวนการอาชญากรรมทางการเงินต่างชาติ ซึ่งต้องสงสัยดำเนินการทางการเงินให้แก่กลุ่มก่อการร้าย ทั้งการฟอกเงินและระดมเงินทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้ระหว่างการสืบสวนยังตรวจพบธุรกรรมทางการเงินมูลค่ารวมกว่า 162 ล้านยูโร (ประมาณ 5,400 ล้านบาท) ในจำนวนนี้กว่า 60 ล้านยูโร (ประมาณ 2,300 ล้านบาท) เป็นธุรกรรมที่ดำเนินการผ่านผู้ต้องสงสัย 2 คน ไปยังซีเรียและตุรกีเป็นหลัก โดยพบว่าทั้งสองคนเป็นสมาชิกของขบวนการก่อการร้ายที่ทำหน้าที่ระดมเงินทุนและขนส่งเงินอย่างผิดกฎหมาย โดยกลุ่มก่อการร้ายยังคงพยายามระดมเงินทุนผ่านขบวนการและผู้สนับสนุนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติการ โดยการดำเนินธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มก่อการร้ายมักเลือกใช้ระบบฮาวาลา สกุลเงินดิจิทัล หรือการโอนเงินที่ไม่ผ่านระบบธนาคาร เนื่องจากการทำธุรกรรมไร้ร่องรอย (Paperless transaction) สามารถหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ มีหลายกรณีที่ขบวนการก่อการร้ายแสวงประโยชน์จากองค์กรบังหน้าหรือสถาบันการกุศลเพื่ออำพรางธุรกรรมผิดกฎหมาย (German police raid ring suspected of laundering 162 million, online)

นอกจากด้านการเงิน กลุ่มก่อการร้ายยังใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอาชญากรรมในการจัดหาหนังสือเดินทาง ในหลายกรณีพบว่า สมาชิกกลุ่มก่อการร้ายเดินทางด้วยหนังสือเดินทางปลอม เช่น กรณี นาย Riduan Isamuddin หรือ Hambali สมาชิกกลุ่ม JI ในอินโดนีเซีย เคยเดินทางเข้าไทยด้วยหนังสือเดินทางปลอมเพื่อมาปฏิบัติการในไทย โดยกลุ่มก่อการร้ายจะยังคงใช้ประโยชน์จากอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งการจัดหาหนังสือเดินทางปลอม การส่งเงินข้ามประเทศ และอาจมีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มก่อการร้ายจะจ้างแฮ็กเกอร์เพื่อเจาะข้อมูล

การโจมตีต่อเป้าหมายโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน เป้าหมายการก่อการร้ายของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไป โดยกลุ่ม AQ ซึ่งมีเป้าหมายหลักเป็นประชาชน กองทัพ และผลประโยชน์ชาติตะวันตก แขนงนำไม่มีคำสั่งให้โจมตีโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่ม AQ เผยแพร่คู่มือการก่อเหตุต่อสหรัฐอเมริกา เพื่อตอบโต้กรณีประธานาธิบดี Donald Trump ประกาศย้ายสถานทูตสหรัฐฯ ไปเยรูซาเลม โดยในคู่มือการก่อเหตุกระตุ้นให้ผู้ติดตามกลุ่ม AQ คิดนอกกรอบ และก่อเหตุกับเป้าหมายโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ โรงงานผลิตไฟฟ้า สถานีจ่ายก๊าซในครัวเรือน รวมทั้งให้ใส่ยาพิษปนเปื้อนในห่วงโซ่อาหาร

ด้านกลุ่ม IS ซึ่งมีเป้าหมายในการตั้งรัฐที่ปกครองด้วยกฎหมายชารีอะฮ์อย่างเต็มรูปแบบ ฉวยโอกาสจากสงครามการเมืองในซีเรียยึดครองพื้นที่และสถาปนารัฐอิสลามขึ้นในห้วงปี 2553 แต่จากการปฏิบัติการของนานาชาติ ทำให้ปัจจุบัน กลุ่ม IS ไม่เหลือดินแดน จึงต้องเปลี่ยนไปใช้วิธีสร้างความวุ่นวายเพื่อให้รัฐล้มเหลว การโจมตีโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นอีกหนึ่งยุทธศาสตร์ในการสร้างความวุ่นวายเกิดขึ้นเมื่อตุลาคม 2563 โดยนาย Abu-Hamzah al-Qurashi โฆษกกลุ่ม IS เผยแพร่ถ้อยแถลงเรียกร้องให้สมาชิกและผู้สนับสนุนโจมตีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของซาอุดีอาระเบีย อาทิ ท่อส่งน้ำมัน โรงงาน อาคารสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ของราชวงศ์ซาอุดีอาระเบีย พร้อมทั้งวางเพลิงบริษัทต่างชาติและโจมตีแหล่งทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง และเมื่อ 29 มีนาคม 2565 กลุ่ม IS ประกาศว่ากลุ่ม IS สาขาจังหวัดแอฟริกากลาง (Islamic State Central Africa Province : ISCAP) เข้ายึดพื้นที่เมือง Palma จังหวัด Cabo Delgado โมซัมบิก ได้ชั่วคราว ซึ่งอยู่ห่างจากโครงการแหล่งก๊าซธรรมชาติที่ดำเนินการโดยชาติตะวันตก 19.3 กิโลเมตร นอกจากนี้ กลุ่ม IS อ้างความรับผิดชอบว่าเป็นผู้ระเบิดท่อส่งก๊าซ บริเวณเมือง Al-Arish และเมือง Al-Qantara ทางเหนือของคาบสมุทรไชนาย อียิปต์ รวมถึงการก่อเหตุระเบิดท่อส่งก๊าซที่เชื่อมต่อระหว่างอียิปต์กับแปลงก๊าซ Leviathan นอกชายฝั่งของอิสราเอล เมื่อพฤศจิกายน 2563 และกุมภาพันธ์ 2564 ส่งผลให้ท่อส่งก๊าซเสียหาย แต่ไม่มีผู้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งเมื่อธันวาคม 2563 al-Taqwa สื่อที่สนับสนุนกลุ่ม IS เผยแพร่ภาพโปสเตอร์ในแอปพลิเคชัน Rocket.Chat เรียกร้องให้เยาวชนมุสลิมเรียนรู้วิธีโจมตีทางไซเบอร์ต่อระบบของบริษัทผู้ผลิตและให้บริการไฟฟ้าและน้ำประปา โดยมุ่งให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อประเทศฝ่ายตรงข้าม และล่าสุด กลุ่ม IS ในฟิลิปปินส์อ้างว่าได้ระเบิดเสาสัญญาณสื่อสารในภูมิภาค Lanao del Norte เกาะมินดาเนา ฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลหลักฐานปัจจุบันบ่งชี้ว่า ผู้สนับสนุนกลุ่ม IS ในปัจจุบัน ยังขาดทักษะเชิงเทคนิคที่เพียงพอในการโจมตีทางไซเบอร์ต่อระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

การใช้เงินดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย การต่อต้านการก่อการร้ายแบบดั้งเดิม มักมุ่งปราบปรามสมาชิกกองกำลังของกลุ่มก่อการร้าย ต่อมา แต่ละประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับการปราบปรามเงินสนับสนุนในการก่อการร้ายมากขึ้น เนื่องจากเกิดกรณีการก่อการร้ายที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เฉพาะอย่างยิ่งกรณีเหตุวินาศกรรม 9/11 ที่กลุ่ม AQ ใช้เงินทุนในการส่งสมาชิกเรียนโรงเรียนการบินจัดหาที่พัก ส่งผลให้เงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่ม นอกจากนี้ ในอดีตกลุ่มก่อการร้ายใช้การเงินนอกระบบธนาคาร เฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายฮาวาลา ในการส่งเงินจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องย้ายเงิน ซึ่งระบบดังกล่าวมีข้อดีคือ รัฐไม่สามารถเข้าถึงได้บันทึกการโอนเงินอยู่ที่มีบัญชีเท่านั้น แต่มีข้อจำกัดในการเข้าถึง

ผู้สนับสนุนจำนวนที่ต้องการบริจาคเงินต้องการเข้าถึงคนจำนวนมาก จากนั้นตั้งแต่ ปี 2560 สกุลเงินดิจิทัล หรือ คริปโตเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) หรือที่รู้จักในฐานะสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital asset) ประเภทหนึ่งที่มีการรักษาความปลอดภัยด้วยการเข้ารหัส ถูกออกแบบมาเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเช่นเดียวกับสกุลเงินทั่วไป (Fiat currency) เพียงแต่ไม่สามารถจับต้องได้ การส่งเงินดิจิทัลให้กลุ่มก่อการร้ายมีข้อดีคือ ระบบเงินดิจิทัลไม่เปิดเผยตัวตน (anonymous) กระจายศูนย์ (Decentralized) และเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถติดตามได้ ทั้งฟังก์ชันความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวขึ้นอยู่กับระบบของแต่ละสกุลเงิน

กลุ่มก่อการร้ายนิยมเลือกเงินสกุลที่มีจุดขายเรื่องไม่สามารถติดตามย้อนกลับได้ โดยกลุ่มก่อการร้ายหลัก อาทิ กลุ่ม IS กลุ่ม AQ แสวงประโยชน์จากคุณสมบัติเฉพาะของบิตคอยน์ (Bitcoin) ที่ไม่จำเป็นต้องทำธุรกรรมผ่านตัวกลางและเป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ได้รับความนิยมในการสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการใช้งานบิตคอยน์ อาทิ เป็นช่องทางรับบริจาค โดยผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่สนับสนุนกลุ่ม IS เผยแพร่ภาพโปสเตอร์ระบุข้อความภาษาอังกฤษและอารบิก เชิญชวนให้บริจาคบิตคอยน์เพื่อนำไปใช้สนับสนุนสมาชิกในซีเรีย ใช้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ โดยกลุ่ม IS เชิญชวนผ่านแอปพลิเคชัน Telegram เมื่อพฤษภาคม 2562 ให้ร่วมบริจาคบิตคอยน์เพื่อนำไปจัดซื้ออากาศยานไร้คนขับ (UAV) หรือโดรน เพื่อนำไปใช้สำรวจสถานที่เป้าหมาย ใช้อำพรางธุรกรรมทางการเงิน และเมื่อปี 2561 บุคคลสัญชาติอเมริกันต้องโทษฐานสนับสนุนกลุ่ม IS ด้วยการแปลงเงินที่ได้จากการปลอมบัตรเครดิตให้เป็นสกุลเงินดิจิทัล ซึ่งรวมถึงบิตคอยน์ ก่อนที่จะลักลอบโอนไปยังต่างประเทศ นอกจากนั้น เมื่อเดือนสิงหาคม 2563 ทางกรมสรรพากร ตรวจยึดสกุลเงินดิจิทัลครั้งใหญ่ที่สุดในสหรัฐที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย จำนวน 155 บัญชี ที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายกลุ่ม AQ ที่ใช้ช่องทางดังกล่าวฟอกเงินก่อนส่งไปสนับสนุนนักรบต่างชาติในซีเรีย และเมื่อปี 2564 ทางกรมสรรพากรยึดบัญชีสกุลเงินดิจิทัลของกลุ่มฮามาสที่เปิดรับบริจาคเงินด้วยบิตคอยน์ โดยพบว่า มีบัญชีสกุลเงินดิจิทัลกว่า 150 บัญชีที่ใช้เคลื่อนย้ายเงินทุนหรือฟอกเงินให้กับกลุ่มฮามาส

ทั้งนี้ ในการแปลงเงินสกุลดิจิทัลกลับเป็นเงินสกุลทั่วไปนั้น แต่ละประเทศกำหนดกฎระเบียบแตกต่างกัน แต่โดยหลักแล้วการแปลงสกุลเงินแต่ละครั้งต้องมีการเก็บข้อมูลลูกค้าที่แปลงเงินดิจิทัลเป็นเงินสกุลทั่วไป ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถสืบจากบุคคลที่แปลงเงินได้ ทำให้กลุ่ม IS และกลุ่ม AQ เปลี่ยนคำแนะนำให้ใช้เงินสกุล Monero แทนเนื่องจากพบว่าเจ้าหน้าที่สามารถติดตามเงินสกุล Bitcoin ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่กลุ่มก่อการร้ายไม่แปลงเงินเป็นเงินสกุลทั่วไป ยังคงสามารถใช้เงินดิจิทัลในการนำเงินดิจิทัลซื้อสินค้าจากร้านที่รับเงินดิจิทัล ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเว็บมืด (dark web)

การใช้เครือข่ายเว็บมืด TOR เป็นช่องทางเคลื่อนไหว กลุ่ม AQ เป็นกลุ่มแรกๆ ที่ทดลองใช้เครือข่ายเว็บมืด (Dark web) ที่รู้จักในชื่อ The Onion Router หรือ TOR เป็นช่องทางเคลื่อนไหว ขณะที่กลุ่ม IS เริ่มดำเนินกิจกรรมในเครือข่าย TOR ตั้งแต่ปี 2558 โดยเปิดเว็บไซต์ Isdarat ในเว็บมืด เพื่อใช้เผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ เช่นเดียวกับกลุ่ม Kvakaz Center ซึ่งเป็นกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงชาวเซเชน และกลุ่ม Hay'at Tahrir al-Sham (HTS) ข่ายงานกลุ่ม AQ ในซีเรีย โดยทั่วไป เครือข่าย TOR มักถูกใช้เป็นช่องทางดำเนินกิจกรรมสนับสนุนของกลุ่ม อาทิ การซื้อ-ขายอาวุธ ข้อมูลต้นแบบงานขึ้นรูปของปืน 3D การฝึกอบรม การฟอกเงิน และการระดมเงินทุนผ่านสกุลเงินดิจิทัล มากกว่าที่จะใช้เผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ นอกจากนี้ กลุ่มเหล่านี้ยังให้ความสำคัญกับ

การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ เห็นได้จากการเผยแพร่ข้อมูลของ Kybernetiq นิตยสารภาษาเยอรมันสนับสนุนแนวคิดสุดโต่ง ที่ใช้เครือข่าย TOR ตั้งแต่ปี 2558 ขณะที่เมื่อปี 2561 กลุ่ม IS ได้เปิดตัวเว็บไซต์เพื่อให้คำแนะนำในรูปแบบหลายภาษาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตให้กับสมาชิกและผู้สนับสนุน

การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารยุคใหม่ การสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการบริหารองค์กร กระตุ้นให้ผู้ติดตามกลุ่มก่อการร้ายมีความภักดี และพร้อมก่อเหตุเมื่อถึงเวลา เดิมการสื่อสารระหว่างกลุ่มก่อการร้ายทำกันโดยการนัดพบในที่ลับหรือเขตอิทธิพลของกลุ่มก่อการร้าย การสื่อสารระหว่างกลุ่มก่อการร้ายกับผู้ติดตามเป็นการนำเสนอผ่านตัวกลาง ดังเช่นกรณีกลุ่ม AQ เผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อหรือแถลงการณ์โดยนำเทปบันทึกภาพให้กับสถานีโทรทัศน์ Al Jazeera นอกจากนี้ อินเทอร์เน็ตยังทำให้การสื่อสารทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายสามารถส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ระหว่างกันได้ รวมทั้งสามารถสื่อสารผ่านกระดานสนทนา (Webboard) อย่างไม่จำกัด การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตในยุคเริ่มต้นไม่ผ่านการเข้ารหัสข้อมูล ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถติดตามได้ กลุ่มก่อการร้ายจึงแสวงหาวิธีปิดลับมากขึ้น

สื่อสังคมออนไลน์ (social network) และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ซึ่งกลุ่ม IS ใช้ประโยชน์จากปัจจัยดังกล่าวในการสร้างโฆษณาชวนเชื่อเผยแพร่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อโน้มน้าวให้สมาชิกและผู้ติดตามเดินทางไปร่วมรบกับกลุ่ม IS ในอิรักและซีเรีย และหลังเดินทางเข้าพื้นที่สู้รบ FTFs และกลุ่มก่อการร้ายใช้ประโยชน์จากการสื่อสารที่พัฒนาขึ้น โดยเฉพาะแอปพลิเคชันสำหรับการสื่อสาร ซึ่งนอกจากทำให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น แอปพลิเคชันสื่อสารเหล่านี้ยังมีระบบการรักษาความปลอดภัยผ่านการเข้ารหัสข้อความ ซึ่งทำให้กลุ่มก่อการร้ายมีความปลอดภัยในการติดต่อสื่อสารมากขึ้นด้วย

แอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์เข้ารหัสและหลีกเลี่ยงการดักจับของเจ้าหน้าที่ ซึ่งกลุ่ม IS เลือกใช้แอปพลิเคชันเทเลแกรม (Telegram) ในการส่งต่อแผนและวิธีการก่อวินาศกรรม เหตุผลสำคัญคือเทคโนโลยีเข้ารหัสขั้นสูงในแอปพลิเคชันที่ทำให้ความลับของการสนทนาไม่รั่วไหล ซึ่งในทางปฏิบัติ การตั้งค่าเริ่มต้นของ Telegram ไม่มีการเข้ารหัสข้อมูล ผู้ใช้ต้องเลือกฟังก์ชัน Secret Chat ใดๆ ก็ดี เจ้าหน้าที่สามารถตรวจพบห้องสนทนาที่ตั้งค่าเริ่มต้นของกลุ่มก่อการร้าย IS และประกาศปิดห้องสนทนา 78 ห้อง มากกว่า 12 ภาษา ส่วนสาเหตุที่ทำให้ Telegram ได้รับความนิยมอย่างมากคือความสามารถในการอัปโหลดไฟล์ แบ่งปันวิดีโอ ข้อความ หรือเสียงได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ Telegram เป็นแหล่งรับสมัครสมาชิกจนส่งผลให้กองกำลัง IS มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและก่อเหตุได้สำเร็จในหลายพื้นที่ โดย Telegram ถูกใช้เป็นพื้นที่ประกาศความสำเร็จของกลุ่มในการปฏิบัติการโจมตีกรุงปารีส ฝรั่งเศส เมื่อปี 2558 จนมีผู้เสียชีวิตหลายร้อยคน (รู้จัก Telegram แอปพลิเคชันแชตสุดลับที่กลุ่ม IS นิยม, ออนไลน์)

นอกจากนี้ เมื่อกันยายน 2564 Telegram เปิดเผยคุณสมบัติชื่อ Channels ซึ่งเป็นระบบใช้งานที่ทำให้ผู้ใช้กระจายข้อความไปสู่ผู้ใช้งานจำนวนมากในครั้งเดียว ซึ่งทำให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถโฆษณาชวนเชื่อและสื่อสารได้อย่างทั่วถึงและปลอดภัย โดยเจ้าของ Channels สามารถเพิ่มจำนวนสมาชิกใน Channels ของตัวเองได้อย่างไม่จำกัด ขณะเดียวกันก็สามารถเชิญชวนผู้อื่นให้เข้ามาใน Channels ด้วย URL ที่สร้างขึ้นเองซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ทำให้ Telegram เป็นแหล่งรวมของ

ผู้ก่อการร้ายที่มีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม ผู้ก่อตั้ง Telegram เคยกล่าวถึงประเด็นนี้ว่าความเป็นส่วนตัว (Privacy) นั้น มีความสำคัญมากกว่าความกลัวว่าจะมีสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้น คณะทำงานของ Telegram จึงมองว่าเป็นเรื่องถูกต้อง หากบริษัทจะเลือกปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้เหนืออื่นใด ซึ่งผู้ก่อตั้ง Telegram เห็นว่ากลุ่ม IS ก็แสวงหาช่องทางสื่อสารกันเอง แม้ว่าจะไม่มีระบบห้องสนทนาที่ปลอดภัย บริษัทจึงเลือกทำสิ่งที่ถูกต้องในการรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2565 กลุ่มก่อการร้าย อาทิ กลุ่ม IS กลุ่ม JI เปลี่ยนช่องทางหลักในการสนทนาไปใช้แอปพลิเคชันอื่น อาทิ Rocket.Chat Element ซึ่งทั้งสองแอปพลิเคชันมีหลักการทำงานเหมือนกันคือ เครื่องแม่ข่าย (Server) จะอยู่ในการดูแลของกลุ่มก่อการร้ายหรือผู้ติดตาม แตกต่างจาก Telegram ซึ่งเครื่องแม่ข่ายอยู่กับบริษัทให้บริการ Telegram ซึ่งการที่กลุ่มก่อการร้ายสามารถควบคุมเครื่องแม่ข่ายได้เอง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดักจับข้อความ หรือขอข้อมูลผู้ใช้จากบริษัทผู้ให้บริการได้ ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่แฝงตัวเข้าไปอยู่ในห้องสนทนา หรือการติดตาม IP Address ของเครื่องแม่ข่ายซึ่งต้องใช้กำลังคนและทรัพยากร รวมทั้งต้องประสานขอข้อมูลจากหลายประเทศอย่างไรก็ตาม แอปพลิเคชัน Rocket.Chat Element ก็มีข้อด้อยคือ ผู้ใช้ต้องมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เนื่องจากต้องตั้งค่าการเข้าถึงเครื่องแม่ข่ายของกลุ่มก่อการร้าย

การถ่ายทอดแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรงผ่านอินเทอร์เน็ต การแพร่กระจายแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรงในโลกออนไลน์ได้รับความนิยมอย่างมาก โดยภายหลังที่กลุ่ม IS สูญเสียพื้นที่สู้รบทางกายภาพในอิรักและซีเรีย ในห้วงปี 2560-2561 พบความพยายามเผยแพร่อุดมการณ์และแนวคิดสุดโต่งผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและชักจูงผู้สนับสนุนภายในประเทศต่าง ๆ ให้ก่อเหตุในมาตุภูมิหรือในท้องถิ่นของตนเอง (Homegrown terrorist) ในลักษณะการก่อเหตุโดยลำพัง (Lone wolf/Lone act) ซึ่ง FTFs เหล่านี้ได้ดำเนินการตามแนวคิดและแนวทางการต่อสู้จากกลุ่มก่อการร้ายเพื่อแพร่ขยายอคติ ความเกลียดชัง และการใช้ความรุนแรงในชุมชนของตน โดยผู้ที่มีแนวคิดหัวรุนแรงสุดโต่งบางส่วนนั้น อาจไม่ได้รับอิทธิพลแนวคิดจากกลุ่มก่อการร้ายโดยตรง แต่ส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่พอใจหรือความคับข้องใจในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิต อาทิ กรณีกราดยิงในศาสนสถานทีนคร Christchurch นิวซีแลนด์ โดยผู้ก่อเหตุที่กระทำโดยลำพัง (Lone actor) และมีแนวคิดเหยียดผิวแบบสุดโต่งขาวจัด (White supremacist) มีความเชื่อว่า คนผิวขาวเหนือกว่าชาติพันธุ์อื่น ๆ แนวคิดดังกล่าวนี้อาจนำไปสู่การก่อเหตุรุนแรงที่มีมูลเหตุจูงใจจากการเหยียดเชื้อชาติ (racist attacks) หรือเป็นอาชญากรรมที่มีมูลเหตุมาจากความเกลียดชัง (Hate crime) ที่มีต่อผู้อพยพพลัดถิ่น ชาวมุสลิม (วราจกนา ก่อเกียรติพิทักษ์, นภ เทพวัลย์ : แนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง ภาค 2, 2564)

การก่อการร้ายด้วยการก่อเหตุเพียงลำพัง (lone wolf / Lone actor) การเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรงผ่านสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือกระจายแนวคิดรุนแรง ทำให้เกิดพัฒนาการของการก่อเหตุโดยผู้ก่อเหตุที่กระทำการโดยลำพัง (lone wolf หรือ Lone actor) ซึ่งกรณีตัวอย่างที่น่าสนใจเกิดขึ้น เมื่อ 15 ตุลาคม 2564 นาย Ali Harbi Ali ชาวอังกฤษ เชื้อสายโซมาเลีย อายุ 25 ปี ก่อเหตุใช้อาวุธมีดแทง Sir David Amess อายุ 64 ปี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคอนุรักษนิยม (พรรครัฐบาล) ของสหราชอาณาจักร เสียชีวิตขณะพบปะประชาชนที่โบสถ์ในเมือง Leigh-on-Sea มณฑล Essex สหราชอาณาจักร โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจพบอาวุธมีดที่ใช้ในบริเวณที่เกิดเหตุ จากนั้นเข้าตรวจค้นบ้านพัก 3 แห่ง ของ นาย Ali ในกรุงลอนดอน พบหลักฐานที่

เกี่ยวข้องกับแนวคิดนิยมความรุนแรงในโทรศัพท์มือถือ โดยตำรวจเชื่อว่า นาย Ali บ่มเพาะแนวคิดรุนแรงด้วยตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในห้วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และก่อเหตุโดยลำพังโดยมีมูลเหตุจูงใจจากแนวคิดรุนแรงทางศาสนาอิสลาม โดยไม่พบความเชื่อมโยงโดยตรงกับกลุ่มก่อการร้าย นอกจากนี้ นาย Ali เคยเข้าร่วมโครงการ Prevent ซึ่งเป็นโครงการรัฐบาลที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปส่งชื่อบุคคลที่มีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับแนวคิดรุนแรงให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าร่วมโครงการลดแนวคิดรุนแรงโดยสมัครใจและจะไม่ต้องโทษทางอาญา อย่างไรก็ตาม นาย Ali ไม่ได้ถูกขึ้นบัญชีเฝ้าระวังในกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดสุดโต่งของหน่วยข่าวกรองในประเทศ (Ali Harbi Ali: An academic high-flyer who fell in to extremism, 2002)

การก่อการร้ายทางไซเบอร์ (Cyber Terrorism) ปัจจุบัน การแสวงประโยชน์จากเทคโนโลยีทางไซเบอร์ของกลุ่มก่อการร้ายและผู้สนับสนุนยังคงจำกัดอยู่เพียงเพื่อการสนับสนุนหรือดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม อาทิ การเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ การระดมทุน การกระตุ้นให้ก่อเหตุ ส่วนแนวโน้มที่กลุ่มก่อการร้ายจะก่อเหตุโจมตีทางไซเบอร์ยังคงมีความเป็นไปได้น้อย แต่ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องติดตามและเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดี ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีการกล่าวถึงและเป็นข้อห่วงกังวลของหน่วยงานด้านความมั่นคงและประชาคมระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก คือ การก่อการร้ายทางไซเบอร์ (Cyber Terrorism) โดยที่ผ่านมามีนักวิชาการ เจ้าหน้าที่หน่วยความมั่นคง และผู้เชี่ยวชาญด้านการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์หลายคน ให้คำนิยามของการก่อการร้ายทางไซเบอร์ไว้อย่างหลากหลาย แต่ยังไม่มีความจำกัความใดที่ได้รับการยอมรับให้ใช้เป็นสากล อย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายทางไซเบอร์มักถูกนิยามว่าเป็นการโจมตี คุกคาม หรือก่อวินาศกรรมระบบคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ระบบข้อมูลของคอมพิวเตอร์ และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความโกลาหลและสร้างความหวาดกลัวในสังคมทำลายความเชื่อมั่นของประชาชน โดยเป็นการกระทำที่มีการไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า มีวัตถุประสงค์ทางอุดมการณ์หรือการเมือง (Cyber security and Cyber terrorism, Online)

นอกจากนี้ นักวิชาการหลายคนได้พิจารณาถึงการจำแนกความแตกต่างระหว่างการก่อการร้ายทางไซเบอร์และอาชญากรรมทางไซเบอร์ ซึ่งนักวิชาการบางส่วนระบุว่า เหตุการณ์ที่ควรพิจารณาว่าเป็นการก่อการร้ายทางไซเบอร์ คือ เหตุการณ์ที่ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือสูญเสียชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอันตรายโดยตรงหรือโดยอ้อมจากความเสียหายหรือการหยุดชะงักของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ทั้งนี้ การโจมตีทางไซเบอร์ส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งทำร้ายชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนแต่เป็นการกระทำที่ขัดขวางการทำงานของระบบโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ระบบไฟฟ้า โรงไฟฟ้า ระบบน้ำประปา การคมนาคมขนส่ง ศูนย์ควบคุมการจราจรทางอากาศ การโทรคมนาคม ระบบธนาคาร ซึ่งจะก่อให้เกิดความวุ่นวายและส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง (Significant Cyber Incident, online)

บางประเทศพิจารณาให้การโจมตีระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศหนึ่งโดยรัฐหรือกลุ่มที่มีรัฐให้การสนับสนุน (State-sponsored actors) ว่าเป็นการก่อการร้ายทางไซเบอร์ ทำให้มุมมองของการก่อการร้ายทางไซเบอร์ซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยจีน เกาหลีเหนือ อิหร่าน และรัสเซีย มักถูกต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกลุ่มแฮกเกอร์ที่เคลื่อนไหวโจมตีโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของหลายประเทศ อาทิ กรณีการโจมตีอินเทอร์เน็ตดาวเทียมจนส่งผลให้ระบบการสื่อสารทางดาวเทียมของยูเครนหยุดชะงัก ก่อนรัสเซียจะปฏิบัติการทางทหารต่อยูเครน เมื่อปี 2565 กรณีกลุ่มแฮกเกอร์

Berserk Bear ของรัสเซียพยายามพยายามเจาะระบบคอมพิวเตอร์ของกลุ่มบริษัทผู้ให้บริการสาธารณูปโภคของเยอรมนีเมื่อปี 2563 กรณีกลุ่ม Kimsuky ของเกาหลีเหนือ โจมตีทางไซเบอร์ต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์และไฟฟ้าพลังน้ำของเกาหลีใต้เมื่อปี 2557

ปัจจุบัน ชีตความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายยังจำกัดอยู่กับการเป็นผู้ใช้งานระบบหรือโปรแกรมที่ใช้อำนวยความสะดวกความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายมากกว่าเป็นผู้พัฒนาระบบหรือมีทักษะเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์จนสามารถก่อเหตุโจมตีทางไซเบอร์ได้อย่างไร้ที่ติ หากในอนาคตกลุ่มก่อการร้ายหันไปชักชวนบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์หรือนักเจาะระบบให้เข้าร่วมกลุ่มได้ อาจส่งผลให้การโจมตีทางไซเบอร์ของกลุ่มก่อการร้ายเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน

นอกจากนี้ เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things : IoT) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่เชื่อมต่อระหว่างอุปกรณ์กับโครงสร้างด้านดิจิทัล เพื่อให้ผู้ใช้งานควบคุมการใช้งานอุปกรณ์ในเครือข่ายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ อาทิ การเปิด-ปิดระบบไฟส่องสว่าง เครื่องใช้ไฟฟ้าเครื่องปรับอากาศ มีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชนมากขึ้น ประกอบกับจำนวนสิ่งของและอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบ IoT มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หากกลุ่มก่อการร้ายสามารถเจาะระบบเพื่อเข้าควบคุมอุปกรณ์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและโจมตีคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่เก็บข้อมูลในเครือข่ายเดียวกันได้ อาจทำให้ IoT กลายเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ควรติดตามและเฝ้าระวังเช่นเดียวกัน

มาตรการเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาการก่อการร้ายของต่างประเทศ

แม้ว่ากลุ่มก่อการร้ายหลักดังเช่นกลุ่ม IS จะสูญเสียฐานที่มั่นในซีเรียและอิรักตั้งแต่มีนาคม 2562 และสูญเสียผู้นำถึง 2 คนในปี 2565 ขณะที่กลุ่ม AQ ก่อเหตุน้อยลงและยังไม่มีการประกาศแต่งตั้งผู้นำคนใหม่แทนนาย Ayman al-Zawahiri ที่เสียชีวิตเมื่อกรกฎาคม 2565 แต่ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายยังอยู่ในระดับสูงในหลายพื้นที่ทั่วโลก ทั้งนี้ มาตรการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีอยู่ในปัจจุบันส่วนมากเกิดขึ้นหรือได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นหลังเหตุการณ์ 9/11 ในสหรัฐฯ เมื่อปี 2544 ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council : UNSC) ได้ออกมติที่ 1373 ให้ทุกประเทศร่วมกันป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย โดยให้มีการกำหนดมาตรการต่อต้านการก่อการร้าย มาตรการทางการเงิน การตรวจคนเข้าเมือง และการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง ขณะเดียวกัน การต่อต้านแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง ซึ่งเป็นต้นตอของปัญหาการก่อการร้ายได้รับความสนใจต่อเนื่องและเป็นช่องทางสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภายในและระหว่างประเทศ โดยแต่ละประเทศมีมาตรการการต่อต้านการก่อการร้ายแตกต่างกันทั้งนี้ ขอนำเสนอมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศที่เผชิญปัญหาการก่อการร้าย ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และนิวซีแลนด์ เพื่อเป็นข้อสังเกตในการพัฒนามาตรการต่อต้านการก่อการร้ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. อินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเผชิญกับเหตุก่อการร้ายหลายครั้ง เนื่องจากมีกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มนิยมแนวคิดรุนแรงที่เคลื่อนไหวหลายกลุ่ม อาทิ กลุ่ม Jamaah Ansharud Daulah (JAD)

กลุ่ม Mujahidin Indonesia Timur (MIT) กลุ่ม Jemaah Islamiyah (JI) สาขาของกลุ่ม AQ โดยหลังเหตุการณ์เปิดในบาหลีเมื่อปี 2545 ซึ่งสร้างความเสียหายรุนแรงมีผู้เสียชีวิตกว่า 200 คน และบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก รัฐบาลอินโดนีเซียได้บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (Anti-Terrorism Law No. 15/2003) ซึ่งกลายเป็นกฎหมายหลักในการต่อสู้ภัยก่อการร้ายในอินโดนีเซีย และในปี 2546 มีการก่อตั้ง Combating Terrorism Coordinating Desk เพื่อรับหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์และนโยบายต่อต้านการก่อการร้าย รวมถึงสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการอย่างสอดคล้องกัน โดยมีตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซีย (Indonesian National Police : POLRI) เป็นหน่วยงานหลัก และมีหน่วยปฏิบัติการพิเศษ Densus 88 เป็นหน่วยสำคัญของตำรวจในการต่อต้านการก่อการร้าย นอกจากนี้ ยังมีหน่วยพิเศษอื่น ๆ ภายใต้กองทัพอินโดนีเซีย (TNI) เช่น หน่วยปฏิบัติการพิเศษ KOPASSUS หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว BRIMOB และหน่วยบัญชาการสำรองทางยุทธศาสตร์ KOSTRAD

นอกจากนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียยังก่อตั้ง National Counter-Terrorism Agency (BNPT) เมื่อปี 2553 เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมและประสานงานระหว่างหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายต่าง ๆ ในประเทศ โดย BNPT ยังทำหน้าที่ในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายและแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง (NAP P/CVE) โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ รัฐบาลอินโดนีเซียพยายามเสนอร่างปรับแก้กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายตั้งแต่ต้นปี 2559 แต่มีข้อถกเถียงในประเด็นหลักสิทธิมนุษยชนมาโดยตลอด จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ในสุราบายาเมื่อปี 2561 ทำให้รัฐสภานุมัติการแก้ไขกฎหมายและให้มีผลบังคับใช้ทันที โดยให้มีการขยายขอบเขตของการก่อการร้าย และเพิ่มอำนาจการจับกุมผู้ต้องสงสัยให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ส่วนมาตรการทางการเงิน รัฐบาลอินโดนีเซียบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย (Counterterrorist Financing Law 9/2013) เมื่อปี 2556 เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจอินโดนีเซียยังทำงานร่วมกับองค์การตำรวจสากล (INTERPOL) ในการระบุงการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายและผู้ต้องสงสัย โดยในปี 2560 รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ภายใต้การดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซียเพื่อติดตามและตรวจสอบการเดินทางชาวต่างชาติที่เข้ามาในอินโดนีเซีย ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมในการรับผู้เดินทางกลับจากพื้นที่สู้รบ (Returnees) โดยให้มีการพิสูจน์ตัวตนในซีเรีย รวมถึงเงื่อนไขที่ผู้เดินทางกลับจะต้องละทิ้งแนวคิดรุนแรงก่อนเดินทางเข้าประเทศ

ด้านการข่าวกรอง อินโดนีเซียมีหน่วยข่าวกรองแห่งชาติ (National Intelligence Agency : BIN) หน่วยข่าวกรองทหาร (Military Strategic Intelligence : BAIS) และหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (Indonesian Financial Intelligence Unit : PPATK) ในการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการก่อการร้ายกับหน่วยข่าวกรองมิตรประเทศ ขณะเดียวกัน รัฐบาลอินโดนีเซียให้ความสำคัญกับการพัฒนาการบริหารระบบราชทัณฑ์เพื่อไม่ให้กลายเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการชักชวนและการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรง โดยจัดโครงการลดแนวคิด

รุนแรงให้กับนักโทษในเรือนจำและอดีตนักโทษหลังถูกปล่อยตัว เพื่อให้สามารถกลับสู่สังคมและ
ไม่เป็นความเสี่ยงด้านภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายของประเทศ

2. มาเลเซีย

แม้ไม่เกิดเหตุก่อการร้ายขนาดใหญ่ในมาเลเซีย แต่ประเทศยังคงเผชิญกับความเสี่ยง
จากภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายจากเครือข่ายของกลุ่ม JI และกลุ่ม IS หลบหนีจากอินโดนีเซียและ
ฟิลิปปินส์เข้ามาพักพิงและเคลื่อนไหวภายในประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งในรัฐซาบาร์ มาเลเซียจึงมี
กฎหมายหลักเพื่อใช้ในการต่อต้านการก่อการร้าย ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย
(มาตรการพิเศษ) (Security Offences (Special Measures) Act 2012 : SOSMA) เพื่อป้องกันและ
ปราบปรามภัยคุกคามต่อรัฐ ซึ่งหมายรวมถึงภัยก่อการร้าย และกฎหมายการป้องกันอาชญากรรม
(Prevention of Crime (Amendment and Extension) Act 2014 : POCA) ที่มีการเพิ่มเติมให้
อาชญากรรมมีความหมายรวมถึงการก่อการร้าย

จากนั้น เมื่อปี 2558 มาเลเซียบังคับใช้กฎหมายสำหรับต่อต้านการก่อการร้ายที่
สำคัญอีก 2 ฉบับได้แก่ กฎหมายป้องกันการก่อการร้าย (Prevention of Terrorism Act 2015 : POTA)
ตั้งขึ้นเพื่อจัดการกับการขยายตัวของกลุ่ม IS โดยให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้ต้องสงสัยได้
ทันที และกฎหมายสภาความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Council Act : NSCA) ให้อำนาจ
แก่สภาความมั่นคงแห่งชาติมาเลเซีย (National Security Council) ในการกำหนดนโยบายและ
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคง และมอบอำนาจแก่นายกรัฐมนตรีในการประกาศ “เขตความมั่นคง
แห่งชาติ” (national security area) บนพื้นที่ใดก็ได้และสามารถประกาศใช้กฎอัยการศึกเหนือพื้นที่
นั้น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่วางกองกำลังในการตรวจสอบและจับกุมผู้ต้องสงสัยได้ทันที

ขณะเดียวกัน รัฐบาลมาเลเซียได้ขยายกฎหมายต่อต้านการฟอกเงิน (Anti-Money
Laundering Act : AMLA) ให้ครอบคลุมการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
มาตรการทางการเงินเมื่อปี 2544 และประกาศใช้กฎหมายการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้าน
การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Anti-Terrorism
Financing Act 2001 : AMLATFA) โดยกำหนดให้สถาบันการเงินตรวจสอบและรายงานธุรกรรม
ทางการเงินที่ผิดปกติหรือต้องสงสัยต่อหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit : FIU)
นอกจากนี้ มาเลเซียยังมีกฎหมายว่าด้วยมาตรการพิเศษต่อต้านการก่อการร้ายในต่างประเทศ
(Special Measures against Terrorism in Foreign Countries Act 2015 : SMATA) ได้เพิ่ม
อำนาจให้กับกองบังคับการตรวจคนเข้าเมืองมาเลเซียในการระงับหรือยกเลิกหนังสือเดินทางของ
ชาวมาเลเซียที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายได้ทันที

ด้านการข่าวกรอง Royal Intelligence Corps เป็นหน่วยข่าวกรองทหารที่ใหญ่ที่สุดของ
มาเลเซีย ส่วนตำรวจสันติบาลมาเลเซีย (Special Branch : SB) รับผิดชอบด้านการข่าวกรอง สังกัด
ตำรวจแห่งชาติมาเลเซีย นอกจากนี้ ยังมีหน่วยข่าวกรองต่างประเทศของมาเลเซีย (Malaysian
External Intelligence Organization (MEIO) ซึ่งใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่า Research Division (RD)
สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย เช่นเดียวกับอินโดนีเซีย มาเลเซียให้ความสำคัญกับการต่อต้าน
แนวคิดรุนแรง โดยดำเนินการภายใต้กฎหมาย POTA ซึ่งกำหนดให้มีโครงการฟื้นฟูเยียวยาผู้มีความคิด
รุนแรง ครอบคลุมการดูแลตั้งแต่ทักษะการเข้าสังคม การควบคุมตัวเอง การดูแลสุขภาพจิตใจ

การจัดการทางการเงิน รวมถึงด้านการศึกษา ซึ่งหน่วยงานเพื่อการพัฒนาศาสนาอิสลามแห่งมาเลเซีย (Malaysian Islamic Development Department : JAKIM) ได้ออกมาสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาเผยแพร่แนวคิดทางศาสนาที่ถูกต้อง และให้ความรู้เกี่ยวกับภัยจากกลุ่มก่อการร้ายด้วย นอกจากนี้ ตำรวจแห่งชาติมาเลเซียได้จัดตั้งศูนย์ต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ (Counter Messaging Center : CMC) เพื่อต่อต้านการเผยแพร่อุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ มีการเพิ่มฝ่ายกลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล (Digital Strategic Communications Division : DSCD) เพื่อต่อต้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายบนสื่อดิจิทัลโดยเฉพาะ ทั้งนี้ รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้งศูนย์สื่อสารดิจิทัลระดับภูมิภาค (Regional Digital Counter-Messaging Communications Centre) มีการบังคับใช้กฎหมายการสื่อสารและมัลติมีเดีย (Malaysian Communications and Multimedia Act 1998) โดยให้คณะกรรมการด้านการสื่อสารและมัลติมีเดียแห่งมาเลเซีย (Malaysian Communications and Multimedia Commission : MCMC) ดำเนินการสอดส่องการกระทำผิดที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

3. สิงคโปร์

สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการสกัดกั้นการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงด้วยตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการบิดเบือนหลักความเชื่อทางศาสนา เฉพาะอย่างยิ่งศาสนาอิสลาม และการชักชวนให้สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย สะท้อนจากการระงับการเดินทางเข้าประเทศของนาย Abdul Somad Batubara นักสอนศาสนาชาวอินโดนีเซียและผู้ติดตามอีก 6 คน เมื่อ 16 พฤษภาคม 2565 เนื่องจากกังวลว่าอาจเข้ามากระตุกและชักจูงผู้ติดตามในประเทศ ขณะเดียวกัน สิงคโปร์ยังสนับสนุนการลดแนวคิดรุนแรงด้วยการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาแก่นักโทษคดีก่อการร้ายโดยเน้นขั้นตอนตรวจสอบ (Vetting process) ก่อนปล่อยตัว ซึ่งเป็นการประเมินระดับแนวคิดรุนแรงของนักโทษ ควบคู่กับการตรวจสอบการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงในชุมชนและบุคคลใกล้ชิด นอกจากนี้ ยังคงเฝ้าระวังกลุ่มผู้มีความคิดรุนแรงอย่างใกล้ชิด เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแรงงานต่างชาตินี้ เนื่องจากอาจใช้สิงคโปร์เป็นพื้นที่เคลื่อนไหวและระดมทุนความเสี่ยงต่อภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในสิงคโปร์ยังคงมีอยู่มาก แม้สิงคโปร์ไม่ถูกระบุว่าเป็นเป้าหมายหลักของกลุ่มก่อการร้าย แต่สถานการณ์การก่อการร้ายในภูมิภาคอาจส่งผลกระทบต่อสิงคโปร์ ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ต้องป้องกันและเตรียมพร้อมรับมือหากเกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายขึ้นในประเทศ นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการบ่มเพาะแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรงอันจะนำมาสู่การก่อการร้ายได้

กฎหมายหลักในการต่อต้านการก่อการร้ายที่สิงคโปร์บังคับใช้ คือ กฎหมายความมั่นคงภายใน (Internal Security Act : ISA) ซึ่งให้อำนาจแก่กระทรวงมหาดไทยในการออกคำสั่งจับกุมและกักขังผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายได้ทันที นอกจากนี้ เมื่อปี 2561 สิงคโปร์มีการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Terrorism Financing Act 2018) ขณะเดียวกัน สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสิงคโปร์ (Immigration and Checkpoints Authority : ICA) มีอำนาจในการอนุญาตหรือปฏิเสธชาวต่างชาติในการเดินทางเข้าประเทศ ICA จึงเป็นปราการด่านแรกในการป้องกันไม่ให้กลุ่มก่อการร้ายเข้ามาก่อเหตุในประเทศ และในปี 2560 รัฐบาลสิงคโปร์ได้ทำงานร่วมกับสหรัฐฯ ในการพัฒนาระบบพิสูจน์ตัวตน เช่น การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลผู้เดินทางอีกด้วย

ด้านการข่าวกรอง สิงคโปร์มีหน่วยรักษาความมั่นคงภายใน (Internal Security Department : ISD) ภายใต้อำนาจกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านข่าวกรองภายในประเทศ มีศูนย์ต่อต้านการก่อการร้าย (Counter-Terrorism Centre : CTC) เพื่อทำหน้าที่ตรวจตราความปลอดภัยทั้งในประเทศและทั่วโลก ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นต่อการรักษาความปลอดภัยกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ส่วน Security and Intelligence Division (SID) สังกัดกระทรวงกลาโหม รับผิดชอบงานด้านข่าวกรองต่างประเทศ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยข่าวกรองของประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ สิงคโปร์ให้ความสำคัญต่อบทบาทของชุมชนในการต่อต้านการก่อการร้าย สะท้อนจากการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครชาวมุสลิมได้รวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มที่มีชื่อว่า Religious Rehabilitation Group (RRG) โดยมีผู้เชี่ยวชาญและนักจิตวิทยามาให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนา เพื่อจัดแนวคิดรุนแรงและเตรียมพร้อมกลุ่มหัวรุนแรงให้กลับเข้าสู่สังคม รวมทั้งเมื่อปี 2559 รัฐบาลได้จัดตั้งโครงการ SG Secure เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมในการรณรงค์และฝึกฝนตนเองให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์การก่อการร้าย โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอีกมากมายเพื่อให้ชุมชนได้สร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และองค์กรทางศาสนา ในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ผ่านการจัดการประชุมเสวนาหรือฟอรัมเพื่อพบปะพูดคุย และยังมีสายด่วนและแอปพลิเคชันเพื่อแจ้งเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับแนวคิดรุนแรงหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย

4. นิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์เป็นอีกหนึ่งประเทศที่ไม่ใช่เป้าหมายของกลุ่มก่อการร้าย แต่ต้องเผชิญการก่อเหตุรุนแรงหลายครั้งจนนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมมูลฐานความผิดในกฎหมายปราบปรามการก่อการร้าย โดยเมื่อ 30 กันยายน 2564 รัฐสภานิวซีแลนด์ผ่านร่างพระราชบัญญัติปราบปรามการก่อการร้าย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมจากฉบับปี 2545 (Terrorism Suppression Act 2002) โดยเพิ่มมูลฐานความผิดให้ครอบคลุมการวางแผนก่อการร้าย และกำหนดโทษสูงสุดจำคุก 7 ปี รวมทั้งยังระบุให้การเดินทางเข้า-ออกนิวซีแลนด์ เพื่อก่อเหตุโจมตี ฝึกการสู้รบ และฝึกใช้อาวุธเพื่อการก่อการร้าย เป็นความผิดทางอาญา และให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตรวจค้นและสะกดรอยติดตามโดยไม่ต้องขออนุญาต และเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ 4 ตุลาคม 2564

ทั้งนี้ แนวคิดแก้ไขกฎหมายดังกล่าว เกิดขึ้นหลังจากเกิดเหตุกราดยิงที่มีสถิติ 2 แห่งในเมือง Christchurch เมื่อมีนาคม 2562 แต่ได้เริ่มมีการเสนอร่างแก้ไขต่อรัฐสภานิวซีแลนด์เมื่อเมษายน 2564 และได้รับการเร่งรัดพิจารณาหลังจากเกิดกรณีนาย Ahamed Asthill Mohamed Samsudeen ผู้ลี้ภัยชาวศรีลังกา ก่อเหตุใช้อาวุธมีดไล่แทงประชาชน ที่ซูเปอร์มาร์เก็ต Countdown ในนครโอ๊คแลนด์ เมื่อ 3 กันยายน 2564 สืบเนื่องจากเมื่อปี 2563 นาย Samsudeen เคยถูกดำเนินคดีฐานวางแผนก่อเหตุไล่แทงผู้อื่นด้วยอาวุธมีด แต่ศาลสูงของนิวซีแลนด์ตัดสินว่า การวางแผนเตรียมก่อเหตุยังไม่ใช่ความผิดตามกฎหมายปราบปรามการก่อการร้าย และได้รับโทษตามฐานความผิดครอบครองสื่อโฆษณาชวนเชื่อของกลุ่ม IS โดยได้รับการปล่อยตัวแต่คุมประพฤติเป็นเวลา 1 ปี และมีเจ้าหน้าที่สะกดรอยติดตามตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งทำให้สามารถระงับเหตุข้างต้นได้ทันท่วงทีซึ่งการแก้ไขกฎหมายของนิวซีแลนด์ในครั้งนี้ จะช่วยเพิ่มศักยภาพการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้ายให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เนื่องจากเพิ่มอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจค้นและติดตามตรวจสอบผู้ต้อง

สงสัยที่มีแนวคิดสุดโต่งเข้าข่ายต้องเฝ้าระวัง โดยไม่ต้องขอหมายศาล และช่วยป้องกันการเกิดเหตุได้ดีกว่าเดิม เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายที่มีแนวคิดรุนแรงและเคยแสดงเจตนาว่าจะก่อเหตุ ดังเช่นกรณี นาย Samsudeen ซึ่งได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมาย และสามารถก่อเหตุได้ในที่สุด

มาตรการและกลไกการแก้ปัญหาก่อการร้ายของไทย

ประเทศไทยเห็นว่าการก่อการร้ายระหว่างประเทศเป็นปฏิบัติการที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัย และความสงบสุขของประชาคมระหว่างประเทศ กับทั้งเห็นว่าหากกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศเข้ามาปฏิบัติการภายในประเทศไทย ก็ย่อมจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติ ทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา รวมทั้งชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ นอกจากนี้ การก่อการร้ายระหว่างประเทศยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลุ่มก่อการร้ายก็ยังคงเคลื่อนไหวตลอดเวลาโดยมีศักยภาพที่จะปฏิบัติการได้ทุกขณะ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เงื่อนไขและโอกาส ตลอดจนความบกพร่องของระบบการรักษาความปลอดภัยในแต่ละสถานที่ที่เจ้าอาณัติให้ปฏิบัติการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยจึงถือเป็นพันธกรณีที่จะต้องร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ จึงได้ร่วมลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เฉพาะอย่างยิ่ง อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการที่กระทำบนอากาศยาน (Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircrafts) ณ กรุงโตเกียว เมื่อ 15 กันยายน 2506 อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดทำอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Convention for Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft) ณ กรุงเฮก เมื่อ 16 ธันวาคม 2513 และอนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการกระทำความผิดมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน (Convention for Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation) ณ นครมอนทรีออล เมื่อ 23 กันยายน 2514

ตามนโยบายปี 2540 ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาก่อการร้ายสากล (นอก.) เป็นองค์กรระดับนโยบายและอำนวยการประสานการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ และให้คณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาก่อการร้ายสากล (อกรส.) รวมทั้ง คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน โดยให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) เป็นองค์กรประสานการปฏิบัติ และกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และหน่วยที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาก่อการร้ายสากล ในกรณีที่เป็นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมสถานการณ์ รัฐบาลอาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเฉพาะพื้นที่ และในกรณีสถานการณ์ฉุกเฉินมีการก่อการร้าย การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล และมีความจำเป็นที่ต้องเร่งแก้ไขปัญหาก็ให้ยุติอย่างทันทีทันใด ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศให้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรง

โดยในการปฏิบัติ คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การคลัง การต่างประเทศ คมนาคม เลขาธิการนายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการสามเหล่าทัพ อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ และเจ้ากรมยุทธการทหาร ซึ่งเมื่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้รับรายงานเหตุการณ์การก่อการร้ายสากล เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการ นอก. จะปรึกษากับหัวหน้าหน่วยงานหลักพิจารณาว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเข้าข่ายการก่อการร้ายสากล หากเป็นการก่อการร้ายสากล สมช.จะจัดประชุม นอก. เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขและแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์เข้าดำเนินการต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ติดตามสถานการณ์ ตลอดจนกำกับดูแล การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล รวมทั้ง พิจารณออนุมัติการใช้กำลังเข้ายุติปัญหา และเสนอให้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

ในส่วนของคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (อกรส.) จัดตั้งขึ้นโดย นอก. และมอบหมายให้ศูนย์อำนวยการร่วมกองบัญชาการกองทัพไทย จัดตั้งศูนย์อำนวยการร่วมอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล และจัดประชุม อกรส. เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลต่อ นอก. เมื่อเหตุการณ์ยุติ อกรส.จะสรุปผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลเสนอ นอก. และจัดแถลงข่าวให้สาธารณชนรับทราบ นอกจากนั้น ยังให้มีองค์กรประสานการปฏิบัติ เรียกว่า ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของกองบัญชาการทหารสูงสุด ในนามศูนย์อำนวยการร่วม 106 ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติและสนับสนุนหน่วยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งทางด้านบุคลากรและยุทธโธปกรณ์ โดยให้ส่วนราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถือเป็นความเร่งด่วนระดับต้น และให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้ตามความเหมาะสม

สรุป

ภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อประชาคมโลกมาอย่างยาวนาน และสร้างความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ความสงบเรียบร้อยในสังคม รวมทั้ง ส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และความสงบเรียบร้อยในสังคมอย่างเป็นวงกว้าง ซึ่งแม้ว่าประชาคมโลกจะร่วมมือกันดำเนินการด้านต่อต้านการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่องและสามารถสังหารผู้นำกลุ่มก่อการร้ายได้จำนวน อย่างไรก็ตาม ไม่เพียงกลุ่มก่อการร้ายไม่หมดไป แต่ยังคงเกิดกลุ่มใหม่ขึ้นเป็นภัยคุกคามของโลกอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มก่อการร้ายได้มีการปรับตัวมาโดยตลอด อาทิเช่น การจัดตั้งมีความเป็นองค์กรหรือจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการน้อยลง ไม่มีการรวมตัวกันอย่างชัดเจน กระจายตัวกันไปในทุกภูมิภาค โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายให้บรรลุผลสำเร็จ

ในห้วงปัจจุบันกลุ่ม Islamic State (IS) และกลุ่ม Al-Qaeda (AQ) และสาขายังคงเป็นภัยคุกคามหลักด้านการก่อการร้ายของโลก เนื่องจากทั้งสองกลุ่มยังคงมีศักยภาพด้านการปฏิบัติการ

และเจตนาในการก่อเหตุต่อเป้าหมายตามแนวทางของกลุ่ม โดยพื้นที่ที่ปรากฏการเคลื่อนไหวและการก่อเหตุมากที่สุดในปี 2565 ได้แก่ แอฟริกา รองลงมา คือ เอเชียกลาง ตะวันออกกลาง เอเชียใต้ ขณะที่เหตุก่อการร้ายส่วนใหญ่ในปี 2565 เกิดจากผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง (Lone actor) หรือกลุ่มปฏิบัติการขนาดเล็ก (Small cell) ซึ่งมักก่อเหตุด้วยอาวุธที่หาได้ในท้องถิ่น อาทิ ระเบิดแสวงเครื่อง อาวุธปืน อาวุธมีด และใช้วิธีการตามทักษะความเชี่ยวชาญหรือความถนัด อาทิ การลอบวางระเบิด การกราดยิง การใช้อาวุธมีดไล่แทง การใช้ระเบิดฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ สาขากลุ่ม IS และกลุ่ม AQ ในภูมิภาคต่าง ๆ ยังคงรักษาระดับความเข้มแข็ง กำลังพล และรายได้ของกลุ่ม ซึ่งบางส่วนได้มาจากการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ปศุสัตว์ ทองคำ

ทั้งนี้ กลุ่มก่อการร้ายทั่วโลกยังคงหิวยกประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเทศเพื่อข่มขู่ ชี้นำ กระตุ้น หรือยุยงให้เกิดเหตุ ขณะเดียวกัน กลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรงยังคงแสวงประโยชน์จากความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศ กระแสความเกลียดชังบุคคลต่างเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และศาสนา ความหลากหลายทางเพศ และความเชื่อทางศาสนา เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกและผู้สนับสนุนก่อเหตุ ส่วนผู้นิยมแนวคิดรุนแรงขวาจัดยังคงเป็นภัยคุกคามลำดับต้นของชาติตะวันตก อาทิ สหรัฐฯ เยอรมนี ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร สวีเดน นอร์เวย์ ส่วนภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังคงมีความเสี่ยงสูงจากการก่อการร้าย เฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม IS แม้ว่ากลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่นในภูมิภาคก่อเหตุได้สำเร็จน้อยลงในปี 2565 เนื่องจากถูกทางการปราบปรามอย่างต่อเนื่อง แต่ทุกกลุ่มยังคงเจตนาที่จะเคลื่อนไหวก่อเหตุ เฉพาะอย่างยิ่งในฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ขณะที่รัฐซาบาห์ของมาเลเซียยังคงถูกใช้เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกและแหล่งหลบซ่อนตัวของสมาชิกกลุ่มก่อการร้าย

สำหรับแนวโน้มการก่อการร้ายในทศวรรษที่ 2020 กลุ่มก่อการร้ายสากลจะเคลื่อนไหวทั้งทางกายภาพและในโลกออนไลน์มากขึ้น และมีแนวโน้มจะขยายความเคลื่อนไหวออกนอกพื้นที่อิทธิพล รวมทั้งจากผู้ก่อเหตุโดยลำพังมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยพื้นที่ที่พบความเคลื่อนไหวและก่อเหตุมากที่สุดมีแนวโน้มอยู่ในแอฟริกา ตะวันออกกลาง เอเชียกลางและเอเชียใต้ ขณะที่การก่อเหตุในชาติตะวันตก อาทิ ในยุโรป สหรัฐฯ แคนาดา ออสเตรเลีย มีแนวโน้มเป็นการก่อเหตุโดยลำพัง ขณะที่ผลประโยชน์ต่างชาติในต่างประเทศ อาทิ ของสหรัฐฯ อิสราเอล รัสเซีย จีน มีแนวโน้มตกเป็นเป้าหมายในการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายและผู้สนับสนุนมากขึ้น

ขณะเดียวกัน แนวคิดและมูลเหตุจูงใจที่นำไปสู่การก่อเหตุจะไม่จำกัดอยู่เพียงแค่ความเชื่อทางศาสนาและมีหลากหลาย โดยเฉพาะแนวคิดเชิดชูคนผิวขาว แนวคิดเหยียดเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา และอัตลักษณ์ทางเพศ รวมถึงแนวคิดต่อต้านรัฐบาล นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายยังมีแนวโน้มก่อเหตุโจมตีโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้น ทั้งระบบสื่อสาร คมนาคม และพลังงาน มากขึ้น เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เสาส่งไฟฟ้าแรงสูง ท่อส่งน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายด้านพลังงาน ทั้งนี้ เทคโนโลยีสมัยใหม่จะมีบทบาทสนับสนุนการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่อง เฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความหลากหลายมากขึ้น ตลอดจนเทคโนโลยีดังเช่น ChatGPT ซึ่งเป็นปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถสื่อสารผ่านข้อความกับมนุษย์ได้ เนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายจะยังคงใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการเผยแพร่ข่าวสาร โฆษณาชวนเชื่อ บ่มเพาะแนวคิดรุนแรง ชักชวนสมาชิก ชี้นำวิธีก่อเหตุและเป้าหมาย แสดงการฝึกยุทธวิธี ติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเพื่อวางแผนและกระตุ้น

ผู้สนับสนุนให้ก่อเหตุแทนการชักชวนและพบปะกันโดยตรง รวมทั้งจะมีปรับเปลี่ยนแพลตฟอร์มอยู่บ่อยครั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจพบของเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายยังใช้การถ่ายทอดสดออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีเครื่องมือ 3 มิติ เพื่อผลิตอาวุธ ตลอดจนการใช้อากาศยานไร้คนขับ หรือโดรน ซึ่งยังคงเป็นที่นิยมของกลุ่มก่อการร้าย อาทิ กลุ่ม IS กลุ่มกบฏซูซีในเยเมน โดยเฉพาะในการก่อเหตุต่อฝ่ายตรงข้ามในพื้นที่เข้าถึงยาก มีการรักษาความปลอดภัยสูง และเสี่ยงต่อการใช้ผู้ปฏิบัติการ กลุ่มก่อการร้ายยังใช้การระดมทุนด้วยสกุลเงินดิจิทัล สินทรัพย์ดิจิทัลที่พัฒนามาจากคริปโตเคอร์เรนซี อาทิ สกุลเงินดิจิทัล สินทรัพย์ดิจิทัล ประกอบกับเทคโนโลยีข้างต้นเป็นปัจจัยที่ทำให้การบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงด้วยตัวเองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และด้วยระบบอินเทอร์เน็ตที่เร็วและเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น ทำให้สื่อสังคมออนไลน์ถูกใช้เป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อ บ่มเพาะแนวคิดรุนแรง และชักชวนผู้สนับสนุนหรือสมาชิกใหม่ที่เป็นเยาวชนมากขึ้น และทำให้ประเด็นถูกขยายผลต่อได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงความเชื่อและแนวคิดเป็นหัวรุนแรงได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากติดตามข้อมูลเพียงด้านเดียวต่อเนื่องจนเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง และการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงด้วยตนเองนี้ สามารถพัฒนาเป็นผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง ทั้งการก่อเหตุเชิงสัญลักษณ์ต่อเป้าหมายทางศาสนาหรือคู่ขัดแย้งทางอุดมการณ์ปัจจุบัน มีการแสวงประโยชน์จากเทคโนโลยีทางไซเบอร์ของกลุ่มก่อการร้าย มีแนวโน้มขยายตัวไปสู่การก่อเหตุโจมตีทางไซเบอร์ในอนาคต เนื่องจากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่ทำให้ในอีก 10 ปี ข้างหน้า ระบบทุกอย่างในโลกถูกควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์/เป็นระบบดิจิทัล และมีการเชื่อมต่อกันของอุปกรณ์ (Internet of Things/IoT) ซึ่งจะทำให้พัฒนาการด้านเทคโนโลยีกลายเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการโจมตีที่เข้าถึงง่าย ทันสมัย มีราคาถูก และด้วยวิธีที่หลากหลายและมีศักยภาพสูง ในการสร้างผลกระทบ ประกอบกับบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ทำให้สามารถเข้าถึงระบบของเป้าหมายสำคัญได้ อาทิ โครงสร้างพื้นฐานที่ส่วนใหญ่มีการรักษาความปลอดภัย เน้นหนา เพื่อให้สามารถสร้างความเสียหายเป็นวงกว้างอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงที่การโจมตีทางไซเบอร์โดยกลุ่มก่อการร้ายอาจเกิดขึ้นได้ในระยะถัดไป

สำหรับมาตรการและนโยบายในการแก้ปัญหาการก่อการร้ายของต่างประเทศพบว่า มาตรการต่อต้านการ ก่อการร้ายที่มีอยู่ในปัจจุบันส่วนมากเกิดขึ้นหรือได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นหลังเหตุการณ์ 9/11 ในสหรัฐฯ และหลายประเทศได้ปรับปรุงมาตรการหลังจากประสบปัญหาจากการโจมตีขนาดใหญ่ของกลุ่มก่อการร้าย และทำให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงจนทำให้รัฐบาลและฝ่ายนิติบัญญัติตัดสินใจปรับปรุงกฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แม้ว่าจะเป็น การจำกัดสิทธิและลดความเป็นส่วนตัวของประชาชนบ้างก็ตาม ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนา มาตรการต่อต้านการก่อการร้ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 4

แนวทางการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020

จากสภาพการณ์ของการก่อการร้ายที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา และวิวัฒนาการไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งทำให้หลายประเทศจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายหรือมาตรการให้รองรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีตัวอย่างกรณีศึกษาในต่างประเทศ ดังนี้

1. เมื่อ 19 ธ.ค.2565 รัฐบาลสหราชอาณาจักร โดย Home Office (เทียบเท่ากระทรวงมหาดไทย) เสนอร่างกฎหมาย Protect Duty (Martyn's Law) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการป้องปรามการก่อการร้าย มุ่งเน้นด้านการ รปภ.อาคารและสถานที่สาธารณะที่มีประชาชนใช้บริการเป็นจำนวนมากอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ลดช่องโหว่การเป็นสถานที่เป้าหมายในการจัดงาน event ครั้งใหญ่ โดย Martyn's Law จะออกระเบียบข้อบังคับที่เจ้าของสถานที่ต้องปฏิบัติเพื่อเพิ่มมาตรการ รปภ. อาคารสถานที่และการฝึกอบรม จนท.ที่เกี่ยวข้อง โดยจะมีผลบังคับใช้ครอบคลุมทั้งสหราชอาณาจักร (ทั้งอังกฤษ, เวลส์, สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ) ทั้งนี้ยังมีได้ระบุนที่กฎหมายฉบับดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ โดยสถานที่ซึ่งอยู่ในข่ายที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย Protect Duty (Martyn's Law) ครอบคลุมสถานบันเทิง, ร้านค้า, ห้างสรรพสินค้า, ร้านอาหาร, พิพิธภัณฑ์และสถานที่จัดแสดงงานศิลปะ, สนามกีฬา, อาคารที่ทำการของราชการ, สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ, สถานที่จัดงานครั้งสำคัญ, สถานที่สำคัญทางศาสนา โดยจะใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) อาคาร/การจัดงาน event สำคัญ ที่มีการกำหนดพื้นที่ชัดเจน 2) กิจกรรมสำคัญที่จะเกิดขึ้น และ 3) จำนวนผู้เข้าร่วมที่สถานที่/อาคารนั้น ๆ จะรองรับได้

ร่างกฎหมายฉบับนี้ จะกำหนดให้เจ้าของอาคารสถานที่ หรือผู้ประกอบการเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยที่จำเป็น ทั้งในมิติด้านการเตรียมความพร้อมรองรับเหตุก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้น และการรับมือกับเหตุก่อการร้ายที่เกิดขึ้น โดยจะแบ่งระดับการเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นเป็น 2 ระดับ (tiered model) ประกอบด้วย 1) ระดับ standard tier เป็นการกำหนดมาตรการสำหรับสถานที่/งาน event ที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมากกว่า 100 คนขึ้นไปแต่ไม่เกิน 800 คน อาทิ ห้างค้าปลีกขนาดใหญ่, ผับบาร์ และร้านอาหาร 2) ระดับ enhanced tier จะเป็นการกำหนดมาตรการ รปภ.สำหรับสถานที่จัดงานขนาดใหญ่ที่มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 800 คนขึ้นไป อาทิ งานแสดงดนตรี, โรงละคร และห้างสรรพสินค้า สำหรับสถานที่/การจัดงานโดยอาสาสมัคร รัฐบาลยังมีแผนจะกำหนดมาตรการเป็นการเฉพาะ (bespoke) ให้แก่สถานที่สำคัญทางศาสนาและวางมาตรการ รปภ. เพื่อเป็นการป้องปราม โดยที่รัฐบาลจะเป็นฝ่ายสนับสนุนงบประมาณ ร่างกฎหมาย Protect Duty ออกแบบมาเพื่อรองรับการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงของภาครัฐ, ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยที่ได้รับการผลักดันจากกลุ่มครอบครัวของผู้ตกเป็นเหยื่อเหตุก่อการร้าย อาทิ นาย Martyn Hett ผู้เสียชีวิตจากเหตุก่อการร้ายที่ Manchester

Arena เมื่อปี 2560 ซึ่งคาดหวังให้เจ้าของอาคารและสถานที่จัดงานครั้งสำคัญเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ รปภ. เพื่อเป็นมาตรการป้องปรามเหตุก่อการร้าย

2. เมื่อ 16 มิ.ย.2564 ประธานาธิบดี โจ ไบเดน เปิดตัวยุทธศาสตร์ใหม่ที่ผู้นำสหรัฐฯ ระบุว่าแผนงานระดับชาติ “ฉบับแรกของประเทศ” ในการต่อสู้กับการก่อการร้ายในพื้นที่ผืนแผ่นดินอเมริกัน ปธน.ไบเดน ออกแถลงการณ์โดยพูดถึงยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายที่ชื่อ National Strategy for Countering Domestic Terrorism ว่าเป็นแผนงานที่มีจุดประสงค์ที่จะปรับปรุงความสามารถในการวิเคราะห์ของสหรัฐฯ และการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการก่อการร้ายในประเทศ ให้กับหน่วยงานรักษากฎหมายในทุกระดับ โดยระบุว่า ปัจจัยสำคัญที่ประกอบขึ้นมาเป็นยุทธศาสตร์ คือ การป้องกันการหาสมาชิกผู้ร่วมงานก่อการร้ายและการเคลื่อนย้ายของกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งการขัดขวางและการสกัดกั้นกิจกรรมทั้งหลายของกลุ่มก่อการร้าย ในแถลงการณ์ล่าสุดนี้ ปธน.ไบเดน กล่าวยั่วว่า “เหตุก่อการร้ายภายในประเทศที่มีจุดกำเนิดมาจากความเกลียดชัง ศักดิ์ศรีความเกลียดชังที่ไม่มีเหตุผล และแนวคิดสุดโต่งต่าง ๆ นั้น เป็นจุดต่างพร้อยในจิตวิญญาณของอเมริกา ทั้งยังหักล้างทุกอย่างที่ประเทศแห่งนี้พยายามต่อสู้เพื่อให้ได้มาและคงไว้ รวมทั้งเป็นความท้าทายโดยตรงต่อความมั่นคง ประชาธิปไตยและความสามัคคีภายในประเทศด้วย” ซึ่งการเปิดเผยยุทธศาสตร์ล่าสุดของรัฐบาลชุดปัจจุบันของสหรัฐฯ นี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของการเมืองเนื่องจากประกาศยุทธศาสตร์นี้ภายหลังเกิดเหตุการณ์จลาจลโดยกลุ่มผู้สนับสนุนอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่บุกเข้ายึดอาคารรัฐสภาเมื่อต้นปี 2564 ขณะที่สมาชิกสภาองเกรสกำลังลงมติรับรองผลการเลือกตั้งที่ประกาศให้ ปธน.ไบเดน เป็นผู้ชนะ ซึ่งเป็นผลที่อดีต ปธน.ทรัมป์ ปฏิเสธที่จะยอมรับ

3. ศูนย์ประเมินภัยคุกคามก่อการร้าย (National Centre for Terrorist Threat Assessment) ของ สวีเดน ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยข่าวกรองสวีเดน (Swedish Security Service หรือ Säkerhetspolisen) ได้จัดทำรายงานเรื่อง The terrorist threat to Sweden in 2021 สรุปสาระสำคัญ คือ สวีเดนประเมินภัยคุกคามการก่อการร้ายของชาติอยู่ในระดับที่ 3 Elevated threat คือเป็นภัยคุกคามในระดับที่อาจเกิดขึ้นได้ (an attack could happen) จากทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 No identified threat ระดับที่ 2 Limited threat ระดับที่ 3 Elevated threat ระดับที่ 4 High threat และระดับที่ 5 Very high threat โดยประเมินว่าภัยคุกคามก่อการร้ายอันเป็นผลสืบเนื่องจากสถานการณ์ COVID-19 ซึ่งแม้ว่าจะยังเห็นผลกระทบในวงจำกัดแต่ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบ่มเพาะผู้นิยมแนวคิดรุนแรงขวาจัดเพิ่มมากขึ้นในประเทศ ส่วนภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้าย IS และ al-Qaeda ก็ยังอยู่ในความห่วงกังวลของสวีเดน เฉพาะอย่างยิ่งการสร้างแรงบันดาลใจให้กลุ่มผู้สนับสนุนก่อเหตุในลักษณะ Lone perpetrators หรือในรูปแบบกลุ่มเล็ก ๆ (small group) ด้วยวิธีการที่ไม่ซับซ้อนในแถบประเทศตะวันตก สวีเดนตกเป็นหนึ่งในเป้าหมายโจมตีในการโฆษณาชวนเชื่อของกลุ่มก่อการร้าย เพราะถูกระบุว่าเป็นอีกประเทศที่ยอมรับและปล่อยให้เกิดการแสดงที่เหยียดหยามและหมิ่นศาสนาอิสลามในประเทศ ทั้งนี้ การบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงและการชักชวนสมาชิกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนการระดมทุนทั้งในรูปแบบของการบริจาคและกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในสวีเดน เพื่อนำไปใช้สนับสนุนกิจกรรมการก่อการร้ายในต่างประเทศ ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อความมั่นคงของสวีเดนในปี 2564 และจะยังดำเนินต่อไปในปี 2565

4. เมื่อ 9 ก.พ.2565 นาย Mike Burgess ผู้อำนวยการหน่วยต่อต้านข่าวกรองออสเตรเลีย (ASIS) กล่าวสุนทรพจน์ประเมินภัยคุกคามของออสเตรเลีย ว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 และมาตรการล็อกดาวน์ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปในลักษณะที่ใช้เวลาติดต่อสื่อสารในโลกออนไลน์เพิ่มขึ้น ส่งผลให้อาชญากรรมทางไซเบอร์ การบ่มเพาะแนวคิดรุนแรง และการจารกรรมข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในออสเตรเลียลดลง ซึ่งไม่ปรากฏการโจมตีก่อการร้ายในประเทศเมื่อปี 2564 ส่วนรูปแบบการก่อการร้ายที่มีโอกาสเกิดขึ้นมากที่สุดใน 1 ปีข้างหน้า คือการก่อเหตุโดยลำพัง (Lone-Actor Attack) นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังคงติดตามสถานการณ์ความรุนแรงในต่างประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของออสเตรเลียในระยะยาว เช่น ผู้มีแนวคิดรุนแรงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก อาจเดินทางไปฝึกกำลังกับกลุ่มติดอาวุธในอัฟกานิสถาน นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังมีความกังวลเพิ่มขึ้นต่อการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุน้อยลงเป็นลำดับ (อายุต่ำสุดคือ 13 ปี) การบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงในเยาวชนส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นในครอบครัวแต่เกิดจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการชักชวนแบบตัวต่อตัว ทั้งนี้ คดีสืบสวนที่ผู้เยาว์เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2-3 เป็นร้อยละ 15 เมื่อปี 2564

5. หน่วยข่าวกรองสวิตเซอร์แลนด์ (Federal Intelligence Service: FIS) ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการป้องกันความเสี่ยงและภัยคุกคามต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ โดยเผยแพร่รายงานสถานการณ์ก่อการร้ายและภัยคุกคามด้านความมั่นคงประจำปี 2563 “Switzerland’s Security 2020” ระบุว่า การรักษาความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ (Critical infrastructure) เป็นหนึ่งในความท้าทายสำคัญในช่วงวิกฤตโรค COVID-19 ขณะเดียวกัน การโจมตีทางไซเบอร์ต่อผลประโยชน์สวิตเซอร์แลนด์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยห่วงกังวลกับการโจมตีด้วยมัลแวร์เข้ารหัส (Encryption malware) และการก่อวินาศกรรมทางไซเบอร์เป็นพิเศษ และนอกเหนือจากการโจมตีทางไซเบอร์แล้ว ยังกังวลเหตุโจมตีต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมอื่น เช่น เหตุก่อวินาศกรรมต่อเสาไฟฟ้าแรงสูง ที่เมือง Gland ในเขต Vaud สวิตเซอร์แลนด์ เมื่อ มิถุนายน 2563 ที่มีเป้าหมายก่อเหตุต่อระบบสื่อสาร 5G

6. นาย Ken McCallum ผู้อำนวยการหน่วยข่าวกรองในประเทศของสหราชอาณาจักร (MI5) แถลง เมื่อ 14 ก.ค.64 ถึงแนวโน้มการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มก่อการร้ายขวาจัดในกลุ่มเยาวชนที่เพิ่มขึ้น โดยคิดเป็น 1 ใน 5 ของคดีก่อการร้ายทั้งหมดของ MI5 และเป็นภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องในห้วง 5-10 ปีที่ผ่านมา โดยเมื่อปี 2563 มีเยาวชน 15 คน ถูกจับกุมฐานก่อการร้ายซึ่งเชื่อมโยงกับกลุ่มแนวคิดสุดโต่งขวาจัด (Extreme Right-Wing Terrorism: ERWT) และโดยเป้าหมายการสืบสวนที่อายุน้อยที่สุด มีอายุเพียง 13 ปี ทั้งนี้ Joint CT Assessment Team (JCAT) ผู้จัดทำรายงาน NCTC ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เด็กและเยาวชน เป็นกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากโฆษณาชวนเชื่อและการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงได้ง่าย เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการและความต้องการทางจิตวิทยาสูง อาทิ การสร้างอัตลักษณ์ การเรียกร้องความสนใจ และการรวมกลุ่ม และอาจมีมูลเหตุจูงใจที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมที่แสดงออกจะไม่แตกต่าง ซึ่งบุคคลแวดล้อม อาทิ ครอบครัว เพื่อนบ้าน โรงเรียน และนักการศึกษา ควรร่วมกันสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเข้าร่วมกลุ่มแนวคิดสุดโต่งหรือก่อเหตุรุนแรงและแจ้งต่อเจ้าหน้าที่

7. เมื่อ 16 ก.พ.2566 สำนักงานตำรวจแห่งชาติเกาหลีได้ออกแถลงการณ์ว่า จนท. จับกุมชายชาวอุซเบกิสถาน 1 คน (อายุ 31 ปี) และชายชาวคาซัคสถาน 1 คน (อายุ 29 ปี) ในเกาหลีใต้ พร้อมส่งตัวให้ สนง.อัยการสูงสุดของเกาหลีใต้ ในข้อกล่าวหาให้เงินสนับสนุนผ่านนายหน้าสกุลเงินดิจิทัลหรือคริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) ให้กลุ่มก่อการร้าย Katibat al Tawhid wal Jihad (KTJ) ซึ่งเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลซีเรียและมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลกออิดะฮ์ นับเป็นครั้งแรกที่เกาหลีใต้จับกุมชาวต่างชาติที่ให้เงินสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายด้วยคริปโทเคอร์เรนซี จากการสืบสวนพบว่า ชายชาวอุซเบกิสถานให้เงินคริปโทเคอร์เรนซี มูลค่า 10 ล้านวอน (7,770 ดอลลาร์สหรัฐ) แก่กลุ่ม KTJ ตั้งแต่ ส.ค.64 โดยเป็นเงินที่รวบรวมจากการยืมยักยอกชาวต่างชาติรายอื่น ๆ ในเขตย็องฮัม จ.ช็อลลาใต้ ขณะที่ชายชาวคาซัคสถานส่งเงินคริปโทเคอร์เรนซี มูลค่า 1 ล้านวอนให้กลุ่ม KTJ ส่วนชาวต่างชาติอีก 7 ราย ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาทั้ง 2 คน ถูกเนรเทศออกจากเกาหลีใต้ตั้งแต่ ธ.ค.65 ซึ่ง จนท.ตร.อยู่ระหว่างขยายผลการสืบสวนเพิ่มเติม และคาดว่า จะพบชาวต่างชาติในเกาหลีใต้ที่อาจกระทำการในลักษณะดังกล่าวเพิ่มอีก

8. การขยายแนวคิดรุนแรงสู่กลุ่มเยาวชนผ่าน Platform สื่อสาร Online ตัวอย่าง เช่น หน่วยข่าวกรองเยอรมนีตรวจพบกลุ่มหัวรุนแรง ได้แก่ กลุ่ม “Muslim Interaktiv” (หรือแปลตามตัวคือ Muslim Interactive) ซึ่งเป็นของกลุ่ม Hizb ut-Tahrir ที่ใช้ TikTok ในการเผยแพร่เป็นครั้งแรก เมื่อเดือน ม.ค.2564 เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าดูกับแพลตฟอร์ม Social Media ต่าง ๆ บน Facebook มียอดผู้เข้าดูสูงสุด 2,800 ครั้ง, YouTube มียอดผู้เข้าดูสูงสุด 10,000 ครั้ง, Instagram มียอดผู้เข้าดูสูงสุด 25,000 ครั้ง ขณะที่ TikTok มียอดผู้เข้าดูสูงสุดมากกว่า 1 ล้านครั้ง ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเน้นให้เห็นการออกมาชุมนุมแบบ Flash mob ตามเมืองต่าง ๆ ในเยอรมนี ให้เห็นการแสดงออกทางอารมณ์ และภาพที่กระแทกใจผู้เข้าดูวิดีโอ เนื้อหาเน้นเล่าเรื่องเกี่ยวกับการที่คนอิสลามตกเป็นเหยื่อในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มคน Generation Z หรือคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2538 – 2553 เป็นกลุ่มคนที่เกิดมาพร้อมกับการเชื่อมต่อสู่โลกอินเทอร์เน็ต การสื่อสารด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้ง WhatsApp, Instagram หรือ TikTok เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของชาวดิจิทัล (Digital Natives) หรือของคน Gen Z โดย TikTok ถือเป็นแอปพลิเคชันใหม่ที่เน้นคลิปวิดีโอสั้น ๆ ได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่เยาวชน และจากการที่ TikTok สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนในวงกว้างได้ ทำให้ TikTok ถูกกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มผู้นับถือศาสนาที่มีแนวทางรุนแรงใช้เป็นสื่อเพื่อดึงเยาวชนให้เข้าร่วมอุดมการณ์ นอกจากนี้ การที่ TikTok แสดงคลิปวิดีโอสั้นหัวข้อต่าง ๆ ต่อเนื่อง และระบบจะรวมคลิปต่าง ๆ และสุมแสดงขึ้นมาเพื่อให้คนกดเข้าดูในลักษณะคล้ายได้ดูโดยบังเอิญ ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนจะเข้าถึงคลิปวิดีโอได้ง่ายแม้ไม่ได้ค้นหาในเรื่องหรือหัวข้อนั้นก็ตาม

วิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงกฎหมายหรือมาตรการเพื่อป้องกันการก่อการร้าย

ในส่วนของการคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่อต้านการก่อการร้ายของหน่วยงานไทย เกี่ยวกับสถานการณ์ก่อการร้ายในปัจจุบัน ข้อจำกัดในการต่อต้านการก่อการร้ายของไทย และแนวทางหรือมาตรการที่ควรปรับปรุง มีข้อสรุป ดังนี้

นายธรรมรัตน์ รัตนมณี ที่ปรึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ให้ความเห็นว่า การก่อการร้ายในปัจจุบันมีความแตกต่างกับการก่อการร้าย

ในอดีตหลายประการ เริ่มจากอุดมการณ์และความเชื่อที่เป็นมูลเหตุจึงมีความหลากหลายมากขึ้น ในอดีต เน้นเรื่องความเชื่อทางศาสนา แต่ปัจจุบัน มีทั้งแนวคิดเชิดชูคนผิวขาว แนวคิดเหยียดเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา และอัตลักษณ์ทางเพศ รวมถึงแนวคิดต่อต้านรัฐบาล และเป็นที่สังเกตว่า แนวคิดทางการเมืองเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่การก่อเหตุในประเทศตะวันตก มากกว่าความเชื่อทางศาสนา เนื่องจากความไม่พอใจในหลายกรณี อาทิ สภาวะทางเศรษฐกิจที่ถดถอย ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศ สำหรับการก่อเหตุ ยังเป็นการโจมตีแบบกองกำลังในพื้นที่ ขัดแย้ง แต่ปัจจุบันการก่อเหตุในประเทศตะวันตกส่วนใหญ่เปลี่ยนเป็นการก่อเหตุเกิดจากผู้ก่อเหตุโดยลำพังที่บ่มเพาะแนวคิดรุนแรงด้วยตนเองและใช้วิธีการกราดยิงเป็นหลัก เฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายยังมีการปรับตัวมาโดยตลอด อาทิ การจัดตั้งมีความเป็นองค์กรหรือจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการน้อยลง ไม่มีการรวมตัวกันอย่างชัดเจน กระจายตัวกันไปในทุกภูมิภาค มีนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters: FTFs) และที่สำคัญ การก่อการร้ายในปัจจุบันใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งเป็นเครื่องมือในการก่อเหตุรุนแรงโดยตรง อาทิ การใช้โดรน หรืออากาศยานไร้คนขับ (UAV) ในการโจมตีเป้าหมาย เครื่องพิมพ์ 3D ที่สามารถผลิตอาวุธเพื่อใช้ก่อเหตุโจมตี การพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการก่อการร้าย นอกจากนี้ ยังใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการก่อการร้าย อาทิ การเผยแพร่แนวคิดรุนแรงและชักชวนสมาชิกใหม่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการใช้แอปพลิเคชันเข้ารหัสในการติดต่อสื่อสารเพื่อรักษาความปลอดภัย การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อปลุกฝังแนวคิดรุนแรงและกระตุ้นให้มีการก่อเหตุด้วยตัวเองโดยลำพัง (lone wolf) การใช้อาชญากรรมทางดิจิทัลในการจัดหาทุน หรือการใช้เงินดิจิทัลเพื่อระดมทุนเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

นอกจากนั้น สถานการณ์ด้านการก่อการร้ายในปัจจุบันที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. กลุ่มก่อการร้ายใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น ประเด็นนี้เป็นสิ่งที่หน่วยความมั่นคงต้องเตรียมพร้อมในลำดับแรก ทั้งในด้านบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ และ mindset ในการทำงาน ที่ต้องเป็นเชิงรุกมากขึ้นเพื่อให้เท่าทันเทคโนโลยี ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาปรับปรุงแนวทางการรับมือให้เท่าทันกับกลุ่มก่อการร้ายและผู้สนับสนุน เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ยกตัวอย่างการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ WhatsApp TikTok Facebook Hoop Instagram Telegram Messenger Rocket.Chat Element เกมออนไลน์ ทั้งหมดนี้กลุ่มก่อการร้ายใช้ในการเผยแพร่ข่าวสาร โฆษณาชวนเชื่อบ่มเพาะแนวคิดรุนแรง ชักชวนสมาชิก ชี้นำวิธีก่อเหตุและเป้าหมาย แสดงการฝึกยุทธวิธี ติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเพื่อวางแผนและกระตุ้นผู้สนับสนุนให้ก่อเหตุ แทนการชักชวนและพบปะกันโดยตรง รวมทั้งปรับเปลี่ยนแพลตฟอร์มอยู่บ่อยครั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจพบของเจ้าหน้าที่

2. การก่อการร้ายที่ขยายตัวจากความเชื่อด้านเชื้อชาติและศาสนา ไปสู่ประเด็นอื่น เช่น แนวคิดทางการเมือง และความไม่พอใจในสังคม เนื่องจากมูลเหตุที่หลากหลายขึ้นก็ส่งผลให้ความเสี่ยงจากการก่อการร้ายและแนวทางการแก้ไขปัญหามีความซับซ้อนยิ่งขึ้น

3. การขยายพื้นที่ของกลุ่มก่อการร้าย โดยมองว่า (1) การเดินทางระหว่างประเทศที่สะดวกมากขึ้น (2) ช่องทางในการเผยแพร่แนวคิดที่หลากหลายและเชื่อมโยงอย่างไร้พรมแดนด้วยอินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชันแปลภาษา ผสมกับ (3) อุดมการณ์และมูลเหตุจูงใจ

ที่หลากหลายมากขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งจากความขัดแย้งระหว่างประเทศที่จะยังคงเป็นมูลเหตุจูงใจหลักที่ทำให้เกิดการก่อการร้าย รวมทั้งความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศและกระแสความเกลียดชังบุคคลต่างเชื้อชาติและศาสนาที่ขยายตัวในหลายประเทศ จะยังคงถูกกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มผู้นิยมแนวคิดรุนแรงขู่ว่าจัดหยาบยบายมากระต้นสมาชิกและผู้สนับสนุนให้เคลื่อนไหวก่อเหตุ ทั้งผ่านช่องทางออนไลน์และทางกายภาพ เห็นได้จากกรณีอิหร่านและประเทศคู่ขัดแย้งที่จะยังคงต้องติดตามเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

ในด้านอุปสรรคและข้อจำกัดของการแก้ไข/ป้องกันปัญหากลุ่มก่อการร้ายของไทย ได้แก่ข้อจำกัดหลักในตอนนี้ จะเป็นการปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายที่มีถูกวิจารณ์ว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงทำให้ไทยยังคงต้องใช้กฎหมายที่มีอยู่เดิมและบางครั้งยังคงพบปัญหาด้านข้อบังคับ/ระเบียบที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและสถานการณ์ อาทิ การควบคุมตัวโดยไม่มีหมายศาล การสกัดกั้น FTFs ที่ไทยยังไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ รองลงมาคือ การปรับปรุงการควบคุมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อเหตุ และการขอความร่วมมือจากภาคประชาชน/ภาคเอกชน ซึ่งปัจจุบัน หน่วยปฏิบัติยังเผชิญกับข้อจำกัดหลายอย่าง ทั้งการไม่ยอมให้ความร่วมมือเนื่องจากห่วงกังวลภาพลักษณ์ หรือไม่ไว้วางใจหน่วยงานราชการ อีกทั้งยังถูกกดดันจากต่างประเทศในการส่งตัวผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาก่อการร้าย ซึ่งแท้จริงแล้วอาจเป็นบุคคลที่ประเทศเหล่านั้นต้องการตัวจากปัญหาทางการเมืองภายในประเทศหรือการเมืองระหว่างประเทศ

สำหรับแนวทางการปรับปรุงมาตรการหรือมาตรการที่ควรดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันดับแรก คือ การร่วมกันหารือเพื่อปรับปรุงกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายอย่างจริงจังและการสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนว่า การจัดทำกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายมิได้เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่มีไว้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไข ป้องกัน และสกัดกั้นการก่อการร้ายที่ยังเป็นภัยคุกคามสำคัญของไทย รองลงมาคือ การควบคุมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อเหตุ เพื่อสกัดกั้นการแสวงประโยชน์ นอกจากนี้ การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เท่าทันกับการแสวงประโยชน์จากเทคโนโลยีของกลุ่มก่อการร้ายและผู้สนับสนุน ขณะเดียวกันจำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนทั่วไปในทราบถึงภัยคุกคามจากการก่อการร้ายว่าไม่ใช่เรื่องไกลตัว และควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการช่วยกันเป็นหูเป็นตาแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบสิ่งผิดปกติ

พลตรี ทนงศักดิ์ ตันนารัตน์ รองผู้บัญชาการ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย ให้ความเห็นว่า การก่อการร้ายในปัจจุบันมีความแตกต่างกับการก่อการร้ายในอดีต โดยความแตกต่างที่เห็นอย่างชัดเจนคือ โครงสร้างของกลุ่มก่อการร้าย ในอดีตมีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน ตั้งแต่หัวหน้ากลุ่มไปจนถึงระดับปฏิบัติการ สามารถระบุได้ชัดเจนว่าใครทำหน้าที่ใด ปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายมีโครงสร้างที่ซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากมีสมาชิกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งกลุ่มสาขาและมีข่ายงานแฝงตัวอยู่ในหลายพื้นที่ทั่วโลก ด้านการเผยแพร่แนวคิด ในอดีตต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความคุ้นเคย ก่อนจะชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มได้ แต่ปัจจุบันกลุ่ม ก่อการร้ายเผยแพร่แนวคิดได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีช่องทางสื่อสารหลากหลายขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทั้งเพื่อการเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์ และชักชวนสมาชิกใหม่

สำหรับรูปแบบการก่อเหตุ ในอดีตสามารถคาดการณ์ได้ เช่น การจับตัวประกัน การบุกยึดพื้นที่ ซึ่งทำให้ทางการมีเวลาคิดไตร่ตรองหาวิธีแก้ไขสถานการณ์และหาแนวทางป้องกันการก่อเหตุได้ แต่ในปัจจุบัน รูปแบบการก่อเหตุเป็นการผสมผสานระหว่างการใช้อาวุธหนัก อาวุธปืน และการใช้อาวุธที่จัดหาได้ง่าย อาทิ มีด ระเบิดแสวงเครื่อง ปืนประดิษฐ์ นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายยังนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในการก่อเหตุมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การใช้โดรน การใช้อาวุธชีวภาพ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการก่อเหตุในปัจจุบัน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถป้องกันการก่อเหตุได้อย่างทันทั่วทั้งที่เป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายก็เปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน ในอดีตกลุ่มก่อการร้ายเน้นโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ และยึดอาวุธไปใช้ในการก่อเหตุ ในปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายเปราะบางตกเป็นเป้าหมายโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายมากขึ้น

สำหรับสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายในปัจจุบันที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. กลุ่มก่อการร้ายใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งการใช้อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงในการก่อเหตุ ซึ่งสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงและหาทางป้องกันเหตุได้ยาก
2. รูปแบบและวิธีการของการก่อการร้ายมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เจ้าหน้าที่ต้องรู้เท่าทันกลุ่มก่อการร้ายเพื่อหาทางป้องกัน และรับยับยั้งการก่อเหตุ
3. การขยายพื้นที่ของกลุ่มก่อการร้าย ที่ไม่ได้จำกัดอยู่ในพื้นที่ขัดแย้ง แต่ขยายวงกว้างไปทั่วทุกภูมิภาค

อุปสรรคและข้อจำกัดของการแก้ไข/ป้องกันปัญหาภัยคุกคามการก่อการร้ายของไทย ซึ่งแม้ไทยจะประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งมีนโยบายและแผน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มก่อการร้าย เป็นกรอบแนวทางในการป้องกันรับมือ ตลอดจนตอบโต้วิกฤติจากการก่อการร้าย ทว่านโยบายและแผนดังกล่าวไม่ได้กำหนดโครงสร้างที่ชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่าไทยมีหน่วยปฏิบัติที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายหลายหน่วย แต่ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ควรหาหรือแนวทางเพื่อกำหนดหน้าที่รับผิดชอบหลักของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งสร้างช่องทางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารและประสานงานอย่างชัดเจน

สำหรับแนวทางการปรับปรุงมาตรการหรือมาตรการที่ควรดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มก่อการร้ายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันดับแรก คือ การหาหรือเพื่อกำหนดภารกิจและบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน รวมทั้งด้านโครงสร้างบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ งบประมาณ และควรมีกฎหมายที่รองรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อันดับต่อมา จำเป็นต้องกำหนดกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มก่อการร้ายวางมาตรการป้องกันเหตุให้แน่ชัด และปรับปรุงขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

พลตำรวจตรี วรวัฒน์ อมรวิวัฒน์ รองผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล (3) กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ความเห็นว่า การก่อการร้ายในปัจจุบันมีความแตกต่างกับการก่อการร้ายในอดีตหลายประการ โดยการก่อการร้ายในอดีตมักจะขับเคลื่อนด้วยอุดมการณ์และความเชื่อทางศาสนาหรือการเมือง โดยเผยแพร่แนวคิดผ่านโรงเรียนสอนศาสนาหรือชุมชนมุสลิม ซึ่งวิธีการดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลายาวนาน การชักชวนสมาชิกใหม่ต้องใช้การพบปะพูดคุย ต่างจากปัจจุบัน

ที่กลุ่มก่อการร้ายพึ่งพาเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์ ชักชวน สมาชิกใหม่ รวมทั้งขึ้นนำวิธีการก่อเหตุและกลุ่มเป้าหมายของการก่อเหตุ ซึ่งวิธีการดังกล่าวเข้าถึงบุคคล ได้อย่างรวดเร็ว และส่งผลให้มีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มได้ง่ายขึ้น

ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งคือ ในอดีตสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายมักเป็นผู้ชาย แต่ปัจจุบัน สมาชิกกลุ่มก่อการร้ายมีทั้งผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก นอกจากนี้ ยังมีผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง (loan actor) รวมทั้งผู้ก่อเหตุที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้าย แต่ได้รับอิทธิพลทางแนวคิดและศึกษารูปแบบการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้าย นำไปก่อเหตุเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ส่วนบุคคล

ด้านรูปแบบการก่อเหตุก็แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในอดีตกลุ่มก่อการร้ายมักใช้อาวุธปืน การลอบวางระเบิด การระเบิดฆ่าตัวตาย การยิงจรวดทำลายฐานที่มั่นของหน่วยความมั่นคง การจับตัวประกันเพื่อต่อรองให้รัฐบาลปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม โดยมีเป้าหมายการก่อเหตุเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ตำรวจ ทหาร ส่วนการก่อเหตุในปัจจุบัน กลุ่มก่อการร้ายยังพัฒนาไปใช้อาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction-WMD) และสินค้าที่ใช้ได้สองทาง (Dual Used Items-DUIs) เพื่อสนับสนุนการก่อเหตุมากขึ้น นอกจากนี้ ยังเรียกร้องให้สมาชิกในภูมิภาคต่าง ๆ หันไปใช้อาวุธที่จัดหาได้ง่ายในการก่อเหตุ อาทิ มีดสั้น อาวุธปืน เป็นต้น ส่วนเป้าหมายการก่อเหตุ ในอดีตกลุ่มก่อการร้ายมุ่งโจมตีเจ้าหน้าที่รัฐ แต่ปัจจุบันมุ่งโจมตีเป้าหมายเปราะบาง คือ ประชาชน บุคคลต่างศาสนา บุคคลต่างเชื้อชาติ

นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายในอดีตมักเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ค้าอาวุธ ข่ายงานปลอมแปลง เอกสารและเงินตรา ซึ่งเป็นเครือข่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมของกลุ่ม ขณะที่ปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายมีความเชื่อมโยงกับข่ายงานอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ทั้งด้านการจัดหาอาวุธ การปลอมแปลงเอกสาร ข่ายงานลักลอบนำพาที่ช่วยเหลือให้สมาชิกกลุ่มเดินทางไปยังพื้นที่สู้รบหรือพื้นที่เป้าหมายในการก่อเหตุ การระดมเงินทุนผ่านช่องทางออนไลน์ รวมทั้งการก่อการร้ายทางไซเบอร์

สำหรับสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายในปัจจุบันที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. กลุ่มก่อการร้ายใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น
2. รูปแบบและวิธีการของการก่อการร้ายมีความซับซ้อนมากขึ้น
3. การขยายพื้นที่ของกลุ่มก่อการร้ายมากขึ้น

การแก้ไข/ป้องกันปัญหายุคคอมพิวเตอร์การก่อการร้ายของไทย มีข้อจำกัดหลักคือ การบูรณาการด้านการข่าวที่ยังไม่เป็นรูปธรรม ทั้งทางด้านการข่าวกรองและการปฏิบัติ ที่ผ่านมามีการร่วมมือทางการข่าวจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเกิดเหตุก่อการร้ายในไทยเท่านั้น แต่ละหน่วยต่างมุ่งสืบสวนหาข่าวในประเด็นเดียวกัน ไม่ได้แบ่งหน้าที่ปฏิบัติอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานในไทยยังขาดการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ด้านโครงสร้างการทำงานของหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายในไทย จนถึงปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหลักทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการต่อต้านการก่อการร้าย ควรให้หลักดันให้มีหน่วยรับผิดชอบหลักเพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการแบ่งภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบอย่างแน่ชัด รวมทั้งมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ

สำหรับแนวทางการปรับปรุงมาตรการหรือมาตรการที่ควรดำเนินการเพื่อป้องกันการก่อการร้ายรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ประการแรก ระดับนโยบายต้องตระหนัก

ถึงความสำคัญของการต่อต้านการก่อการร้าย และสร้างกลไกด้านการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างเป็นรูปธรรม เฉพาะอย่างยิ่งกลไกเฉพาะทางที่เอื้อให้บังคับใช้กฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายในไทย ประการที่สอง ควรพิจารณาจัดตั้งคณะทำงานด้านการต่อต้านการก่อการร้าย โดยคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านภัยคุกคามการก่อการร้าย ร่วมกันหารือและวางมาตรการเกี่ยวกับขั้นตอนปฏิบัติเพื่อรับมือการก่อการร้าย ทั้งการปฏิบัติก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ

นายสรพงศ์ ศรียานงค์ ผู้ช่วยเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ รักษาการที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง ให้ความเห็นว่า การก่อการร้ายในปัจจุบันมีความแตกต่างจากการก่อการร้ายในอดีตหลายประการ อาทิ ด้านอุดมการณ์ กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State) มีอุดมการณ์คลั่งศาสนา (Religious Fanatic) ที่ต้องการก่อตั้งรัฐอิสลามในพื้นที่ตะวันออกกลาง โดยใช้แรงจูงใจทางศาสนา เช่น การบิดเบือนหลักคำสอน หรือใช้คำทำนายเป็นแรงจูงใจให้เข้าร่วมกลุ่ม และปลุกระดมให้ก่อเหตุ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มก่อการร้ายในอดีต ที่อยู่บนพื้นฐานของอุดมการณ์ทางการเมือง เช่น การต่อต้านการแพร่กระจายของค่านิยมตะวันตก การเรียกร้องการปลดแอกหรือเอกราช หรือ ก่อเหตุเพื่อเรียกร้องการปล่อยตัวสมาชิกที่ถูกคุมขัง เป็นต้น

ด้านโครงสร้าง กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยมีรูปแบบการปฏิบัติการโดยขบวนการ (Cell) ที่เป็นอิสระจากสายบังคับบัญชาส่วนกลางมากขึ้น รวมถึงมีการก่อเหตุโดยผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง (Lone actor) ซึ่งอาจไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้าย แต่ได้รับการบ่มเพาะแนวคิดจากการรับสื่อโฆษณาชวนเชื่อ หรือสื่อปลุกระดมแนวคิดความรุนแรง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มก่อการร้ายในอดีตที่มีโครงสร้างการบังคับบัญชาที่ชัดเจน

รูปแบบการปฏิบัติการ กลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมีรูปแบบการก่อเหตุที่หลากหลาย อันเป็นผลมาจากการที่ขบวนการในพื้นที่ต่าง ๆ มีอิสระในการปฏิบัติการมากขึ้น ผู้ก่อเหตุมักใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในพื้นที่ เช่น การโจมตีด้วยระเบิดแสวงเครื่อง รวมทั้ง ยังอาศัยการปลุกระดมให้คนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกก่อเหตุโดยใช้อาวุธที่หาได้ง่าย เช่น อาวุธมีด อาวุธปืน ใช้นายพาหนะพุ่งชน ทำให้การก่อเหตุมีความสลับซับซ้อนน้อยลง นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายได้แสวงประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางเผยแพร่อุดมการณ์และชักชวนสมาชิกใหม่ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีด้านการเงินในการระดมทุนสนับสนุน ทำธุรกิจผิดกฎหมาย หรือเปิดองค์กรการกุศลบังหน้าเพื่อใช้ในการระดมเงินทุนด้วย

สำหรับแนวโน้มการก่อการร้าย การก่อเหตุโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายลดลงอย่างมีนัยสำคัญ หลังจากสูญเสียพื้นที่อิทธิพลในตะวันออกกลาง และจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 อย่างไรก็ตาม ยังเกิดเหตุก่อการร้ายในพื้นที่ที่กลุ่มก่อการร้ายยังมีอิทธิพลอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น อิรัก ซีเรีย อัฟกานิสถาน หรือภูมิภาคสะฮารา (Sub-Sahara) ของทวีปแอฟริกา นอกจากนี้ยังปรากฏการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่มีแนวคิดอนุรักษนิยมสุดโต่ง (แนวคิดขวาจัด) ซึ่งมุ่งก่อเหตุต่อคนต่างศาสนาหรือต่างเชื้อชาติมากขึ้น

สถานการณ์ด้านการก่อการร้ายในปัจจุบันที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. การใช้ความรุนแรงมากขึ้น
2. กลุ่มก่อการร้ายใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น

3. การก่อการร้ายขยายตัวจากความเชื่อด้านเชื้อชาติและศาสนา ไปสู่ประเด็นอื่น เช่น แนวคิดทางการเมือง ความไม่พอใจสังคม

ในส่วนของอุปสรรคและข้อจำกัดของการแก้ไข/ป้องกันปัญหาภัยคุกคามการก่อการร้ายของไทย แม้ไทยจะมีนโยบายและยุทธศาสตร์หลายฉบับ ตลอดจนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย รวมทั้งกำหนดให้การก่อการร้ายเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา แต่เมื่อเกิดเหตุรุนแรงขึ้นในไทย เช่น เหตุระเบิดที่ศาลท้าวมหาพรหมแยกราชประสงค์ ไทยมักหลีกเลี่ยงการเรียกเหตุการณ์เหล่านั้นว่าเป็นการก่อการร้ายเนื่องจากเกรงว่าจะสร้างความแตกตื่นให้ประชาชน และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ทำให้ที่ผ่านมาการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายให้ภาคประชาชน และภาคราชการจึงเป็นไปได้อย่างจำกัด ไม่สามารถสร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ แม้ไทยจะมีหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายหลายหน่วยงาน แต่ยังไม่มีการบูรณาการหรือหน่วยงานเพื่อบูรณาการรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าวอย่างเป็นระบบ การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องอาศัยความไว้วางใจและความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในบางมิติ เช่น ในด้านการข่าว ซึ่งมีหน่วยงานด้านการข่าวหลายหน่วยงานดูแลข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการก่อการร้าย แต่มีช่องว่างในการปฏิบัติในบางมิติ เช่น หน่วยงานที่มีหน้าที่ตอบสนองต่อเหตุ ที่อาจไม่แน่ใจว่าขอบเขตหน้าที่การปฏิบัติของตนครอบคลุมภารกิจใดบ้าง

สำหรับแนวทางการปรับปรุงมาตรการหรือมาตรการที่ควรดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหการก่อการร้ายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้ไทยสามารถรับมือกับภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต เห็นควรดำเนินการดังนี้

1. เสริมสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีความรู้เท่าทันภัยคุกคามด้านการก่อการร้าย แม้จะยังไม่ใชภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทยที่มีนัยสำคัญ แต่ไทยก็มีความเสี่ยงตกเป็นพื้นที่ก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้าย การเสริมสร้างความตระหนักรู้จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจ มีสติ และมีส่วนร่วมในการเป็นหูเป็นตา แจ้งเหตุผิดปกติ หรือบริหารตนเองได้อย่างปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุ โดยอาจมีการส่งเสริมความตระหนักรู้ในทุกภาคส่วน เช่น ชุมชน ภาคการศึกษา ภาคเอกชน เป็นต้น

2. สร้างการบริหารจัดการการรับมือกับภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายอย่างเป็นระบบ ไทยอาจยังไม่จำเป็นต้องมีหน่วยงานเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายเป็นการเฉพาะ ดังเช่นในหลายประเทศที่เผชิญเหตุก่อการร้าย แต่ต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อระบุนาการกิจที่ซ้ำซ้อน แก้ไขช่องว่างในการปฏิบัติ และมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตน

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญเหตุ ควรมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุที่เท่าทันต่อรูปแบบการก่อการร้ายในปัจจุบัน รวมทั้งจัดเตรียมทรัพยากรให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ โดยมีการซักซ้อมการปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อให้การแก้ไขสถานการณ์ก่อการร้ายเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนลดความสูญเสียได้

สำหรับปัญหาและข้อจำกัดของไทยที่กระทบต่อการแก้ปัญหาการก่อการร้าย มีข้อจำกัดสำคัญที่เป็นอุปสรรคทำให้การดำเนินมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายไม่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ข้อจำกัดทางกฎหมาย โดยประเทศไทยได้บัญญัติความผิดการก่อการร้ายขึ้นโดยการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546 โดยบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายและมีการใช้หลักความร่วมมือในด้านความมั่นคงของอาเซียน โดยการให้แต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียนเข้าร่วมในอนุสัญญาอาเซียนว่า ด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายปี 2550 ซึ่งมีแนวทางร่วมกันในการที่จะเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในด้านการป้องกันการต่อต้านขัดขวางการก่อการร้ายในทุกรูปแบบ สำหรับประเทศไทยนั้นมีกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการก่อการร้ายคือ ประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่ต้องดำเนินการตามพันธกรณีที่เป็นข้อตกลงตามอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย และข้อตกลงหรือสนธิสัญญาเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมและขาดประสิทธิภาพในการปราบปรามการก่อการร้ายทั้งในประเทศ และการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการก่อการร้ายตามอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย พบว่า การกระทำอันเป็นการก่อการร้ายซึ่งเป็นการกระทำของกลุ่มบุคคลที่มีความคิดและอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน โดยนิยมใช้ความรุนแรงและมีแนวคิดในการให้ค่านิยมเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งยังไม่มี การให้ค่านิยมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทำให้มีแนวคิดและลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายแตกต่างกันออกไป เนื่องจากความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติวัฒนธรรม สังคม การเมืองการปกครอง ของในแต่ละประเทศ ทำให้ค่านิยมของการก่อการร้ายยังไม่มี ความชัดเจนและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายได้กำหนดไว้โดยให้ถือเอาค่านิยมของอนุสัญญา และสนธิสัญญา ต่าง ๆ มาใช้เป็น การกำหนดว่าการกระทำใดเป็นการก่อการร้าย ซึ่งยังไม่เป็นที่ยอมรับและผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศสมาชิก ทำให้ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกันของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน

นอกจากนั้น ข้อจำกัดทางกฎหมายยังครอบคลุมถึงขีดความสามารถของกฎหมายในการดำเนินการเพื่อป้องกันการก่อการร้าย หรือกิจกรรมที่สนับสนุนการก่อการร้าย โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุมหรือยังมีช่องโหว่ที่กลุ่มก่อการร้ายสามารถแสวงประโยชน์ได้ อาทิเช่น การควบคุมสื่อออนไลน์ ยกตัวอย่างกรณีสื่อออนไลน์ที่สนับสนุนกลุ่ม IS พยายามเผยแพร่ข่าวสารอ้างว่ามีเครือข่ายกลุ่ม IS ในไทย โดยระหว่าง 7-10 มกราคม 2565 Al Nbiras News Agency สื่อของผู้สนับสนุนกลุ่ม Islamic State (IS) เผยแพร่ข่าวสารที่ระบุว่า เป็นความเคลื่อนไหวของเครือข่ายกลุ่ม IS ในไทยถึง 4 ครั้ง ได้แก่ 1) เมื่อ 7 มกราคม 2565 เผยแพร่คลิปวิดีโอที่คนเหตุลอบวางระเบิดรถยนต์บรรทุกทหาร ที่อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยอ้างว่าเป็นการก่อเหตุลอบวางระเบิดของผู้สนับสนุนกลุ่ม IS ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 2) เมื่อ 7 มกราคม 2565 เผยแพร่คลิปวิดีโอที่คนเหตุซุ่มโจมตีชุดปฏิบัติการทหาร ที่อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส เมื่อ 3 มกราคม 2565 โดยอ้างว่าเป็นปฏิบัติการของผู้สนับสนุนกลุ่ม IS 3) เมื่อ 10

มกราคม 2565 เผยแพร่คลิปวิดีโอที่มียภาพ ชายในชุดพราง 4 คน พร้อมเสียงและคำบรรยายภาษาอังกฤษ อ้างเป็นนักรบกลุ่ม IS ในไทยและข่มขู่สังหารนายกรัฐมนตรีของไทย โดยนำคลิปกลุ่มนักรบชาวเซเชนที่ประกาศสวามิภักดิ์ต่อกลุ่ม IS มาแก้ไขและดัดแปลง และ 4) เมื่อ 10 มกราคม 2565 เผยแพร่คลิปวิดีโอที่มียภาพขององค์การปลดปล่อยสหปัตตานี (Patani United Liberation Organization-PULO) ซึ่งเป็นภาพการฝึกร่างกายและอาวุธ โดยอ้างว่าเป็นกิจกรรมของเครือข่ายกลุ่ม IS ในไทย นอกจากนี้ SITE Intelligence เว็บไซต์ที่รายงานความเคลื่อนไหวทางออนไลน์ของกลุ่มก่อการร้ายได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเผยแพร่ต่อในวันเดียวกัน

จากการตรวจสอบ พบว่า Al Nbiras News Agency เป็นสื่อของกลุ่มผู้สนับสนุน IS ที่เผยแพร่ข่าวสารผ่านแอปพลิเคชัน Telegram TamTam และ Rocket.Chat ส่วนข้อมูลที่นำมาเผยแพร่เป็นการดำเนินการของบุคคลกลุ่มเดียว ซึ่งก่อนหน้านี้ เคยเผยแพร่คลิปวิดีโอที่มียภาพการถอดประกอบอาวุธปืน อ้างว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม IS สาขาจังหวัดเอเชียตะวันออกเฉียง (Islamic State East Asia Province-ISEAP) และสามารถติดต่อกับสมาชิกกลุ่ม IS ชาวเอเชียกลางได้ แต่ตามข้อเท็จจริง กลุ่มคนดังกล่าวเคลื่อนไหวเฉพาะทางออนไลน์ โดยนำคลิปและรูปภาพของกลุ่มก่อการร้ายในต่างประเทศและกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) ซึ่งเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ต มาตัดต่อ ดัดแปลง และใส่ข้อความหรือคำบรรยายเพิ่มเติม เพื่อบิดเบือนให้เข้าใจว่าเป็นความเคลื่อนไหวของกลุ่ม IS ที่ปฏิบัติการและมีฐานอยู่ในไทย ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงได้เข้าดำเนินการต่อบุคคลที่ผลิตข้อมูลบิดเบือนแล้ว ซึ่งบุคคลดังกล่าวไม่เคยฝึกอาวุธหรือดำเนินกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรงในการสนับสนุนกลุ่ม IS และไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะก่อเหตุตามที่กล่าวอ้าง

จากกรณีนี้ ทำให้เห็นได้ว่าการที่สื่อออนไลน์ที่สนับสนุนกลุ่ม IS เผยแพร่ข่าวสารแอบอ้างว่าเป็นเครือข่ายกลุ่ม IS ในไทย อาจกระทำเพื่อดึงดูดให้ชาวไทยสนใจ สนับสนุน และเข้าร่วมอุดมการณ์กับกลุ่ม IS มากขึ้น ขณะที่สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังเป็นประเด็นที่มักถูกแสวงประโยชน์ เพื่อใช้สร้างภาพว่ามีศักยภาพในการก่อเหตุ ใช้สร้างจุดสนใจและแสวงหาการสนับสนุนจากกลุ่มก่อการร้ายในต่างประเทศ ทั้งนี้ แม้จะพิสูจน์ทราบแล้วว่า ผู้ผลิตและเผยแพร่สื่อไม่มีศักยภาพพอที่จะก่อเหตุรุนแรงตามที่กล่าวอ้าง อย่างไรก็ตาม หากเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ข้อมูลในลักษณะนี้ได้อีก อาจทำให้กลุ่มก่อการร้ายและผู้สนับสนุนที่ได้รับข่าวสาร เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม IS เกิดความสนใจพยายามสร้างความเชื่อมโยง และสนับสนุนความเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นจริงได้เช่นกัน กรณีข้างต้นจึงเป็นข้อสังเกตว่า ไทยยังไม่มีกฎหมายที่ครอบคลุมถึงการเผยแพร่ข้อมูลที่อาจเป็นการยุยง กระตุ้น หรือสร้างให้เกิดแนวคิดรุนแรง จึงไม่สามารถดำเนินการป้องกันและยับยั้งการกระทำดังกล่าวได้ด้วยการใช้กฎหมาย สามารถกระทำได้เพียงการใช้มาตรการทางข่าว ซึ่งไม่สามารถป้องปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

การกำหนดแนวทางการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการก่อการร้าย พบว่าการออกกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายขึ้นมาเป็นกฎหมายเฉพาะเป็นส่วนสำคัญในการป้องกัน ระงับยับยั้งการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น โดยมีข้อเสนอในการปรับปรุงร่างกฎหมายโดยมีขอบเขต

ดังนี้ หมวด 1 นิยามของการก่อการร้าย หมวด 2 ประเภทของการก่อการร้าย ควรกำหนดขอบเขตของการกระทำอันเป็นความผิดฐานก่อการร้าย โดยกำหนดลักษณะความผิดฐานก่อการร้ายให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดบางลักษณะ โดยเฉพาะการกระทำในลักษณะของการพยายามให้เกิดเหตุก่อการร้าย เช่น การเตรียมการ การแสดงเจตนา การชักชวนหรือกระตุ้นให้เกิดการก่อการร้าย การปลอมเอกสารแนบคิดรุนแรง การระดมทุน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ควรกำหนดฐานความผิดของการก่อการร้ายให้แยกจากประเด็นทางการเมือง

นอกจากนั้น ควรกำหนดความผิดฐานก่อการร้ายเพื่อให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกับความผิดฐานอื่น ซึ่งง่ายต่อการเข้าใจและนำไปบังคับใช้ให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย บทกำหนดโทษ โดยแยกบทลงโทษออกเป็นแต่ละมาตรา โดยแยกแต่ละมาตราเป็นผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิด ผู้สมคบ การเตรียมการ ให้มีบทลงโทษที่แตกต่างกันไปตามความร้ายแรงของการเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดในระดับชั้นต่าง ๆ และกำหนดโทษไม่ให้กว้างเกินไปสำหรับในแต่ละมาตรา รวมไปถึงการให้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจ และขอบเขตการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพียงพอที่จะดำเนินการเพื่อป้องกันการก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้นได้ รวมทั้ง การจัดให้มีศาลพิเศษรับผิดชอบดูแลคดีเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งเป็นศาลเฉพาะที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับการก่อการร้าย ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้ายภายในประเทศและการก่อการร้ายระหว่างประเทศ ซึ่งควรมีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความคดีก่อการร้ายเพื่อใช้ในการดำเนินคดีก่อการร้าย แยกต่างหากจากคดีอาญาทั่วไป

การเพิ่มมาตรการป้องกันการก่อการร้ายในเขตเมือง โดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพสูงมาช่วยในการรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะการป้องกันเป้าหมายที่มีความเสี่ยงต่อการก่อการร้าย โดยเฉพาะเป้าหมายที่เข้าถึงได้ง่าย (Soft Target) ได้แก่

1. เทคโนโลยีในการพิสูจน์ หรือระบุเอกลักษณ์บุคคลเมื่อเข้ามาในพื้นที่ เช่น เครื่องสแกนนิ้ว สแกนใบหน้า ใช้ป้องกันผู้จะมาก่อเหตุในพื้นที่
2. ระบบบัตรอนุญาตอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่และผู้มาติดต่อป้องกันและคัดกรอง ผู้ก่อการร้ายที่มีการปลอมแปลงบัตร ลักลอบเข้ามาก่อเหตุในพื้นที่
3. เทคโนโลยีป้องกันการก่อการร้ายในพื้นที่อาคารและสถานที่ ในการควบคุมการผ่านเข้า – ออก (Access Control) ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาช่วยป้องกันการก่อการร้ายในการตรวจอาวุธ สารระเบิด วัตถุระเบิด ยาเสพติด ได้แก่
4. เครื่องตรวจหาวัตถุโลหะแบบเดินผ่าน (Walk through metal detector) เครื่องตรวจจับโลหะ แบบมือถือ (Hand held metal detector) ส่วนมากนิยมใช้ในพื้นที่ ที่ต้องการความปลอดภัยสูงต้องการความละเอียดนิยมใช้ในการตรวจหาวัตถุโลหะ ส่วนประกอบโลหะ ใช้สำหรับการป้องกันการก่อการร้ายในพื้นที่ทั่วไป และ เช่น พื้นที่อาคาร สนามบิน โรงแรมที่มีบุคคลสำคัญเข้าพัก เป็นต้น
5. เครื่องเอ็กซเรย์ (X-ray system) ระบบนี้จะตรวจหาวัตถุ 3 ชนิดหลัก ๆ เช่น สารอินทรีย์ (Organic material) สารอนินทรีย์ (Inorganic material) และโลหะต่าง ๆ โดยมากใช้ในการแยกแยะโลหะ สารที่ใช้ประกอบระเบิด สารพิษต่าง ๆ หรือแม้แต่ยาเสพติด นิยมใช้ในการป้องกันผู้ก่อการร้ายนำอุปกรณ์แยกชิ้นส่วน เพื่อหลบเลี่ยงการตรวจของเจ้าหน้าที่ มาประกอบระเบิดแสวง

เครื่องในภายหลัง ลักลอบขนยาเสพติดมาในกระเป๋าดูทาง หรือภาชนะที่ใช้บรรจุ เช่น ป้องกันการก่อการร้ายในพื้นที่สนามบิน โรงแรม งานประชุมสัมมนาสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

6. ระบบ AI CCTV ผสม Alert – Alarm ใช้ระบบในการให้ AI ประมวลผลคู่กับกล้อง CCTV ระบบการแจ้งเตือนจะแจ้งเตือนไปยังศูนย์ควบคุม ในกรณีบุคคล หรือสิ่งไม่พึงประสงค์เข้าในอาคาร หรือพื้นที่ที่กำหนด นิยมใช้ในพื้นที่เปิด พื้นที่สาธารณะในการป้องกันการก่อการร้ายในพื้นที่ เช่น คนร้ายนำกระเป๋าระเบิดที่บรรจุระเบิดแสงเครื่องมาวางทิ้งไว้ก่อนหลบหนี ซึ่งระบบแจ้งเตือนจะส่งสัญญาณไปยังศูนย์ควบคุมหากเกิดการนำสิ่งของมาทิ้งไว้เกินเวลาที่กำหนด ตัวอย่างเช่น การนำกระเป๋าระเบิดไปวางที่หน้าศาลพระพรหม หน้าโรงแรมเอราวัณ ซึ่งหากใช้เทคโนโลยีนี้จะช่วยป้องกันการก่อเหตุได้

7. เทคโนโลยีป้องกันการก่อการร้ายในพื้นที่อาคาร โดยการป้องกัน/ควบคุมพื้นที่มียานพาหนะเข้า – ออก

7.1 ระบบกล้องตรวจจับภาพใต้ท้องรถ (Under Vehicle Surveillance System : UVSS) มีคุณสมบัติสำคัญในการป้องกันการก่อการร้ายโดยใช้วัตถุระเบิด หรือวัตถุต้องสงสัยซุกซ่อนไว้ใต้ท้องรถ เพื่อใช้ในการเข้าไปก่อเหตุในพื้นที่อาคารจอด หรือสถานที่แห่งนั้น ใช้ป้องกันการก่อการร้ายสำหรับพื้นที่อาคารจอดรถที่มีปริมาณการที่จอดรถจำนวนมาก เช่น อาคารจอดรถในพื้นที่สนามบิน , ห้างสรรพสินค้า, โรงแรม เป็นต้น

7.2 เทคโนโลยีการอ่านและจดจำป้ายทะเบียน (Licence Plate Recognition) ใช้ในการตรวจจับป้ายทะเบียนคนร้าย หรือรถยนต์ต้องสงสัยที่นำมาใช้ในการก่อเหตุในพื้นที่สำคัญ หรือพื้นที่ที่ได้รับการแจ้งเตือน โดยในกรณีดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการป้องกันการก่อการร้ายที่คนร้าย โจรกรรมรถแล้วนำไปใช้ในการก่อเหตุเพื่อหลบหนี หลังเกิดเหตุ หรือใช้รถไปทำเป็นคาร์บอมบ์ จักรยานดับบอมบ์ เช่น กรณีการก่อการร้ายพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ คนร้ายมักปล้นขโมย รถยนต์ จากพื้นที่อื่นไปใช้ทำคาร์บอมบ์ เพื่อทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือสร้างสถานการณ์

8. เทคโนโลยีในการบริหารจัดการภาพรวมของการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสำหรับผู้บริหาร ด้วยการให้ระบบศูนย์ควบคุมสั่งการ (Security Operation Center : SOC) เป็นเทคโนโลยีให้บริการจัดก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย ใช้ในบริหารจัดการ และควบคุมสั่งการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การตอบโต้เหตุฉุกเฉิน หรือบริหารจัดการในภาวะวิกฤต โดยมักจะเป็นสถานที่ในการรวบรวม ประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ มักจะมีผู้เชี่ยวชาญ หรือชำนาญในการด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีในการรักษาความปลอดภัยประจำการ มีระบบการติดต่อสื่อสารและการควบคุมสั่งการระหว่างหน่วยงาน มีช่องทางในการรับส่ง ข่าวสารหรือข้อมูลที่ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ การแจ้งเตือน การส่งข้อมูลคนร้ายเพื่อให้สามารถติดตามจับกุมได้อย่างรวดเร็ว เช่น วิทยุสื่อสารระบบ Trunk Radio ที่ช่วยสนับสนุนในการติดต่อสื่อสารสามารถส่งได้ทั้งภาพและเสียง ช่วยระบุตำแหน่งที่ชัดเจน , ระบบติดตามตัวผู้ต้องสงสัย หรือก่อการร้าย (Tracking) เป็นต้น

จากการศึกษาที่ผ่านมาเห็นได้ว่าการก่อการร้ายส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเขตเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น ดังนั้น การเสริมสร้างความมั่นคงเมืองจากการก่อการร้ายจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยสิ่งที่จะต้องตระหนักอย่างมากก็คือ การออกแบบสิ่งแวดล้อมจะต้องไม่ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่

ในเมืองเกิดความรู้สึกต่อต้าน ด้วยปัญหาที่เมืองถูกทำให้เป็นเสมือนป้อมทหาร จนการป้องกันนี้เป็นการทำลายชีวิตความเป็นปกติของชีวิตผู้คนโดยทั่วไป ทั้งยังต้องตระหนักอีกด้วยว่าการออกแบบเมืองในมิติด้านความมั่นคงนั้น จะต้องยอมรับในความเป็นบริบทและคุณลักษณะของพื้นที่สาธารณะของความเป็นเมือง มาตรการป้องกันการก่อการร้ายในอนาคตคือ การออกแบบสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเข้มแข็งโดยสร้างหลักประกันพื้นฐานของการป้องกันเมือง (Urban protection) ที่มีนัยโดยตรงถึงการป้องกันชีวิตทรัพย์สิน และอาคารสถานที่ในพื้นที่เมือง และที่สำคัญการกระทำเช่นนี้คือการป้องกันชีวิตของความเป็นเมืองจากความรุนแรงในโลกสมัยใหม่ อีกนัยหนึ่งของการออกแบบเช่นนี้คือการสร้างความมั่นคงเมือง (Urban security) ที่ไม่ได้เน้นเฉพาะภัยคุกคามจากการก่อการร้ายเท่านั้น หากเมืองสมัยใหม่ทั่วโลกและเมืองใหญ่ของโลกยังต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากอาชญากรรม การออกแบบสิ่งแวดล้อมใหม่จึงเป็นความหวังอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้เมืองในยุคโลกาภิวัตน์มีความเข้มแข็งที่จะรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าวได้ในทั้งสองบริบท และในอนาคตอาจจะต้องรวมถึงการออกแบบสิ่งแวดล้อมของความเป็นเมืองให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามจากภัยธรรมชาติอีกด้วย ฉะนั้น ภายใต้เงื่อนไขของความเปลี่ยนแปลงในความเป็นโลกาภิวัตน์และการขยายตัวของเมือง (Global Urban ization) ในโลกปัจจุบัน การออกแบบเมืองในมิติความมั่นคงสมัยใหม่จึงเป็นความท้าทายทั้งต่อนักวิชาการและผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนั้น การวางแผนทางและมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายในอนาคตควรคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของอุดมการณ์และโครงสร้างของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งจากการเกิดขึ้นของผู้ก่อการร้ายที่เกิดจากภายในประเทศ (Homegrown terrorism) ซึ่งไม่ได้มีวัตถุประสงค์ของการก่อการร้ายเพียงเรื่องอุดมการณ์ทางศาสนาเพียงด้านเดียว แต่ยังเกิดจากความไม่พอใจสังคมหรือต้องการตอบโต้สังคม รวมไปถึง การปฏิบัติการของบุคคลคนเดียว (Lone actor Terrorism) หรือหมาป่าตัวเดียว (Lone Wolf) โดยผู้ก่อเหตุในแบบแผนนี้รับอุดมการณ์และความเชื่อของขบวนการใดขบวนการหนึ่ง แต่ปฏิบัติการของพวกเขาไม่มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นปฏิบัติการที่กระทำในนามขององค์กรนั้นโดยตรง ปฏิบัติการแบบหมาป่าตัวเดียวสะท้อนให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงขององค์กรในการก่อการร้าย ซึ่งในอดีตการจัดความสัมพันธ์ขององค์กรมีลักษณะเหมือนการจัดหน่วยทหาร คือมีสายการบังคับบัญชาแบบจัดลำดับชั้น (Hierarchical command) หรือเป็นองค์กรในแนวดิ่ง (Vertical organization) ปฏิบัติการความรุนแรงจึงอยู่ภายใต้การควบคุมและสั่งการขององค์กร ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดเหตุแล้วองค์กรจะเป็นผู้แถลงความรับผิดชอบและเป็นการยืนยันว่าเหตุการณ์นั้นเกิดจากผู้ปฏิบัติที่อยู่ในองค์กรนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ข้อเรียกร้องขององค์กรมีน้ำหนักในการต่อรองกับรัฐบาลมากขึ้นด้วย

แต่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 การก่อการร้ายมีการเปลี่ยนแปลงการจัดองค์กรโดยมีลักษณะหลวม สายการบังคับบัญชาไม่เข้มงวดแบบเดิม หรือมีลักษณะเป็นองค์กรในแนวนอน (Horizontal organization) ทำให้เกิดองค์กรที่เป็นเสมือนองค์กรชั้นนำการเคลื่อนไหว แต่ไม่ใช่ศูนย์ควบคุมทางยุทธการ ดังนั้น องค์กรชั้นนำจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อบ่งบอกถึงทิศทางทางเดินในอนาคตแต่ไม่ใช่การสั่งการในแบบเดิม ซึ่งความเปลี่ยนแปลงนี้จะทำให้ชุดปฏิบัติการมีความเป็นอิสระมากขึ้น โดยชุดเหล่านี้ถูกเรียกว่าเซลล์ (The cell) โดยเซลล์ชุดต่าง ๆ จะแยกจากกันเด็ดขาดและมักจะฝังตัวอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพื่อรอเวลาปฏิบัติการหรือเป็นเสมือนดังเซลล์ที่หลับใหล (Sleepers cell) ทำให้การจับกุมเซลล์หนึ่งอาจจะไม่กระทบกับเซลล์อื่น ๆ เพราะเซลล์ ถูกแยกและ

เป็นอิสระจากกัน ทำให้สามารถปกปิดตัวเองและรอดพ้นจากการทำลายจากฝ่ายรัฐได้อีก นอกจากนี้ การเกิดองค์กรแนวนอนในแบบขบวนการที่ไม่มีผู้นำ (Leaderless movements) ยังรองรับด้วยการขยายอุดมการณ์และความเชื่อของขบวนการก่อการร้ายผ่านสื่อสมัยใหม่ ส่งผลให้ คนส่วนหนึ่ง นำพาตัวเองไปเชื่อมต่อทางความคิดและอุดมการณ์ โดยมีได้มีนัยว่าพวกเขาต้องเป็นสมาชิกขององค์กรนั้น ทำให้คนเหล่านี้กลายเป็นผู้ปฏิบัติการอิสระ ที่สามารถตัดสินใจก่อเหตุได้เองกลายเป็นหมาป่าตัวเดียว หรือ Lone Wolf ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเทคโนโลยีปฏิบัติการอิสระแบบ Lone Wolf จึงเกิดขึ้นได้ง่ายในทุกพื้นที่

สรุป

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมทั้งวิวัฒนาการความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายหรือมาตรการให้รองรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการก่อเหตุที่มีความหลากหลายมากขึ้น ครอบคลุมถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการก่อการร้าย รวมไปถึงการสร้างทัศนคติความเกลียดชังที่ไม่มีเหตุผลและแนวคิดสุดโต่งต่าง ๆ นอกจากนั้น สถานการณ์ COVID-19 ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบ่มเพาะผู้นิยมแนวคิดรุนแรงขวาจัดเพิ่มมากขึ้นในประเทศ โดยส่วนใหญ่ใช้เวลาที่ต้อง lock down อยู่ที่บ้านในการเสพสื่อออนไลน์ของกลุ่มก่อการร้ายหรือกลุ่มที่เผยแพร่สื่อเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง จนสามารถกล่อมเกลียดตัวเองให้เป็นคนที่ยินยอมการใช้ความรุนแรงได้ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่มีสถิติการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงสูงขึ้นในบางประเทศ ปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายยังขยายแนวคิดรุนแรงสู่กลุ่มเยาวชนผ่าน Platform Social Media ที่ เช่น Facebook Instagram และ TikTok ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนในวงกว้างได้ ทำให้การสื่อสาร Online เหล่านี้ถูกกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มผู้นับถือศาสนาที่มีแนวทางรุนแรงใช้เป็นสื่อเพื่อดึงเยาวชนให้เข้าร่วมอุดมการณ์อีกทางหนึ่ง

ในส่วนของความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่อต้านการก่อการร้ายของหน่วยงานไทย มีความเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับสถานการณ์ก่อการร้ายในปัจจุบัน ที่มีความแตกต่างกับการก่อการร้ายในอดีตหลายประการ ทั้งเรื่องอุดมการณ์และความเชื่อที่เป็นมูลเหตุจูงใจมีความหลากหลายมากขึ้น การจัดตั้งมีความเป็นองค์กรหรือจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการน้อยลง ไม่มีการรวมตัวกันอย่างชัดเจน กระจ่ายตัวกันไปในทุกภูมิภาค รวมทั้ง การก่อการร้ายในปัจจุบันใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งเป็นเครื่องมือในการก่อเหตุรุนแรงโดยตรง และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการก่อการร้ายให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายในปัจจุบันที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ 1) กลุ่มก่อการร้ายใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น 2) การก่อการร้ายที่ขยายตัวจากความเชื่อด้านเชื้อชาติและศาสนา ไปสู่ประเด็นอื่น เช่น แนวคิดทางการเมือง และความไม่พอใจในสังคม และ 3) การขยายพื้นที่ของกลุ่มก่อการร้าย ทั้งทางกายภาพและพื้นที่ในโลกออนไลน์โดยการช่องทางในการเผยแพร่แนวคิดที่หลากหลายและเชื่อมโยงอย่างไร้พรมแดนด้วยอินเทอร์เน็ต

สำหรับข้อจำกัดในการต่อต้านการก่อการร้ายของไทย ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่ากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ ยังไม่ทันสมัย และยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรับมือกับการก่อการร้ายในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีประเด็นข้อจำกัดด้านการปรับปรุงการควบคุมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อเหตุ การสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชน/ภาคเอกชน รวมทั้ง โครงสร้างการทำงานของหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายในไทย ที่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหลักทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายที่ควรให้ผลักดันให้มีหน่วยรับผิดชอบหลักเพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการแบ่งภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบอย่างแน่ชัด รวมทั้งมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้วย

สำหรับการกำหนดแนวทางการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 เห็นว่าควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถใช้ในการป้องกันการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีส่วนช่วยในการปรับปรุงมาตรการรักษาความปลอดภัย เพื่อป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้น รวมไปถึง การเสริมสร้างความมั่นคงเมืองจากการก่อการร้าย การวางแผนทางต่อต้านการก่อการร้ายในอนาคตโดยเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของอุดมการณ์และโครงสร้างของกลุ่มก่อการร้าย และการให้ความสำคัญกับการป้องกันเยาวชนที่จะถูกกล่อมเกลามาให้เข้าร่วมกับแนวทางรุนแรง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยพบว่า สถานการณ์การก่อการร้ายในต่างประเทศในทศวรรษ 2020 มีแนวโน้มทวีความรุนแรง โดยทั้งกลุ่ม Islamic State (IS) และกลุ่ม Al-Qaeda (AQ) และสาขา ยังคงเป็นภัยคุกคามหลักของโลก รวมทั้งต่อไทย เนื่องจากมีศักยภาพด้านการปฏิบัติการ มีเจตนาในการก่อเหตุต่อเป้าหมาย และเน้นการเคลื่อนไหวและก่อเหตุในพื้นที่อิทธิพลอย่างต่อเนื่อง ทั้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง แอฟริกา และเอเชียใต้ ขณะเดียวกัน กลุ่มก่อการร้ายที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างประเทศยังคงมุ่งก่อเหตุต่อผลประโยชน์ของประเทศคู่ขัดแย้งทั่วโลก เฉพาะอย่างยิ่งต่อสหรัฐอเมริกา อิสราเอล และซาอุดีอาระเบีย เช่นเดียวกับผู้นิยมแนวคิดรุนแรงขวาจัด ที่เป็นภัยคุกคามลำดับต้นของชาติตะวันตก อาทิ ในสหรัฐอเมริกา เยอรมนี ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร สวีเดน นอร์เวย์ ออสเตรเลีย สะท้อนจากการตรวจพบการวางแผนเตรียมการและการก่อเหตุหลายกรณี โดยผู้ก่อเหตุส่วนใหญ่เป็นเยาวชนและบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงด้วยตนเองจากช่องทางออนไลน์

นอกจากนี้ ความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย ทั้งทางกายภาพและช่องทางออนไลน์ ที่มีพัฒนาการแตกต่างจากในอดีต ทั้งโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกลุ่มที่เคยมีความชัดเจนปรับเปลี่ยนเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อน มีกลุ่มสาขาและข่ายงานย่อยทั่วโลก ส่วนรูปแบบการก่อเหตุที่เคยง่ายต่อการคาดการณ์ เช่น การจับตัวประกัน การบุกยึดพื้นที่ ปรับเปลี่ยนมาเป็นการก่อเหตุโดยผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง (Lone actor) หรือกลุ่มปฏิบัติการขนาดเล็ก (Small cell) ที่มีการใช้อาวุธหนัก อาทิ ระเบิด อาวุธปืน และอาวุธที่จัดหาได้งาน อาทิ มิด ขวาน ระเบิดแสวงเครื่อง ปืนประติษฐ์ โดยเน้นการใช้วิธีการก่อเหตุตามทักษะความเชี่ยวชาญหรือความถนัด อาทิ การลอบวางระเบิด การกราดยิง การใช้อาวุธมีดไล่แทง การใช้ระเบิดฆ่าตัวตาย ขณะเดียวกัน สตรียังมีบทบาทในการก่อการร้ายมากขึ้น จากเดิมที่เป็นฝ่ายสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ได้เปลี่ยนมาเป็นผู้ก่อเหตุมากขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายยังมีความเชื่อมโยงกับข่ายงานอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ทั้งการจัดหาอาวุธ การปลอมแปลงเอกสาร ข่ายงานลักลอบนำพาที่ช่วยเหลือให้สมาชิกเดินทางไปยังพื้นที่สู้รบหรือพื้นที่เป้าหมายในการก่อเหตุ และการระดมเงินทุนผ่านช่องทางออนไลน์

กลุ่มก่อการร้ายในทศวรรษที่ 2020 ยังคงมุ่งแสวงหาประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อใช้ในการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่อง เฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อสังคมออนไลน์ที่มีหลากหลาย เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร โฆษณาชวนเชื่อ กล่อมเกล้าแนวคิดรุนแรง ชักชวนสมาชิก ชี้นำวิธีก่อเหตุและเป้าหมาย แสดงการฝึกยุทธวิธี ติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเพื่อวางแผนและกระตุ้นผู้สนับสนุนให้ก่อเหตุ แทนการชักชวนและพบปะกันโดยตรง รวมทั้งได้ปรับเปลี่ยนแพลตฟอร์มอยู่บ่อยครั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจพบของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อสนับสนุนการก่อเหตุ อาทิ โดรน เครื่องพิมพ์ 3 มิติ (3D-printing) เพื่อผลิตอาวุธก่อเหตุ เฉพาะอย่างยิ่งอาวุธปืน มิด และดาบ ตลอดจนการระดมเงินทุนด้วยสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น สกุลเงินดิจิทัล ที่ยากแก่การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ แม้ว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่จะมีบทบาทในการก่อการร้ายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การโจมตีทางไซเบอร์ของกลุ่มก่อการร้ายยังคงเป็น

ประเด็นที่ต้องติดตามเฝ้าระวัง แม้ยังไม่ปรากฏการก่อเหตุ แต่กรณีผู้สนับสนุนกลุ่ม IS ในอินโดนีเซีย ที่กระตุ้นให้ผู้สนับสนุนรุ่นใหม่เรียนภาษาคอมพิวเตอร์หรือการเขียนโปรแกรม (coding) เพื่อใช้ในการโจมตีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพิ่มความเสี่ยงที่การโจมตีทางไซเบอร์โดยกลุ่มก่อการร้าย อาจเกิดขึ้นได้ในระยะถัดไป

สำหรับไทย แม้ไม่ปรากฏเหตุก่อการร้ายตั้งแต่ปี 2559 และไม่พบว่ามีบุคคลในไทยเป็นสมาชิกหรือเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้าย แต่ปรากฏข้อห่วงกังวลต่อสถานการณ์การก่อการร้ายในไทย ในทศวรรษ 2020 ดังนี้

1. ความพยายามของกลุ่ม IS ในการขยายอิทธิพลและสร้างความเชื่อมโยงไปยังพื้นที่อื่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงไทย เฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงบุคคลในท้องถิ่นหรือการแสวงประโยชน์จากสถานการณ์ในพื้นที่ อาทิ เหตุรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) เพื่อดึงดูดนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters: FTFs) และสมาชิกใหม่ ด้วยการเผยแพร่คลิปวิดีโอทัศนและโฆษณาชวนเชื่ออ้างว่าเหตุโจมตีใน จชต. เป็นปฏิบัติการของชายงาน IS ในไทย นอกจากนี้ โฆษณาชวนเชื่อดังกล่าวยังทำให้ชาวไทยบางส่วนสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่ม IS เฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ต้องการมีบทบาทเป็นที่ยอมรับในสังคม แต่อาจขาดวิจารณญาณในการไตร่ตรอง จนเสี่ยงกลายเป็นเป้าหมายหลักในการชักชวนของกลุ่มก่อการร้าย โดยอาจจับเอาแนวคิดหรืออุดมการณ์ หรือเลียนแบบวิธีการของกลุ่มก่อการร้าย และนำมาใช้ก่อเหตุในพื้นที่ของตนเองได้

2. ไทยยังคงเสี่ยงถูกใช้เป็นเส้นทางผ่านหรือเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการเดินทางข้ามประเทศกลับเข้าสู่ภาวะปกติภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 คลี่คลาย เนื่องจากในอดีตไทยเคยถูกใช้เป็นทางผ่านและแหล่งอำนวยความสะดวกของผู้สนับสนุนกลุ่ม IS ที่ต้องการเดินทางไปอิรักและซีเรีย เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เอกสารเดินทาง และเป็นสถานที่พบปะของชายงานกลุ่มก่อการร้าย อีกทั้งไทยยังคงเป็นพื้นที่ก่อเหตุโจมตีต่อฝ่ายตรงข้ามหลายกรณี

สรุป

ท่ามกลางภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงจากหลายปัจจัย อาทิ การปรับโครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้าย การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ก่อเหตุและสนับสนุนกิจกรรมการก่อการร้าย การเผยแพร่แนวคิดรุนแรงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ไทยยังคงต้องเผชิญกับข้อจำกัดของการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้าย ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การขาดกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายโดยตรง แม้ไทยจะมีนโยบายและยุทธศาสตร์หลายฉบับ ตลอดจนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย รวมทั้งได้กำหนดให้การก่อการร้ายเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ไทยไม่มีกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายโดยตรง เมื่อเกิดเหตุ จึงเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายยาเสพติด พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ.2556 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ทำให้การกำหนดความผิดฐานก่อการร้ายขาดความชัดเจน

เข้าซ้อนกับความผิดฐานอื่น ซึ่งยากต่อการเข้าใจและการนำไปบังคับใช้ให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและบทกำหนดโทษ

2. พัฒนาการของกฎหมายที่ยังไม่เท่าทันการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการก่อการร้าย
ขีดความสามารถด้านกฎหมายเพื่อป้องกันการก่อการร้ายหรือกิจกรรมที่สนับสนุนการก่อการร้ายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุมหรือยังมีช่องโหว่ที่กลุ่มก่อการร้ายแสวงประโยชน์ได้ อาทิ การดำเนินการต่อสื่อออนไลน์ที่ฝึกฝากลุ่ม IS ที่เผยแพร่แนวคิดรุนแรงและพยายามเผยแพร่ข่าวสารโดยหยิบยกเหตุก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จตล.) และอ้างว่ามีเครือข่ายกลุ่ม IS ในไทย ห้วงมกราคม 2565 ไทยยังไม่มีกฎหมายที่ครอบคลุมถึงการดำเนินคดีกรณีการเผยแพร่ข้อมูลที่อาจเป็นการยุยง กระตุ้น หรือสร้างให้เกิดแนวคิดรุนแรง จึงไม่สามารถดำเนินการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและยับยั้งการกระทำดังกล่าวได้ โดยในทางปฏิบัติหน่วยความมั่นคงสามารถกระทำได้เพียงการใช้มาตรการทางการข่าว ซึ่งไม่สามารถป้องปรามการกระทำในลักษณะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

3. ข้อจำกัดของกลไกการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายกรณีเร่งด่วน เฉพาะอย่างยิ่งนโยบายปี 2540 ซึ่งให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (นอก.) เป็นองค์กรนโยบายและอำนวยการประสานการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ และให้คณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล (อกรส.) รวมทั้งคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เมื่อได้รับแจ้งเหตุการณ์การก่อการร้าย ขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การรับมือและการแก้ไขปัญหาค่อนข้างยืดเยื้อและใช้เวลานาน ทั้งการเรียกคณะ นอก. พร้อมทั้งหัวหน้าหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ประชุมหารือเพื่อรับทราบและร่วมกันพิจารณาว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเข้าข่ายการก่อการร้ายสากล การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญห จนถึงการประชุมการปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งอาจไม่ทันการณ์

4. การขาดความตระหนักรู้ของสังคมเกี่ยวกับภัยคุกคามและผลกระทบจากการก่อการร้าย การรับรู้ของประชาชนส่วนใหญ่เกี่ยวกับภัยคุกคามและผลกระทบจากการก่อการร้ายยังคงอยู่ในวงจำกัด โดยภายหลังจากเหตุการณ์ 9/11 เหตุก่อการร้ายทั่วโลกส่วนใหญ่เกิดจากผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง (Lone actor) หรือกลุ่มปฏิบัติการขนาดเล็ก (Small cell) ซึ่งมักก่อเหตุด้วยอาวุธที่หาได้ในท้องถิ่น อาทิ ระเบิดแสวงเครื่อง อาวุธปืน อาวุธมีด และใช้วิธีการตามทักษะความเชี่ยวชาญหรือความถนัด อาทิ การลอบวางระเบิด การกราดยิง การใช้อาวุธมีดไล่แทง การใช้ระเบิดฆ่าตัวตาย ซึ่งแม้จะมีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต แต่มีจำนวนไม่มาก นอกจากนี้ สำหรับไทย ไม่ปรากฏเหตุก่อการร้ายตั้งแต่ปี 2559 และไม่พบว่ามีบุคคลในไทยเป็นสมาชิกหรือเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้าย ขณะเดียวกันก็ยังไม่พบกรณีนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters: FTFs) ใช้ไทยเป็นทางผ่านในการเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่ขัดแย้ง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ความตระหนักรู้ของสังคมเกี่ยวกับภัยคุกคาม ความเสี่ยง และผลกระทบจากการก่อการร้ายลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการกำหนดแนวทางต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายที่เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในทศวรรษ 2020 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยข่าวกรอง หน่วยความ

มั่นคง และหน่วยบังคับใช้กฎหมาย ให้สามารถพร้อมรับมือกับเหตุก่อการร้าย และ/หรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันได้ทันเหตุการณ์ ปรากฏข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาลควรส่งเสริมและผลักดันให้ไทยมีกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายโดยตรงที่สามารถป้องกันและปราบปรามการก่อเหตุ รวมทั้งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติในการดำเนินการสืบสวน รวบรวมข้อมูล รวมทั้งควรให้กฎหมายดังกล่าวมีการกำหนดลักษณะความผิดฐานก่อการร้ายให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดบางลักษณะ เฉพาะอย่างยิ่งการกระทำในลักษณะของการพยายามให้เกิดเหตุก่อการร้าย เช่น การวางแผนเตรียมการ การแสดงเจตนา การชักชวนหรือกระตุ้นให้เกิดการก่อการร้าย การเผยแพร่และกล่อมเกลานักคิดรุนแรงทั้งทางกายภาพและผ่านช่องทางออนไลน์ การระดมเงินทุน การสำรวจสถานที่เป้าหมาย รวบรวมข้อมูลทางการข่าว การเตรียมการสะสมอาวุธ สารเคมี และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ ฯลฯ

1.2 รัฐบาลควรสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือให้ไทยมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายที่รองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยความมั่นคงที่ปฏิบัติการกิจต่อต้านการก่อการร้ายที่มีกฎพิจารณาว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเน้นการสร้างการเข้าใจกับทุกภาคส่วนว่า การจัดทำกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายมิได้เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่มีไว้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไข ป้องกัน และสกัดกั้นการก่อการร้ายที่ยังเป็นภัยคุกคามสำคัญของไทย

1.3 ควรบังคับใช้กฎหมายควบคุมและกวดขันสินค้าที่ใช้ได้สองทาง (Dual Used Items-DUIs) อย่างเข้มงวด ทั้งการจัดหา ครอบครอง ขนส่ง และการจัดเก็บ นอกจากนี้ ควรปรับปรุงกฎหมายให้ครอบคลุมการสืบสวนและการดำเนินการทางกฎหมายกับธุรกรรมทางการเงินสมัยใหม่ที่ต้องสงสัยหรือเข้าข่ายการสนับสนุนการก่อการร้าย อาทิ การควบคุมดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล กระเป๋าเงินดิจิทัล (Digital wallet) โดยปัจจุบัน พฤติการณ์สุ่มเสี่ยงเหล่านี้ยังไม่ถือเป็นการกระทำความผิด เนื่องจากยังไม่มีเหตุก่อการร้ายเกิดขึ้น

1.4 นอกเหนือจากการบูรณาการการทำงานและการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งหน่วยข่าวกรอง หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยกำลัง และฝ่ายกฎหมาย ควรมีการบูรณาการด้านกฎหมายที่อยู่ในอำนาจของหน่วยต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยง และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติร่วมหรือการบังคับใช้กฎหมายตามฐานความผิดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง อาทิ การบูรณาการด้านกฎหมายระหว่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DES) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวนการระดมเงินทุนเพื่อสนับสนุนการก่อการร้ายผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องติดตามเฝ้าระวังในห่วงโซ่ปัจจุบัน

1.5 รัฐบาลควรพิจารณาปรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) คณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย (อกรส.) และศูนย์ต่อต้านการก่อการร้าย (ศตก.) ให้สามารถรับมือกับการก่อการร้ายยุคใหม่และสอดคล้องกับสถานการณ์จริงมากขึ้น เนื่องจากหลังเหตุการณ์ 9/11 กลุ่มก่อการร้ายปรับเปลี่ยนยุทธวิธี จากเดิมที่เป็นการก่อเหตุปล้นยึดเครื่องบินและสถานที่สำคัญ การจี้จับตัวประกัน การยื่นข้อเสนอเรียกหรือผลประโยชน์ทางการเมืองด้วยการใช้ความรุนแรง เป็นการใช้จ่ายงานอิสระ

มากขึ้น อาทิ กลุ่มปฏิบัติการขนาดเล็ก (Small cell) ผู้ก่อเหตุโดยลำพัง (Lone wolf) ผู้ก่อการร้ายที่เกิดจากภายในประเทศ (Homegrown Terrorist) ซึ่งไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการก่อเหตุจากอุดมการณ์ทางศาสนาเพียงด้านเดียว แต่ยังเกิดจากความเกลียดชังเชื้อชาติและความไม่พอใจสังคมหรือต้องการตอบโต้สังคม นอกจากนี้ กลุ่มก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 ไม่มีโครงสร้างชัดเจน มีความยืดหยุ่น (Resilient) แม้จะสูญเสียแกนนำกลุ่มและกำลังพล นอกจากนี้ ยังคงมุ่งแสวงประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเน้นการปฏิบัติการทำลายเป้าหมายให้ได้มากที่สุด ส่วนวิธีการก่อเหตุ ปัจจุบันผู้ก่อเหตุมักใช้ระเบิดฆ่าตัวตาย (Suicide bomb) ยานพาหนะบรรทุกระเบิด (Vehicles bomb) กราดยิงประชาชนโดยไม่เลือกเหยื่อแล้วหลบหนี ขณะที่การบุกยึดสถานที่เป้าหมายและการจับตัวประกัน เจรจาต่อรองมีจำนวนเหตุผลลดลงมาก

1.6 รัฐบาลควรส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายให้เข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรการป้องกันการก่อการร้ายในเขตเมือง เฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อการป้องกันเป้าหมายที่มีความเสี่ยงต่อการก่อการร้าย โดยเฉพาะเป้าหมายที่เข้าถึงได้ง่าย (Soft target) ที่มักตกเป็นเป้าหมายการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 อาทิ กล้อง CCTV อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับระบุเอกลักษณ์บุคคล ควบคุมการผ่านเข้า-ออก การตรวจหาวัตถุต้องสงสัย

1.7 รัฐบาลควรปรับปรุงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ตลอดจนระเบียบและข้อบังคับที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการรับมือกับสถานการณ์เร่งด่วน เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น อาทิ การควบคุมตัวโดยไม่มีหมายศาล การสกัดกั้น FTFs ที่ไทยยังไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

1.8 รัฐบาลควรส่งเสริมและผลักดันการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ของสังคมเกี่ยวกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย โดยปรับช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ให้ทันสมัยและอยู่ในความนิยมของสังคม อาทิ Twitter Instagram Facebook Line Website เพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนให้รู้จักภัยก่อการร้าย เน้นการขอความร่วมมือให้สังเกตพฤติกรรมบุคคลต้องสงสัยและสิ่งผิดปกติ ชี้ช่องทางการแจ้งข้อมูลดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ และแจ้งเตือนภัยคุกคามแก่ประชาชน นอกจากนี้ ควรเข้าถึงประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชน ที่อาจตกเป็นเป้าหมายการกล่อมเกลานวนคิดรุนแรงของกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรง ตลอดจนควรเสริมสร้างความเข้าใจและเข้าถึงความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นหูเป็นตา แจ้งเหตุผิดปกติ หรือบริหารตนเองได้อย่างปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุ โดยอาจมีการส่งเสริมความตระหนักรู้ว่าภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายเป็นเรื่องใกล้ตัวแก่ทุกภาคส่วน เช่น ชุมชน ภาคการศึกษา ภาคเอกชน เป็นต้น

1.9 ภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการออกระเบียบแก่ภาคเอกชน ซึ่งให้บริการทางการสื่อสารและ Platform Online ให้สนับสนุนข้อมูลแก่หน่วยข่าวกรองและหน่วยบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลและสืบสวนเหตุการณ์ที่อาจเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายให้มากขึ้น แม้จะยังไม่ใช้ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทยที่มีนัยสำคัญ แต่ไทยก็มีความเสี่ยงตกเป็นพื้นที่ก่อเหตุ เส้นทางผ่าน และสถานที่อำนวยความสะดวกของกลุ่มก่อการร้าย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 หน่วยข่าวกรอง หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยกำลัง และฝ่ายกฎหมาย ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับต่างประเทศให้มีความต่อเนื่องและตอบสนองผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของไทย ทั้งแบบทางการหรือรัฐต่อรัฐและกรอบความร่วมมือแบบพหุภาคี อาทิ ความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบ ASEAN กลไกความร่วมมือของคณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ภายใต้กรอบ BIMSTEC (BIMSTEC Joint Working Group on Counter Terrorism and Transnational Crime) ซึ่งรวมถึงการแลกเปลี่ยนข่าวสารในกรอบทวิภาคี ในการประเมินภัยคุกคามร่วมกันและการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในระดับปฏิบัติ เฉพาะอย่างยิ่งในกรณีเร่งด่วน ที่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่านช่องทางพิเศษที่มีปลอดภัยได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์

2.2 ควรเน้นการส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติเชิงป้องกันให้มากขึ้น ซึ่งภายหลังสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้ดำเนินการทบทวนและจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (พ.ศ.2566-2570) ที่จัดทำขึ้นทดแทนยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2562-2565 เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการในรูปแบบบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยต่าง ๆ ให้สอดคล้องและตอบสนองภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้นในห้วงปัจจุบัน อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแนวทางการป้องกันและการสร้างภูมิคุ้มกันในการรับมือภัยก่อการร้าย (Prevention) เป็นลำดับแรก โดยหน่วยงานด้านความมั่นคง เฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายปฏิบัติการ ควรพิจารณาปรับปรุงวิธีการฝึกอบรมให้มีความทันสมัยและเท่าทันรูปแบบการก่อเหตุในปัจจุบัน อาทิ เน้นการป้องกันและสกัดกั้นการก่อเหตุที่เกิดขึ้นจากผู้ก่อเหตุโดยลำพัง (Lone wolf หรือ Lone actor) ที่ได้รับการกล่อมเกลานักคิดรุนแรงผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่เคยก่อเหตุที่ใดมาก่อน แต่พร้อมจะลงมือเมื่อถูกกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นเรื่องยากที่หน่วยข่าวกรองและหน่วยความมั่นคงจะมีประวัติบุคคลหรือรายละเอียดในฐานข้อมูล จึงทำให้ไม่สามารถตรวจสอบ ติดตาม และเฝ้าระวังได้ รวมทั้งการสืบสวนเส้นทางการเงินของสินทรัพย์ดิจิทัลและการสืบสวนการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงผ่านช่องทางออนไลน์

2.3 หน่วยข่าวกรองและหน่วยบังคับใช้กฎหมายควรมีการทบทวนการปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถบูรณาการการทำงานได้จริง โดยอาจกำหนดเป็นนโยบายให้มีการฝึกซ้อมตามวงรอบที่เหมาะสม รวมทั้งควรมีการแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้วผลการวิจัยเอกสารฉบับนี้ชี้ให้เห็นได้ว่า กลุ่มก่อการร้ายกำลังปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างแนบเนียนและต่อเนื่อง ทั้งการปรับโครงสร้างของกลุ่มให้มีกลุ่มสาขาและขั้วงานที่สามารถเคลื่อนไหวก่อเหตุได้อย่างอิสระมากขึ้น การปรับรูปแบบการก่อเหตุ (Modus Operandi: MO) จากเหตุขนาดใหญ่ที่ต้องวางแผนและแบ่งภารกิจที่ซับซ้อนดังเช่นเหตุการณ์ 9/11 มาเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกหรือผู้สนับสนุนก่อเหตุโดยลำพัง หรือเป็นการก่อเหตุของขั้วงานขนาดเล็กที่ใช้อาวุธที่ไม่ซับซ้อน หาได้ง่าย และใช้วิธีการตามทักษะและความถนัดของผู้ก่อเหตุ นอกจากนี้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการก่อเหตุและสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเฉพาะ

อย่างยิ่งการเผยแพร่แนวคิดรุนแรงผ่านสื่อสังคมออนไลน์และการใช้โดรนในการก่อเหตุโจมตีหรือรวบรวมข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม แนวทางในการป้องกัน รับมือ และปราบปรามการก่อการร้ายในทศวรรษ 2020 จึงต้องเน้นการทบทวนและปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายให้เท่าทันต่อพัฒนาการของกลุ่มก่อการร้ายเช่นเดียวกัน

ประกอบกับสภาวะการณ์ด้านความมั่นคงของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลให้ทุกประเทศ รวมทั้งไทย ไม่สามารถที่จะใช้วิธีแก้ปัญหา ซึ่งรวมถึงการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะเดิมได้ทั้งหมด รัฐบาลจึงจำเป็นต้องพยายามปรับปรุงกฎหมาย ส่งเสริมและผลักดันการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทบทวนจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรที่มีอยู่ในมือให้สอดคล้องกับความจำเป็น และมุ่งขยายความร่วมมือไปสู่ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถปกป้องและแก้ปัญหากลุ่มก่อการร้ายที่เสี่ยงกระทบต่อความมั่นคงของชาติให้ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงเชิงนโยบายและการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน ทั้งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2566-2570 ร่างยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2566-2570 แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2566-2570 รวมทั้งพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะสัมฤทธิ์ผลได้ในเชิงปฏิบัติเมื่อฝ่ายกฎหมาย หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หน่วยกำลัง และหน่วยข่าวกรอง ให้ความสำคัญและเน้นย้ำความจริงจังในการปรับภารกิจ แนวคิด วิธีคิด วิธีการทำงาน ควบคู่กับการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและการแสวงหาความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนภายใต้กรอบความร่วมมือแบบทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อให้ไทยสามารถป้องกัน รับมือ และปราบปรามภัยคุกคามการก่อการร้ายในรูปแบบของทศวรรษ 2020 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มก่อการร้าย ที่เชื่อว่าจะมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการก่อการร้ายมากขึ้นในอนาคต รวมทั้ง ให้ความสนใจกับแนวคิดอื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาไปสู่แนวคิดรุนแรงและการก่อการร้ายได้ เช่น กลุ่ม Identity-Motivated Violent Extremism (IMVE) กลุ่ม Faith-Motivated Violent Extremism (FMVE) กลุ่ม Single-Issue Motivated Violent Extremism (SMVE) และกลุ่ม Political Motivated Violent Extremism (PMVE) ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นกลุ่มที่ก่อเหตุก่อการร้ายได้ในอนาคต

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ช่วงโชติ พันธุเวช, การจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ SIPPO. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2552.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2544.
- รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วี เจ พรินติ้ง, 2547.
- สมยศ นาวิการ. ทฤษฎีองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2544
- อรุณ ภาณุพงศ์. การทูตและการระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2564.

วารสาร บทความ

- ลัฐภา เนตรทัศน์. “ภาพรวมการก่อการร้ายปี ค.ศ. 2021 ท่ามกลางยุคแห่งเทคโนโลยี และวิกฤตการระบาดของไวรัสโควิด – 19”. บทความวิชาการ วารสาร Law of ASEAN, 31 มีนาคม 2565.
- วรางคณา ก่อเกียรติพิทักษ์, นภ เทพวัลย์. “แนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง ภาค 2: แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่กระจาย แนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง”. วารสารมุมมองความมั่นคง ฉบับที่ 6 ประจำเดือนกุมภาพันธ์- พฤษภาคม 2564.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- กฤษฎา อักษรวงศ์. “การเพิ่มประสิทธิภาพงานข่าวกรองเพื่อแก้ปัญหาการก่อการร้ายของไทย”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2562.
- กัณฑ์ สถิตยยุทธการ. พ.อ. “แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคทศวรรษที่ 21”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2563.
- ธนากร บัวรัษฎ์. “การเพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศเพื่อรับมือกับภัยก่อการร้ายสากล”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2558
- วรวัฒน์ อมรวิวัฒน์. “การกำหนดนโยบายการแก้ปัญหาการต่อต้านการก่อการร้ายภายใต้สถานการณ์โรคระบาดที่อุบัติใหม่”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2564.
- สมบูรณ์ กุลเมืองน้อย. “ผลกระทบของระบบมาตรฐานคุณภาพ ISO9000: 2000 ต่อประสิทธิภาพของธุรกิจการพิมพ์”. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.

สัมภาษณ์

ธรรมรัตน์ รัตนมณี, ที่ปรึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. สัมภาษณ์. พฤษภาคม 2566.

ทงศักดิ์ ตันนารัตน์, พลตรี, รองผู้บัญชาการ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทย. สัมภาษณ์. พฤษภาคม 2566.

วรวัฒน์ อมรวิวัฒน์, พลตำรวจตรี, รองผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สัมภาษณ์. พฤษภาคม 2566.

สรพงศ์ ศรียานงค์, ผู้ช่วยเลขาธิการ รักษาการที่ปรึกษาด้านการประสานกิจการความมั่นคง สภาความมั่นคงแห่งชาติ. สัมภาษณ์. พฤษภาคม 2566.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

เอกสาร วปอ. หมายเลข 009 คู่มือการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกชน ปรอ.) ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2552 - 2553.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ข่าวซินหัวไทย, สำนัก. “ต่างประเทศ Archives-XinhuaThai”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.xinhuaathai.com/inter/68848_20200113, 2566.

ไทยรัฐ. “ข่าวต่างประเทศ ข่าวต่างประเทศวันนี้ ข่าวต่างประเทศล่าสุด 2023”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://thairath.co.th/news/foreign>, 2565.

เทคโนโลยีป้องกันประเทศ. สถาบัน. “การใช้เทคโนโลยี ICT เพื่อการตรวจหาและป้องกันการก่อการร้าย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.dti.or.th/download/terrorism2.pdf>, 2566.

Infoquest. “กลุ่มกบฏยุติยิ๊งโตรน-ชิปนาวุธ โจมตีแหล่งอุตสาหกรรม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.infoquest.co.th/2021/69781>, 2564.

Intsharing. “การก่อการร้ายในยุคดิจิทัลจะใช้เทคโนโลยีช่วยในการก่อเหตุมากขึ้น”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://intsharing.co/archives/4152>, 2566.

Mgronline. “รู้จัก telegram แอปพลิเคชันแชตสุดลับที่กลุ่ม IS นิยม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.mgronline.com/cyberbiz/detail/9580000128918>, 2558.

ภาษาต่างประเทศ

journals

J. Martin, Rochester. “The "National Interest" and Contemporary World Politics”. The Review of Politics. Vol. 40, No. 1 (Jan., 1978), pp. 77-96.

K.J. Holsti. "National Role Conceptions in the Study of Foreign Policy". International Studies Quarterly. Vol. 14, No. 3 (Sep., 1970), pp. 233-309.

Philip Alan Reynolds. Foreign Policy as the Pursuit of the National Interest. Introduction to International Relations, An Edition 3rd Edition, First Published, 1994.

Electronic Database

Clicknext. "Anti-Drone Solution". (Online). available: <https://www.clicknext.com/Antidrone>, 2023.

Cyber security and Cyber terrorism, Fairleigh Dickson University. (Online). available: <https://online.fdu.edu/program-resources/cybersecurity-and-cyber-terrorism/>, 2023.

Csis. "Significant Cyber Incident, Center for Strategic and International Studies". (Online). available: <https://www.csis.org/programs/strategic-technologies-program/significant-cyber-incidents>, 2023.

doi. "The National Intelligence Council 2021". (Online). available: https://www.doi.gov/files/odni/documents/assessment/globaltrends_2040.pdf, 2021.

Dailymail. "German police raid ring suspected of laundering 162 million". (Online). available: <https://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-10064059>, 2022.

Gov. "Martyn's Law to ensure stronger protections against terrorism in public places". (Online). available: <https://www.gov.uk/government/news/martyns-law-to-ensure-stronger-protections-against-terrorism-in-public-places>

National-Strategy. "National Strategy for Countering Domestic Terrorism". (Online). available: [National-Strategy-for-Countering-Domestic-Terrorism.pdf](#), 2023.

Reliefweb. "Global Terrorism Index 2022". (Online). available: https://reliefweb.int/attachments/a62d4dc4-c69b-49ee-8ef5-50d98205e70d/GTI-2022-web_110522-1.pdf, 2022.

The National Intelligence Council (2021) Global Trends 2040: A More Contested World, (Online). available: <https://www.dni.gov/index.php/gt2040-media-and-downloads>

Theguardian. "Ali Harbi Ali: An academic high-flyer who fell in to extremism". (Online). available: <https://www.theguardian.com/uk-news/>, 2002.

Whitehouse. "National Strategy for Countering Terrorism". (Online). available: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/06/National-Strategy-for-Countering-Domestic-Terrorism.pdf>, 2023.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	:	นายกิติภณ รื่นสมฤทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	:	26 มกราคม 2511
การศึกษา	:	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปริญญาตรี รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปริญญาโท สังคมศาสตร์ (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงานโดยย่อ	:	หัวหน้าชุดปฏิบัติการต่อต้านก่อการร้าย กอง 14 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ เลขานุการ รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง
ตำแหน่งปัจจุบัน	:	ผู้อำนวยการสำนัก 6 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ